სულხან მოლაშვილის საქმეს სააპელაციო სასამართლო განიხილავს

A2

დინასტიური მმართველობა და სუსტი დემოკრატია

A5

ახალი S-კლასის "მერსედეს-ბენცი" - აქცენტი უსაფრთხოებაზე

B3

www.24saati.ge

24 საათი

ყოველდღიური

© გაზეთი 24 საათი

სამშაბათი, 8 ნოემბერი, 2005 წელი. №248 (1108)

ფასი 50 თეთრი

ამბები

ფსიქიურად დაავადებულმა ქალებმა ადგილი ბავშვებს დაუთმეს

ახლახან გავრცელდა ინფორმაცია ასათიანის სახელობის ფსიქიატრიული საავადმყოფოდან პაციენტების გაშვების შესახებ. როგორც გაირკვა, ასათიანიდან მართლაც გაუშვეს პაციენტები, ოღონდ სხვადასხვა საავადმყოფოში და არა სახლში. ამის მიზეზი კი ამავე საავადმყოფოში ბავშვთა განყოფილების გახსნა გახდა.

A2

ამბები

საპარლამენტო ქრონიკა

აგრარულ საკითხთა კომიტეტის თავმჯდომარეს კანონმდებლები გულთბილად დაემშვიდობნენ. "ნაჩალნიკი" გახდა," - ლტოლვილთა და განსახლების მინისტრად ხევიაშვილის დანიშვნიდან ასეთი დასკვნა გამოიტანა ფრაქცია "მაჟორიტარის" თავმჯდომარემ ბესო ჯუღელმა.

A3

ამბები

წინანდლის სახლ-მუზეუმის იჯარით გადაცემის პროცესი ერთი თვით გადაიდო

წინანდლის სახლ-მუზეუმის იჯარით გადაცემასთან დაკავშირებული საკითხი გუშინ, როგორც "საქართველოს კონსერვატიული პარტიის", ისე საპარლამენტო კომიტეტების მთავარი საფიქრალი იყო.

A3

რევიუ

გმირის სილუეტები

ირაკლი ფარჯიანი თაობის ლიდერი იყო, თუმცა ყველასთვის ცხადია, რომ იგი მხოლოდ ერთ კონკრეტულ თაობას არ წარმოადგენდა. მრავალი ხელოვნებათმცოდნე და კრიტიკოსი აღიარებს, რომ ფარჯიანი არა მხოლოდ თანამედროვეობის და არა მხოლოდ ქართული მხატვრობის მნიშვნელოვანი პერსონაა.

A7

ამინდი

	8/11	9/11
თბილისი	14	13
ტყიბული	15	15
სოხუმი	16	16
დმანისი	3	7
გორი	8	10
ონი	7	8
ზუგდიდი	17	17
ახმეტა	13	13
გაგრა	15	13
სამტრედია	16	17

უცხოური ვალუტის ოფიციალური კურსი ლართან მიმართებაში

აშშ დოლარი	1.7981
ევრო	2.1225
ბირჟანქა სტერლ.	3.1425
რუბლი	0.0625

ამბები	A 2
ამბები	A 3
უცხოეთი	A 4
უცხოეთი	A 5
სპორტი	A 6
რევიუ	A 7
საზოგადოება	A 8
ტენდერი	B 2
ავტომობილი	B 3
სხვადასხვა	B 4

ევროპის პრიორიტეტი - შავი ზღვის რეგიონი

გასულ თვეში ბერლინში გაიმართა "გერმანული მარშალის ფონდის" კონფერენცია სახელწოდებით - "შავი ზღვის ხედვა", სადაც მეცნიერები, დიპლომატები და პოლიტიკოსები ერთად ცდილობდნენ მთლიანი, თავისუფალი და მშვიდობიანი ტრანსატლანტიკური ევროპის ერთიანი ხედვის ჩამოყალიბებას. "როგორი დამოკიდებულება უნდა ჰქონდეს ევროპას შავი ზღვის რეგიონის მიმართ?" - იკითხა ლიტვის პრეზიდენტმა ვალდას ადამკუსმა და შემდეგ თავადვე ცდილობდა საკმაოდ ვრცელი გამოსვლისას ამ კითხვაზე პასუხის გაცემას. გთავაზობთ ვალდას ადამკუსის მოსაზრებებს იმის შესახებ, თუ როგორ უნდა გაძლიერდეს თავისუფლება და დემოკრატია შავი ზღვის რეგიონში.

გაგრძელება A4 გვერდზე

ვალდას ადამკუსი "გერმანული მარშალის ფონდის" კონფერენციაზე.

"დემოკრატიული ფრონტი" ფართოვდება

თბილისის საკრებულოში კიდევ ერთი ოპოზიციური ფრაქცია - "დემოკრატიული ფრონტი" ჩამოყალიბდა. სამკაციან ფრაქციას "ახლების" ყოფილი წევრი ბიძინა გეგიძე უხელმძღვანელებს. დანარჩენი ორი წევრი კი დამოუკიდებელი დეპუტატები, პაატა ზაქარეიშვილი და ვაჟა იმნაიშვილი იქნებიან. საკრებულოს თავმჯდომარე ზაზა ბეგაშვილი მიიჩნევს, რომ "შესაკრებთა გადანაცვლებით ჯამი არ იცვლება," ანუ ოპოზიციური წიაღიდან წარმოქმნილი ფრაქცია ვერაფერს შეცვლის.

თამარ დვალი

საკრებულოში "ნაციონალების" სიით გასული პაატა ზაქარეიშვილი და ვაჟა იმნაიშვილი ამჟამად თავს ფრაქცია "რესპუბლიკელების" წევრებად მიიჩნევენ. როგორც თავად ამბობენ, სათქმელი და გასაკეთებელი მართლაც ბევრი დაუგროვდათ, რადგან, დღევანდელი საკრებულო "პრეზიდენტის ჯიბის ორგანოდ" იქცა.

როგორც გუშინ მერიის ფოიეში გამართულ პრეზენტაციაზე აღინიშნა, ახალი ფრაქციის შექმნის მიზანია ადგილობრივ თვითმმართველობაში დემოკრატიული პრინციპების დამკვიდრებისთვის ბრძოლა - მერის არჩევითობით დაწყებული, ქალაქის ბიუჯეტის დაგეგმვითა და პრიორიტეტების განსაზღვრით დამთავრებული.

"ჩვენი ფრაქცია არის საპარლამენტო "დემოკრატიული ფრონტის" სინქრონული წარმონაქმნი. გვჯერა, რომ მალე საკრებულოს სხვა დეპუტატებიც შემოგვიერთდებიან. თუმცა, საკრებულოს უმრავლესობის ზოგიერთი წევრი, სურვილის მიუხედავად, ამ ნაბიჯის გადადგმას დაშინება-დაშანტაჟების გამო ვერ ბედავს. დღეს თითქმის ყველა მნიშვნელოვანი გადაწყვეტილება საკრებულოსგან დამოუკიდებლად მიიღება. ეს განსაკუთრებით შესამჩნევი გახდა ახალი მერის მოსვლის შემდეგ. ამ ბოლო პერიოდში საკრებულოს დაბეჩავება, მისი ფუნქციების შებოჭვა ჩვეულებრივ მოვლენად იქცა. ოთხი თვეა, რაც საკრებულოს სხდომაზე მნიშვნელოვანი არაფერი განხილულა. გამოდის, რომ დეპუტატების მოვალეობა სხვა არაფერია, თუ არა სარეზერვო ფონდიდან თანხების განკარგვაზე თანხმობის მიცემა. აპარატის უფროსმა დეპუტატებს მოქალაქეებისთვის საშვის დაშვებაც კი აგვიკრძალა," - ახლად შექმნილი ფრაქციის წევრთა შეხედულებით ასეთია სიტუაცია, რომლის გამოსწორებასაც ისინი ახლო მომავალში გეგმავენ.

გაგრძელება A3 გვერდზე

გაკვეთილები იტალიის რეგიონული გამოცდილებიდან

ზურაბ ჭიაბერაშვილი

2001 წელს, როდესაც ჰარვარდის უნივერსიტეტის პროფესორის, რობერტ პატნემის წიგნის "როგორ ვამუშაოთ დემოკრატია" (სამოქალაქო ტრადიციები თანამედროვე იტალიაში) თარგმნას ვიწყებდი, ვერც კი წარმოვიდგენდი, რომ წიგნში განხილულ მრავალ საკითხთან პრაქტიკული შეხება თავადვე მექნებოდა. სახელმწიფო სამსახურში ჩემი ჩადგომა უკვე მას შემდეგ მოხდა, რაც თარგმანზე მუშაობა თითქმის დასრულებული მქონდა. ჯერაც არ ვიცი, რამდენად გამართლებული იყო ჩემს, როგორც პოლიტიკის თეორეტიკოსის მიერ პრაქტიკულ პოლიტიკაში ძალების გამოცდა, მაგრამ პრაქტიკამ მართლაც ბევრი რამ მომცა, რათა მომავალში რობერტ პატნემის მიერ დასმულ კითხვებზე თავადაც ვეძებო საკუთარი პასუხები.

გაგრძელება B1 გვერდზე

ზურაბ ჭიაბერაშვილი თბილისის მერობის დროს.

აფხაზური ენა სტატუსს კარგავს

ენვერ კუპრავა
სოხუმიდან

სახელმწიფო ენის შესახებ კანონპროექტის განხილვა პარლამენტარებსა და მეცნიერებს შორის ახალ დავას წარმოშობს. კანონი საბოლოო ვერსიით პარლამენტმა დღემდე ვერ მიიღო.

ამის მიზეზი აფხაზური ენის სტატუსისა და მისი მასობრივი გამოყენების პერსპექტივის საკითხებზე კონსენსუსის არარსებობაა. იმ ვერსიით, რომლის მიღებასაც პარლამენტი აპირებს, აფხაზურ ენას სახელმწიფო ენის სტატუსი ექნება, ხოლო რუსულს - ოფიციალურის. თუმცა, რეალურად მათი სტატუსი თანაბარი იქნება, ანუ არ განისაზღვრება პრეფერენციები სახელმწიფო ენისათვის, რასაც ენათმეცნიერები მოითხოვდნენ. ამ პრეფერენციების არსი ის არის, რომ საქმეთა წარმოება აფხაზეთში, მეცნიერების მოთხოვნით, ეტაპობრივად, აფხაზურ ენაზე უნდა გადავიდეს. ასევე აფხაზური ენის ფლობა აუცილებელი უნდა იყოს ყველა რანგის სახელმწიფო მოხელისათვის.

თავდაპირველად საუბარი იყო საქმეთა წარმოების აფხაზურ ანაზე 2010 წლისთვის გადასვლაზე, თუმცა დღეს უკვე ნათელია, რომ ამის პრაქტიკული განხორციელება შეუძლებელია. ასევე ძნელად განსახორციელებელია სხვა პროექტებიც, რომელთა მიზანი საზოგადოებაში სახელმწიფო ენაზე მოთხოვნილების გაზრდაა. პარლამენტში კი, რაიმე რადიკალური პროგრამების რეალიზებას არ მოითხოვენ და, როგორც ჩანს, ახლანდელი მდგომარეობის შენარჩუნებას ემხრობიან, როდესაც ფორმალურად ბალანსი არსებობს - აფხაზური ენა სახელმწიფოა, რუსული კი - ოფიციალური. თუმცა, რეალურად რუსული დომინირებს არა მხოლოდ ყოფით დონეზე, არამედ სახელმწიფო საქმეთა წარმოებაშიც.

გაგრძელება A3 გვერდზე

საქართველოს საჰაერო სივრცე დახურვის პირას მიჰყავთ

საქართველო მორიგ სკანდალში ეხვევა. ქართული საწარმოების ანგარიშებს ჰოლანდიის სასამართლო აყადაღებს. საქართველოს მთავრობა კი დუმს. არადა, შესაძლოა ამ ფაქტის გამო საერთაშორისო ავიაკომპანიებისთვის საქართველოს საჰაერო სივრცეში ფრენა შეფერხდეს, ან სულაც დაიხუროს. რვა წლის წინ ჩადებული მექანიზმი დღეს ამუშავდა, რის შედეგადაც რამდენიმე ქართული საწარმო, და მათ შორის - სახელმწიფო ორგანიზაციაც, ფინანსური სირთულეების წინაშე დადგა.

ოთარ ქირია

მიმდინარე წლის 14 სექტემბერს ამსტერდამის საჯარო მოსამართლეს ამავე ქალაქის ერთ-ერთი პროკურორი პეტიციით მიმართავს და მესამე მხარეზე ყადაღის ორდერის მიღებას ითხოვს: **"გთხოვთ, გასცეთ ორდერი მესამე მხარეზე ყადაღის დასადებად, რათა საქართველოს რესპუბლიკის მხრიდან ამოღებულ იქნეს დავალიანება, საურავი და სასამართლო პროცესის ხარჯები 5 900 000 აშშ დოლარის ოდენობით. აღნიშნული ორდერის აღსრულება შესაძლებელი იყოს გაცემის წუთიდან ნებისმიერ დროს."**

ბუნებრივია, ამ ტიპის დოკუმენტის არსებობა უკვე ნიშნავს იმას, რომ სასამართლოში სარჩელი 14 სექტემბერზე გაცილებით ადრე შევიდა. ამავე დოკუმენტის დასკვნით ნაწილში, რომელიც მეორე დღესვე მოსამართლე პულმანის მიერ არის ხელმოწერილი, ვკითხულობთ, რომ **"დაკმაყოფილებულ იქნეს აღნიშნული მოთხოვნა და საქართველოს რესპუბლიკის მხარისგან ამოღებულ იქნეს დავალიანება, საურავი და სასამართლო პროცესის ხარჯები 5 900 000 აშშ დოლარის სახით."** თუმცა საკითხავია, ეს საქართველოს მთავრობას რამდენად ადარდებს. ნებისმიერ შემთხვევაში, ფაქტები იმაზე მეტყველებს, რომ ხელისუფლებამ ხელები დაიბანა და ვალის გასტუმრებას სხვათა ხარჯზე ცდილობს.

გაგრძელება A8 გვერდზე

ეკონომიკური ინდიკატორები ეთნოპოლიტიკური კონფლიქტების პრევენციაში

დიდი ხანი არაა, რაც მიღებულ იქნა ორგანული კანონი "ეროვნული უშიშროების საბჭოს შესახებ" და შეიცვალა ეროვნული უშიშროების საბჭოს აპარატის დებულება. ცვლილებების შედეგად ჩამოყალიბებული სტრუქტურა, ეროვნული უსაფრთხოების კონცეფციიდან გამომდინარე, მეტ-ნაკლებად პასუხობს პრეზიდენტის ამ ერთადერთი კონსტიტუციური საკონსულტაციო ორგანოს (კონსტიტუციის 99-ე მუხლი) წინაშე მდგარ ამოცანებს. ახალ, უპირატესად დარგობრივი პრინციპით ჩამოყალიბებულ სტრუქტურაში ნაკლებად ჩანს საბჭოს აპარატის საქმიანობის ანალიტიკური მიმართულება და ამაზე სავსებით სამართლიანად გაამახვილა ყურადღება საქართველოს პრეზიდენტმა მიმდინარე საკადრო ცვლილებების კომენტირებისას. კერძოდ, უსაფრთხოების კონცეფციის მოთხოვნებიდან გამომდინარე, დროა, რომ ეროვნული უშიშროების საბჭოში დაიწყოს მუშაობა ე.წ. "არასამხედრო საფრთხეების" პროგნოზირების და მოდელირების მიმართულებით, როგორც ეს განვითარებული ქვეყნების უმრავლესობაშია (ასეთი მოდელის კონკრეტული მაგალითი განხილული გვაქვს "24 საათის" 6 ოქტომბრის ნომერში). კონცეფციის პრინციპებიდან და კონტრაბანდის გახშირებული ფაქტებიდან გამომდინარე, აპარატის წინაშე ცალკეა დასმული ქვეყნის ეკონომიკური უსაფრთხოების უზრუნველყოფისათვის ისეთი სერიოზული პრობლემის გადაჭრის ამოცანა, როგორიცაა ეკონომიკური სივრცის დაცვის სისტემის შექმნა.

ზურაბ გარაყანიძე
ეკონომიკურ მეცნიერებათა კანდიდატი

წერილი I

საქართველოს საგარეო სავაჭრო ბრუნვის თითქმის 40 პროცენტი დსთ-ს ქვეყნებზე მოდის, ხოლო უმთავრესი სავაჭრო პარტნიორი კვლავ რუსეთის ფედერაციაა - ქვეყანა, რომელიც ესაზღვრება და მხარს უჭერს საქართველოს ჩრდილოეთში მდებარე ორ არაკონტროლირებად ტერიტორიას - აფხაზეთსა და ე.წ. "სამხრეთ ოსეთს".

გაგრძელება A8 გვერდზე

XIX საუკუნის ორმოციანი წლებიდან, მინერალური წყაროებით რუს მოხელეებთან ერთად ქართველი თავადებიც დაინტერესდნენ. შესაბამისად, ბორჯომის პოპულარობაც დღითიდღე იზრდებოდა.

1850 წელს ბორჯომში, მდინარე მტკვარზე პირველი ხიდი აშენდა. იმატა სასტუმროების, ეკლესიების, საზოგადოებრივი დანიშნულებისა თუ კერძო სახლების მშენებლობამ. სპეციალურად შემუშავებული გეგმის მიხედვით, ბორჯომში გაშენდა მინერალური წყლის პარკი. 1854 წელს დაიწყო ბორჯომის პირველი ჩამომსხმელი ქარხნის მშენებლობა.

"ბორჯომის" N2 ჩამომსხმელი ქარხანა.

ბორჯომის მინერალური წყაროები იმ დროისათვის კარგად იყო ცნობილი რუსეთის იმპერიაში. ქალაქი სწრაფი ტემპებით იზრდებოდა. შენდებოდა ახალი სასახლეები, პარკები, ბაღები, სასტუმროები. 1868 წელს მტკვარზე კიდევ ერთი ხიდი აიგო, რომელსაც მიხეილ რომანოვის მეუღლის პატივსაცემად "ოლგინსკი" ეწოდა. სამწუხაროდ, ხიდი 100 წლის შემდეგ, 1968 წელს, წყალდიდობის შედეგად დაინგრა.

1992 წლიდან დაწყებული 20-მდე სხვადასხვა მცირე მწარმოებელი აწარმოებდა ბორჯომის ჩამოსხმას. დრომ დაამტკიცა, რომ მხოლოდ საქართველოს მინისა და მინერალური წყლების კომპანიამ შეძლო ბრენდისათვის ყოფილი დიდების დაბრუნება და უფრო მაღალ დონეზეც კი აიყვანა იგი. დღეს GG&MW ბორჯომის მწარმოებელი ერთადერთი კომპანიაა.

დიდი ოქროს მედალი ყაზანის საერთაშორისო გამოფენაზე - 1909 წ.

მეორე ძლიერი სვლა ფალსიფიკატორების წინააღმდეგ განხორციელდა რუსეთში, რომელზეც ბორჯომის ექსპორტის უდიდესი წილი მოდის. სუპერმარკეტების და სხვა სავაჭრო ობიექტების "ინსპექტირება" დაიწყეს სპეციალურად დაქირავებულმა პენსიონერმა ბებიებმა. მათი განსხვავება ჩვეულებრივი მყიდველისგან პრაქტიკულად შეუძლებელი იყო და ისინი დაუბრკოლებლად ავლენდნენ ფალსიფიკატის გაყიდვის პუნქტებს. ინფორმაცია მიდიოდა სამართალდამცავ ორგანოებში, რის შედეგადაც დაიხურა ე.წ. "ბორჯომის" არალეგალურად მწარმოებელი 40 საწარმო. ოპერაციას ეწოდა "პროექტი ბაბუშკა".

საერთაშორისო სააგენტო AC Nielsen-ის მონაცემების მიხედვით, 2005 წლის პირველი ნახევრის შედეგებით, რუსეთის მსხვილ ქალაქებში "ბორჯომი"-ს გაყიდვათა წილი აღემატებოდა ადგილობრივი წყლის ბაზრის 10%-ს. "ბორჯომი"-ს მთავარი კონკურენტი "ნარზანი" - აკონტროლებდა ბაზრის თითქმის ორჯერ ნაკლებ წილს - 5.5%-ს.

GG&MW იყო და რჩება ყველაზე დინამიურ კომპანიად რუსეთის ყველაზე დინამიურად განვითარებად ბუტილიზირებული წყლის ბაზარზე, მისი ყოველწლიური ზრდა ბოლო სამი წლის განმავლობაში 40%-ზე ნაკლები არ ყოფილა.

"ბორჯომის" ბოთლი - 1899 წ.

სულხან მოლაშვილის საქმეს ამჯერად სააპელაციო სასამართლო განიხილავს

კონტროლის პალატის ყოფილი თავმჯდომარის სულხან მოლაშვილის საქმემ მეორე ინსტანციის სასამართლოში გადაინაცვლა. სააპელაციო სასამართლოში გუშინ გამწესრიგებელი სხდომა შედგა, რომელიც ხმაურის ფონზე მიმდინარეობდა. სააპელაციო სასამართლომ ქვემდგომი ინსტანციის მიერ მოლაშვილისთვის გამოტანილი განაჩენის კანონიერება-არაკანონიერებაზე უნდა იმსჯელოს. მსჯავრდებულის ადვოკატები სააპელაციო სასამართლოში თბილისის საქალაქო სასამართლოს იმ განაჩენს ასაჩივრებენ, რომლითაც მოლაშვილს ცხრა წლით პატიმრობა შეეფარდა.

სულხან მოლაშვილის საქმემ მეორე ინსტანციის სასამართლოში გადაინაცვლა.

"მოვითხოვთ, გაუქმდეს უსაფუძვლობისა და პროცესუალური დარღვევების საფუძველზე გამოტანილი განაჩენი და სულხან მოლაშვილი პატიმრობიდან გათავისუფლდეს", - ეს გახლდათ მსჯავრდებულის ინტერესების დამცველების პირველივე შუამდგომლობა გუშინდელ სასამართლო სხდომაზე, რომელსაც სააპელაციო სასამართლოს ახლად დანიშნული თავმჯდომარე ზაზა მეიშვილი ხელმძღვანელობდა.

"მოლაშვილის ჯანმრთელობისა და ოჯახური მდგომარეობა, ზოგადად, აღკვეთის ღონისძიების გამოუყენებლობის საფუძველს არ იძლევა. ამასთან, გათავისუფლების შემთხვევაში, შესაძლოა, მოლაშვილი დაემალოს და ხელი შეუშალოს სასამართლო გამოძიებას" - ამ მოტივით არ დააკმაყოფილა კოლეგიის თავმჯდომარემ მსჯავრდებულის ადვოკატების მოთხოვნა. არ დაკმაყოფილდა, დაახლოებით, ექვსსაათიან სასამართლო პროცესზე დაცვის მხარის დაყენებული სხვა შუამდგომლობებიც. მოლაშვილის ადვოკატებმა საქმიდან ყველა იმ მტკიცებულების ამოღება მოითხოვეს, რითაც პირველი ინსტანციის სასამართლო ხელმძღვანელობდა. სახელმწიფო ბრალმდებელი გუშინ ადვოკატთა ბრალდებებს უარყოფდა და მოლაშვილისთვის გამოტანილ განაჩენს კანონიერების ნიმუშის შეფასებას აძლევდა.

სასამართლო კოლეგიის თავმჯდომარეს გუშინ შენიშვნებს თავად მსჯავრდებული აძლევდა. მისი ოჯახის წევრებმა კი მოსამართლისგან სასამართლო დარბაზიდან გაძევების თაობაზე გაფრთხილება არაერთხელ მიიღეს.

რამდენად კანონიერია სულხან მოლაშვილისთვის გამოტანილი განაჩენი, რომელსაც მსჯავრდებული და მისი დამცველები აპროტესტებენ, ამაზე პასუხს სააპელაციო სასამართლოს თავმჯდომარე მხოლოდ მას შემდეგ იტყვის, როცა სულხან მოლაშვილის საქმის ხელმეორედ განხილვა დამთავრდება. ეს კი იმას ნიშნავს, რომ პირველი ინსტანციის სასამართლოში, დაახლოებით, სამი თვის წინ დაკითხული დაზარალებულები და მოწმეები სააპელაციო სასამართლომ კვლავ უნდა დაიბაროს და ხელმეორედ დაკითხოს. გუშინდელ პროცესს საქმეში დაზარალებულად ცნობილი ცხრა პირი ესწრებოდა, თუმცა შვიდსაათიანი სასამართლო პროცესი მხოლოდ ადვოკატთა შუამდგომლობებს, სასამართლო კოლეგიის სათათბირო ოთახში გასვლას და ამ შუამდგომლობებზე პასუხის გაცემას დაეთმო.

როგორც კონტროლის პალატის ყოფილი თავმჯდომარის ინტერესების დამცველებმა განაცხადეს, დღეს ისინი, დახმარების თხოვნით, საერთაშორისო ორგანიზაციებს მიმართავენ.

"ჩვენ მივმართავთ "საერთაშორისო წითელი ჯვრის ოფისს" და ორგანიზაცია "ექიმები საზღვრების გარეშე"-ს საქართველოს წარმომადგენლობას. ჩვენი მიზანია, აღნიშნულმა ორგანიზაციებმა ლიმბახის სახელობის გერმანული კლინიკის წარმომადგენლებთან ერთად ჩაატარონ მოლაშვილის სისხლის ანალიზი C-ჰეპატიტზე. მოლაშვილს, ასევე, უნდა ჩაუტარდეს ყველა ის გამოკვლევა, რაც საჭიროა ღვიძლის პათოლოგიაზე სრულყოფილი დიაგნოზის დასასმელად. მოლაშვილის სისხლის გამოკვლევის საკითხი დღის წესრიგში მას შემდეგ დადგა, რაც ანალიზის ჩატარება საქართველოს ხელისუფლებას სტრასბურგის სასამართლომ მოსთხოვა. სასამართლოს მითითებით, უნდა შექმნილიყო კომისია, რომელშიც დაცვისა და სახელმწიფოს მხრიდან თანაბარი რაოდენობის მედპერსონალი შევიდოდა. თუმცა, სახელმწიფოს მიერ სტრასბურგში გაგზავნილ სამედიცინო დასკვნაში C-ჰეპატიტზე არაფერია ნათქვამი. აღნიშნული დიაგნოზი კი დადასტურებულია სასამართლოში დაცვის მხარის მიერ გაგზავნილ დასკვნაში", - აცხადებენ სულხან მოლაშვილის ადვოკატები. მათივე განმარტებით, ანალიზის ჩასატარებლად სულხან მოლაშვილისთვის სისხლი 5 ნოემბერს უნდა აეღოთ. დაცვის მხარემ კომისიაში გერმანული კლინიკის ექიმები წარადგინა და მოითხოვა, რომ სისხლის ულუფიდან ერთი ნაწილი ამ კლინიკას გამოეკვლია, რაზეც სახელმწიფოს წარმომდგენლებმა - ჯანდაცვისა და იუსტიციის მინისტრის მოადგილეებმა უარი განაცხადეს. ამის გამო, მხარეების შეთანხმება არ შედგა და ერთობლივი გამოკვლევაც ჩაიშალა.

"სახელმწიფოს წარმომადგენლები აცხადებდნენ, რომ სისხლის გამოკვლევა მხოლოდ მათ მიერ დასახელებულ კლინიკაში მოხდებოდა და დაცვის მიერ წარმოდგენილ სპეციალისტებს მონაწილეობის მიღება მხოლოდ ამ ანალიზის შეფასებაში შეეძლებოდათ", - აცხადებს ადვოკატი შალვა შავგულიძე და მიაჩნია, რომ ეს გადაწყვეტილება ეწინააღმდეგება სტრასბურგის სასამართლოს მოთხოვნებს, რადგან ირღვევა პარიტეტი. სულხან მოლაშვილის ინტერესების დამცველები ირწმუნებიან, რომ სახელმწიფო ხელყოფს როგორც საქართველოს, ასევე, საერთაშორისო კანონმდებლობით აღიარებულ ნორმას, რომლის თანახმად, პატიმარს უფლება აქვს, ჩაიტაროს მკურნალობა იმ კლინიკაში და იმ ექიმებთან, რომელთაც იგი ნდობას უცხადებს.

გავრცელებული ინფორმაციით, სამედიცინო კონსილიუმის დასკვნა სტრასბურგის სასამართლოში რამდენიმე დღეში, 10 ნოემბერს უნდა წარადგინონ.

სააპელაციო სასამართლოში შემდეგი პროცესი რამდენიმე დღეში გაიმართება და სასამართლო კოლეგიის წინაშე საქმეში დაზარალებულად ცნობილებს მოუწევთ ჩვენებების მიცემა.

24 საათი

სტატისტიკა რეალობისგან შორს არის - აცხადებენ ექსპერტები

დამოუკიდებელი ქვეყნების თანამეგობრობის სტატისტიკური კომიტეტის ინფორმაციით, დსთ-ს ქვეყნებში მთლიანი შიდა პროდუქტის მოცულობის მიხედვით საქართველომ წელს მეხუთე ადგილი დაიკავა. წლიური ზრდის 7,7 პროცენტით მან ისეთი რესურსებისა და პოტენციალის მქონე ქვეყანას გაუსწრო, როგორიც რუსეთია. თუ რამდენად აისახება შთამბეჭდავი ციფრები თითოეული ქართველის ჯიბეზე, ამის თაობაზე ექსპერტებს საკუთარი მოსაზრება გააჩნიათ.

ეკონომიკური ექსპერტის თენგიზ სიგუას აზრით, მთლიანი შიდა პროდუქტის ზრდის არსებული ტემპებით საქართველოს 1988-1989 წლების ეკონომიკური მაჩვენებლის მისაღწევად, სულ მცირე, 8 წელი მაინც დასჭირდება. მისი თქმით, 7,7-პროცენტიანი ზრდა საკმაოდ მაღალი მაჩვენებელია, თუმცა ისეთი ჩამორჩენილი ქვეყნისათვის, როგორიც საქართველოა, დამაკმაყოფილებელი არ არის.

"ეკონომიკაში დიდი ძვრები არ მომხდარა. არც ერთი მსხვილი საწარმო, რომელიც აქამდე გაჩერებული იყო, არ ამუშავებულა. ვფიქრობ, მშპ-ს ზრდა, ძირითადად, კონტრაბანდის ლეგალიზებითაა განპირობებული. ყოფილი პოსტსაბჭოთა სივრცის ქვეყნების, სლოვენიის, ჩეხეთისა და უნგრეთის სახელმწიფო ბიუჯეტებში მშპ-ს 30-40 პროცენტი აისახება. ჩვენთან კი, ჯერჯერობით, ეს მაჩვენებლები 20-22 პროცენტია," - განაცხადა სიგუამ. მისი შეფასებით, ბიუჯეტში არა საგადასახადო შემოსავლები, არამედ პროკურატურის საშუალებით ამოღებული თანხები და სახელმწიფო ქონების პრივატიზებით მიღებული შემოსავლები ლიდერობს.

ექსპერტის აზრით, ქვეყნის ხელისუფლებამ პრიორიტეტად აგრარული სექტორი უნდა აქციოს და სოფლის მეურნეობის შეღავათიანი და გრძელვადიანი დაკრედიტება უზრუნველყოს.

"მთლიანი შიდა პროდუქტის ზრდის ტემპებზე საუბრისას აბსოლუტური მაჩვენებლებით აპელირება არასწორია," - მიიჩნევს ეკონომიკის ექსპერტი სოსო ცისკარიშვილი. მისი თქმით, უფრო საინტერესო და რეალური სურათის ამსახველი იქნება, თუ გამოქვეყნდება ინფორმაცია ცალკეული დარგების მდგომარეობის შესახებ, ასევე მთლიანი შიდა პროდუქტის მონაცემები, რომელიც ერთ სულ მოსახლეზე იქნება გაანგარიშებული.

"პროცესი პოლიტიზირებულია და წამყვან როლს ძალოვანები თამაშობენ. ისინი ერევიან ყველა პროცესში, იმპორტისა და შიდა ბაზარზე გასაღების სისტემის ჩათვლით. მაგალითისათვის, შესაძლოა, რომელიმე სავაჭრო ობიექტმა კონკრეტული პროდუქცია დარბევის შიშით არც მიიღოს. რეალურად, ეკონომიკა ადმინისტრაციული რესურსებით იმართება," - აღნიშნა ცისკარიშვილმა.

რაც შეეხება ეკონომიკის ექსპერტ დემურ გიორხელიძეს, იგი სტატისტიკური მონაცემების სინამდვილეს ეჭვით უყურებს. მისი თქმით, საქართველოში არ არსებობს სახელმწიფოსაგან დამოუკიდებელი სტრუქტურა, რომელიც მთავრობის მიერ გამოქვეყნებულ მონაცემებს დაადასტურებდა.

ჯი-ეიჩ-ენი

ფსიქიურად დაავადებულმა ქალებმა ადგილი ბავშვებს დაუთმეს

ახლახან გავრცელდა ინფორმაცია ასათიანის სახელობის ფსიქიატრიული საავადმყოფოდან პაციენტების გაშვების შესახებ. როგორც გაირკვა, ასათიანიდან მართლაც გაუშვეს პაციენტები, ოღონდ სხვადასხვა საავადმყოფოში და არა სახლში. ამის მიზეზი კი ამავე საავადმყოფოში ბავშვთა განყოფილების გახსნა გახდა.

დღევანდელი მონაცემებით, ასათიანის სახელობის ფსიქიატრიის სამეცნიერო კვლევით ინსტიტუტში 280-ზე მეტი ავადმყოფი მკურნალობს, თუმცა საწოლების რაოდენობა 260 ავადმყოფზეა გათვლილი. სახელმწიფოს ავადმყოფების შენახვა დღიურად დაახლოებით 7 ლარი უჯდება. ამ თანხაში შედის პაციენტის მკურნალობა, კვება, კომუნალური გადასახადები და მომსახურე პერსონალის ხელფასი.

გავრცელებულ ინფორმაციას, ფსიქიურად დაავადებულთა ნაწილის კლინიკიდან გაშვების შესახებ, არ ადასტურებს ასათიანის სახელობის ფსიქიატრიული სამეცნიერო კვლევითი ინსტიტუტის ხელმძღვანელი დავით ზურაბაშვილი. **"40 პაციენტი კი გავწერეთ და ამ კვირაში კიდევ 15-ს გავწერთ, მაგრამ ისინი სხვა ფსიქიატრიულ საავადმყოფოში გადაგვყავს, რადგან ჩვენთან ისედაც ბევრი პაციენტია. ფსიქიატრიულიდან პაციენტების გაშვების შესახებ ინფორმაცია კი, ალბათ, იმ პაციენტების ოჯახის წევრებმა გაავრცელეს, ვისაც ჩვენთან ნამკურნალევი, ოჯახის წევრის უკან მიღება არ სურდა. არადა, ოჯახში მხოლოდ ის პაციენტები დავაბრუნეთ, ვინც მართლა გასაწერი იყო," -** განგვიცხადა დავით ზურაბაშვილმა.

ფსიქიატრიული საავადმყოფოდან პაციენტების გადაყვანის მიზეზი კი ბავშვთა და მოზარდთა განყოფილების გახსნა გახდა. ადრე შენობის იმ ნაწილში, სადაც ამიერიდან ბავშვები იქნებიან, ქალები იწვნენ. ბავშვთა განყოფილების გახსნის გამო, ფსიქიურად დაავადებულ ქალბატონებს სამკურნალო დაწესებულება შეუცვალეს და ქალაქის სხვადასხვა ფსიქიატრიულ საავადმყოფოებში გადაანაწილეს. ბავშვთა განყოფილებაში დღისა და ღამის ორი სტაციონარი იქნება. ფსიქიურად დაავადებული ბავშვების სამკურნალოდ სახელმწიფომ წელს პირველად გამოყო 25 ათასი ლარი.

ასათიანის სახელობის ფსიქიატრიული საავადმყოფოდან გაწერილი 7 პაციენტი გლდანის ფსიქიატრიულ საავადმყოფოში გადაიყვანეს. თუმცა, ეს საავადმყოფოც გადატვირთულია. აქ 208 ადამიანი მკურნალობს, დაფინანსება კი სულ 205 ავადმყოფზეა. **"რეალურად უფრო მეტი პაციენტი წევს, ვიდრე უნდა იყოს, მაგრამ მკურნალობაზე უარს არავის ვეუბნებით," -** აღნიშნა გლდანის ფსიქიატრიული საავადმყოფოს დირექტორმა, ბიძინა მგალობლიშვილმა.

ქალაქის ფსიქიატრიული საავადმყოფოს პანსიონატურ განყოფილებაში მყოფი 70 ავადმყოფისთვის 7 ლარი და 55 თეთრია გამოყოფილი, ხოლო დანარჩენებისთვის - 6 ლარი და 75 თეთრი. სახელმწიფოს მიერ გამოყოფილი თანხა არც ერთ საავადმყოფოს არ ჰყოფნის.

ფსიქიურად დაავადებულთა რაოდენობა დღითიდღე მატულობს, სახელმწიფო კი დაავადებულთა თანხას წლის დასაწყისში ფიქსირებულად გამოყოფს. უნდა აღინიშნოს, რომ ფსიქიურად დაავადებულ ავადმყოფთა უმრავლესობა უპატრონოა. ხშირ შემთხვევაში, მკურნალობის დასრულების შემდეგ, ისინი ისევ საავადმყოფოში რჩებიან. მათი სახლი საავადმყოფოა. გარდაცვალების შემთხვევაში, უპატრონოთა გვამს ქალაქის პროზექტურაში გადაასვენებენ.

"მწვავე განყოფილებებში არაერთი ავადმყოფია, რომლის ფსიქიური მდგომარეობა თავისუფლად იძლევა იმის საშუალებას, რომ გაეწერონ, მაგრამ პატრონი არ ჰყავთ და ვერსად ვერ ვუშვებთ," - აღნიშნა დირექტორის მოადგილემ კახა ყიფიანმა.

თბილისის ფსიქიატრიულ საავადმყოფოში 17 წელია რემონტის მსგავსი არაფერი გაკეთებულა. ახალ დირექტორს ფანჯრების უმრავლესობა ჩამტვრეული დახვდა, თუმცა ეს პრობლემა როგორც შეძლეს, ისე მოაგვარეს - ფანჯრები ამოშენებულია, კედლებს კი ეტყობა, რომ ოდესღაც საღებავი ესვა. შენობა მთლიანად ამორტიზებულია, ჭერი - ჩამონგრეული, რამდენიმე ოთახი კი - აჭედილი. თუმცა, რა დროს რემონტია, როდესაც იქ მისასვლელი გზა, ფაქტობრივად, არ არსებობს. მერიამ საავადმყოფოში მისასვლელ გზაზე დაპირებული ხრეშიც კი არ დაყარა. **"გზის საკითხი ყველგან დავაყენე. მომავალი წლის ბიუჯეტში აუცილებლად ჩავსვამთო, დაგვპირდნენ მერიაში. ჩვენი საავადმყოფო ერთადერთია მთელს რესპუბლიკაში, სადაც ტრანსპორტი ოფიციალურად არ ამოდის. თანამშრომლები ფეხით დადიან. მანქანა ამ გზაზე იმტვრევა," -** განაცხადა ბიძინა მგალობლიშვილმა.

ადვოკატები შემთხვევის ადგილის საფუძვლიან დათვალიერებას ითხოვენ

ხულიგნობის ბრალდებით დაკავებულ მერაბ კოსტავას საზოგადოების თავმჯდომარის ვაჟა ადამიას ადვოკატები თბილისის საქალაქო სასამართლოს გადაწყვეტილების გასაჩივრებას გეგმავენ, რომლითაც ადამიას აღკვეთის ღონისძიებად წინასწარი სამთვიანი პატიმრობა შეეფარდა.

დაცვის მხარე შემთხვევის ადგილის საფუძვლიან დათვალიერებას და მოწმეების დამატებით დაკითხვას მოითხოვს. ადვოკატების განცხადებით, სასამართლოს ჯერ კიდევ არ მოუსმენია იმ მოწმეთა ჩვენებები, რომლებიც მომხდარის შესახებ ზუსტ ინფორმაციას ფლობენ. ბრალდების მხარის ინფორმაციით, ადამიამ "თელასის" ერთი თანამშრომელი დაჭრა, ხოლო მეორე თანამშრომელს თავის არეში დაზიანება მიაყენა. გამოძიებამ შემთხვევის ადგილიდან ცეცხლსასროლი იარაღი ამოიღო.

ინტერპრესნიუსი

მოკლედ

შს მინისტრი ხუთშაბათს პარლამენტში სამთავრობო საათზე გამოცხადდება

პარლამენტის ადამიანის უფლებათა დაცვისა და სამოქალაქო ინტეგრაციის კომიტეტის მოთხოვნის საფუძველზე, 10 ნოემბერს სამთავრობო საათი გაიმართება, რომელზეც შინაგან საქმეთა მინისტრი ვანო მერაბიშვილია მიწვეული.

საკანონმდებლო ორგანოში სამინისტროს თანამშრომლები და შსს-ს პრესსამსახურის უფროსი გურამ დონაძე იმყოფებოდნენ. მერაბიშვილის უწყების წარმომადგენლებმა ის საპარლამენტო ტრიბუნა შეამოწმეს, საიდანაც მინისტრი დეპუტატების შეკითხვებს უპასუხებს. გარდა ამისა, შეარჩიეს ადგილი, სადაც მონიტორი დამონტაჟდება. მონიტორის საშუალებით ვანო მერაბიშვილი პარლამენტს სამინისტროს ახალ პროგრამას და სამინისტროში განხორციელებული რეფორმის კონცეფციას წარუდგენს..

პარლამენტის ადამიანის უფლებათა დაცვის კომიტეტის თავმჯდომარემ ელენე თევდორაძემ შინაგან საქმეთა სამინისტროსგან გამოითხოვა ინფორმაცია იმის შესახებ, თუ რამდენი პოლიციელი დაიღუპა, დაიჭრა და დაინვალიდდა 2005 წელს ჩატარებული სპეცოპერაციების დროს. კომიტეტის თავმჯდომარეს, ასევე, აინტერესებს, რამდენი დამნაშავე შეეწირა ოპერატიულ ღონისძიებებს.

ვანო მერაბიშვილს სამთავრობო საათზე "საქართველოს რეგიონების" შეკითხვებზე პასუხის გაცემაც მოუწევს. შს მინისტრს საპარლამენტო ფრაქცია "საქართველოს რეგიონების" წარმომადგენლებმა ორი შეკითხვა გაუგზავნეს.

როგორც ფრაქციის წევრი გოგი ლიპარტელიანი აცხადებს, საპარლამენტო ფრაქცია "საქართველოს რეგიონებს" აინტერესებს, დასტურდება თუ არა 11 სექტემბერს თბილისში, "თავისუფლების მოედანზე" საქართველოსა და ამერიკის პრეზიდენტების გამოსვლისას მომხდარ ინციდენტში ვლადიმერ არუთინიანის მონაწილეობა და შეეფერება თუ არა სიმართლეს საზოგადოებაში მოარული ხმები იმის თაობაზე, რომ აღნიშნული ტერაქტი უცხო ქვეყნის სპეცსამსახურებმა დაგეგმეს.

მეორე შეკითხვა, რომელზე პასუხსაც "საქართველოს რეგიონების" წევრები შს მინისტრისგან მოითხოვენ, 2005 წლის თებერვალში გორში განხორციელებულ ტერაქტის შეეხება, რომელიც ძალოვანმა უწყებებმა გახსნილად გამოაცხადეს. "საქართველოს რეგიონები" შს მინისტრისაგან გორის ტერაქტში ეჭვმიტანილების ვინაობის გამხელასაც მოითხოვენ.

ინტერპრესნიუსი

"გალის რაიონის ქართულ სოფლებში სეპარატისტები რეიდების ჩატარებას კვლავ გეგმავენ"

გალის რაიონის გამგებლის მოადგილის თორნიკე კილანავას განცხადებით, გალის რაიონის დაბალი ზონის სოფლებთან - ფიჩორი, განმუხური, ოტობაია, ქვემო და ზემო ბარღები, ღუმუშკური - მიმართებაში აფხაზურმა მხარემ გარკვეული პოლიტიკა შეიმუშავა.

გალის ქართული ადმინისტრაციის ხელმძღვანელის მოადგილის თქმით, აფხაზეთის თვითგამოცხადებული რესპუბლიკის მთავრობა ახორციელებს ფსიქოლოგიურ და სხვა სახის ზეწოლას ქართულ მოსახლეობაზე, რათა მათ ითანამშრომლონ გალის აფხაზურ მილიციასთან და, ასევე, ნებაყოფლობით განაცხადონ თანხმობა აფხაზურ ჯარში სამსახურზე.

კილანავას განცხადებით, ბოლო ორი წლის განმავლობაში გალის რაიონის ქართულ სოფლებში აფხაზური ადმინისტრაციის მცდელობის შემდეგ ქართული მოსახლეობის ნაწილი აქტიურად თანამშრომლობს აფხაზურ სტრუქტურებთან.

"მათ გაფორმებული აქვთ ხელშეკრულება, ირიცხებიან აფხაზური მილიციის წევრებად და მონაწილეობენ იმ რეიდებში, რომელსაც აფხაზური მილიცია გალის რაიონის ქართულ სოფლებში ატარებს", - აცხადებს კილანავა.

მისივე თქმით, მოსახლეობის გარკვეული ნაწილი ჯერჯერობით წინააღმდეგობას უწევს აფხაზურ ადმინისტრაციას, რაც გამოიხატება იმაში, რომ ქართველი ახალგაზრდები თავს არიდებენ გალის რაიონის ქართულ სოფლებში ცხოვრებას, ისინი ტოვებენ ოჯახებს და გადადიან ზუგდიდში ნათესავებთან.

კილანავას თქმით, საქართველოს ხელისუფლებამ უნდა შეიმუშაოს გარკვეული პოლიტიკა, რომელიც გალის აფხაზური ადმინისტრაციის მცდელობას, სრული კონტროლი დაამყარონ გალის რაიონის ქართულ სოფლებზე, დაუპირისპირდება.

"გალის რაიონის აფხაზური ადმინისტრაცია აფხაზურ არმიაში გაწვევასთან და რეზერვისტების მობილიზაციასთან დაკავშირებით უახლოეს დღეებში გალის რაიონის ქართულ სოფლებში ისევ აპირებს რეიდების გაგრძელებას, რასაც, შესაძლოა, გართულებები მოჰყვეს", - აცხადებს კილანავა.

ინტერპრესნიუსი

მთავარი რედაქტორი მამუკა ფაჩუაშვილი. პაატა ვეშაპიძე (მმართველი რედაქტორი), დავით ნინიკაშვილი (პასუხისმგებელი რედაქტორი), ვიქტორ გათიკაშვილი (გენერალური დირექტორი), ირაკლი ლეჟავა (მარკეტინგის მენეჯერი). დიზაინი: გიორგი ხმალაძე, ავთო შარვაშიძე.
კომპიუტერული ცენტრი: თამაზ ჩხაიძე (მენეჯერი), მაია ყიასაშვილი, დიმიტრი შალუტაშვილი, გიორგი ბერიაშვილი, თენგიზ ქირია, პაატა ქორიძე, ლელა წიქარიშვილი. სტილი: ნანა ჯოხარიძე, ნინო სვანიძე, ხათუნა გოგიშვილი, ძიძია ძნელაძე, ლია თოფურია. რეკლამა - ზურაბ ჯაოშვილი.

საპარლამენტო ქრონიკა

გიორგი ასანიშვილი

მიმდინარე კვირის პლენარული სხდომების დღის წესრიგში წამყვან და ყველაზე მნიშვნელოვან საკითხად მოიაზრებოდა კანონპროექტი "ადგილობრივი თვითმმართველობის შესახებ," რომლითაც უნდა განისაზღვროს თვითმმართველობის ტერიტორიული საფუძვლები, მისი წარმომადგენლობითი ორგანოების საარჩევნო სისტემა, გამგეობებისა და საკრებულოების ურთიერთმიმართების ფორმები და ა.შ. თუმცა, პარლამენტის ბიუროს გუშინდელი გადაწყვეტილებით, საკითხი დროებით მოიხსნა და მისი განხილვა ორი კვირით გადაიდო.

"მიუხედავად იმისა, რომ ამ დოკუმენტმა გაიარა ყველა საჯარო მოსმენა, როგორც არასამთავრობო, ისე საერთაშორისო ორგანიზაციებში, ის დროებით მაინც მოვხსენით დღის წესრიგიდან, რადგან გვაინტერესებს ოპოზიციის ხედვა. ველოდებით, რომ ჩვენი პოლიტიკური ოპონენტები თავიანთ ალტერნატიულ ვარიანტს შემოგვთავაზებენ," - ასე ხსნის ვიცე-სპიკერი მიხეილ მაჭავარიანი "ადგილობრივი თვითმმართველობის შესახებ" კანონპროექტის განხილვის გადავადებას.

საპარლამენტო უმრავლესობის ასეთ "კეთილ ჟესტს" ოპოზიცია მიესალმება. მისი ერთ-ერთი

გიორგი ხევიაშვილი გუშინ უკანასკნელად დაესწრო საკანონმდებლო ორგანოს ბიუროს სხდომას.

წარმომადგენელი მამუკა კაციტაძე "პირობას დებს", რომ ოპოზიცია სახელისუფლებო გუნდს "იმედს არ გაუცრუებს" და ალატერნატიულ კანონპროექტს აუცილებლად წარადგენს.

■ ■ ■

დღევანდელ პლენარულ სხდომაზე განხილული იქნება კანონპროექტი "საქართველოს სამხედრო ძალების რაოდენობის დამტკიცების შესახებ". მის განმარტებით ბარათში აღნიშნულია, რომ "საქართველოს სამხედრო ძალების რაოდენობა განისაზღვრება 31 868 კაცით."

ეს ფორმულირება ოპოზიციონერ დეპუტატებს ძალიან აოცებთ. **"საუბარია ქვეყნის შეიარაღებული ძალების ზრდაზე, მაშინ, როდესაც ნატო-ს სტანდარტების მიხედვით, ის 8 ათას კაცამდე უნდა შემცირებულიყო,"** - გაკვირვებას გამოთქვამს "მემარჯვენე ოპოზიციის" წარმომადგენელი მამუკა კაციტაძე.

თუმცა, ნიკა რურუას განმარტებიდან ირკვევა, რომ საგანგაშო არაფერია. **"31 ათასი არის "ჭერი" და ეს სულაც არ ნიშნავს იმას, რომ აუცილებლად ამდენი სამხედრო მოსამსახურე გვეყოლება. აღნიშნული ციფრი მხოლოდ იმის მანიშნებელია, რომ გვაქვს რესურსი, საჭიროების შემთხვევაში, სამხედრო მოსამსახურეების რაოდენობა 31 ათასამდე გავზარდოთ,"** - აღნიშნავს თავდაცვისა და უშიშროების საპარლამენტო კომიტეტის თავმჯდომარის მოადგილე.

■ ■ ■

აღმასრულებელ ხელისუფლებაში გადასული პარლამენტარი გიორგი ხევიაშვილი გუშინ უკანასკნელად დაესწრო საკანონმდებლო ორგანოს ბიუროს სხდომას. აგრარულ საკითხთა კომიტეტის თავმჯდომარეს კანონმდებლები გულთბილად დაემშვიდობნენ. **"ნაჩალნიკი" გახდა,"** - ლტოლვილთა და განსახლების მინისტრად ხევიაშვილის დანიშვნიდან ასეთი დასკვნა გამოიტანა ფრაქცია "მაჟორიტარის" თავმჯდომარემ ბესო ჟუღელმა.

წინანდლის სახლ-მუზეუმის იჯარით გადაცემის პროცესი ერთი თვით გადაიდო

წინანდლის სახლ-მუზეუმის იჯარით გადაცემასთან დაკავშირებული საკითხი გუშინ როგორც "საქართველოს კონსერვატიული პარტიის", ისე საპარლამენტო კომიტეტების მთავარი საფიქრალი იყო. გუშინდელი დღის შედეგი: ალექსანდრე ჭავჭავაძის მამულის 49-წლიანი იჯარით გადაცემის პროცესი, სავარაუდოდ, ერთი თვით გადაიდება.

წინანდლის სამუზეუმო კომპლექსის იჯარით გაცემასთან დაკავშირებით გუშინ "საქართველოს კონსერვატიულმა პარტიამ" თბილისის საქალაქო სასამართლოში სარჩელი შეიტანა. "კონსერვატიული პარტია" ეკონომიკის სამინისტროსა და კულტურის სამინისტროს იმ მოტივით უჩივის, რომ მოქმედი კანონმდებლობით კულტურის ძეგლის პრივატიზაცია იკრძალება. წინანდლის სახლ-მუზეუმს კი, "კონსერვატიული პარტიის" წარმომადგენლების განცხადებით, ყველანაირი კრიტერიუმით კულტურული ძეგლის სტატუსი აქვს.

ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის მიხედვით, სარჩელის შეტანა აჩერებს ადმინისტრაციული აქტისა და, შესაბამისად, მოიჯარის გამოსავლენი კონკურსის ჩატარებას.

ალექსანდრე ჭავჭავაძის მამულის იჯარით გადაცემის საკითხი გუშინ, პარლამენტის თავმჯდომარის ნინო ბურჯანაძის საპარლამენტო კომიტეტების თავმჯდომარეებთან შეხვედრის ერთ-ერთი განსახილველი თემა იყო. შეგახსენებთ, რომ ბურჯანაძემ ორი კვირის წინ შესაბამის კომიტეტებს აღნიშნული საკითხის საფუძვლიანად შესწავლა დაავალა. მიღებული დასკვნების საფუძველზე აღმოჩნდა, რომ იჯარით გაცემის პროცესი მოუმზადებლად დაიწყო.

საპროცედურო კომიტეტის თავმჯდომარის ხათუნა გოგორიშვილის განცხადებით, დღეისათვის საქართველოში არ არსებობს საკანონმდებლო ბაზა, რომელიც კულტურული მემკვიდრეობის ძეგლის იჯარით გაცემის საკითხს დაარეგულირებს.

როგორც განათლებისა და მეცნიერების კომიტეტის თავმჯდომარემ ნოდარ გრიგალაშვილმა საინფორმაციო სააგენტო "ჯი-ეიჩ-ენს" განუცხადა, მან კომიტეტის წევრებს აღნიშნული საკითხის საფუძვლიანად შესწავლა დაავალა, რისთვისაც მათ ერთი თვის ვადა მოითხოვეს.

"როგორც აღმოჩნდა, დოკუმენტში, რომელმაც ინვესტორისა და სახელმწიფოს ურთიერთობა უნდა დაარეგულიროს, სერიოზული ხარვეზებია. მაგალითად, იქ ნათქვამია, რომ ინვესტორი თავისი შეფასების საფუძველზე წყვეტს, რა უნდა გააკეთდეს მამულში. კონტროლს კი კულტურის სამინისტრო ახორციელებს. ჩემი აზრით, ეს დაუშვებელია. კულტურის სამინისტროს ექსპერტებმა უნდა გადაწყვიტონ, რა სამუშაოა ჩასატარებელი, ხოლო ინვესტორმა შეასრულოს. ამ ეტაპზე, იჯარით გაცემის პროცესის ერთი თვით შეჩერების რეკომენდაცია გავეცით," - განაცხადა კომიტეტის თავმჯდომარემ.

შეგახსენებთ, რომ საქართველოს ეკონომიკური განვითარების სამინისტრომ თელავის რაიონში, სოფელ წინანდალში მდებარე სახელმწიფო ქონების 49 წლის იჯარით გაცემის თაობაზე კონკურსი ოქტომბრის დასაწყისში გამოაცხადა. იჯარით გასაცემი შენობა-ნაგებობების საერთო ფართობი 22 485 კვ.მ და მასზე დამაგრებული მიწა 178 963 კვ.მ-ია. მათ შორის - ალექსანდრე ჭავჭავაძის სახელობის სახლ-მუზეუმი, სასტუმრო სახლი, სასადილო, ადმინისტრაციული შენობა, ღვინის ქარხანა. წლიური საიჯარო ქირის საწყისი ფასი 70 000 დოლარით განისაზღვრა.

საინტერესო დეტალი: ტენდერში, რომელიც ეკონომიკის სამინისტრომ წინანდლის სახლ-მუზეუმის იჯარით გაცემის თაობაზე გამოაცხადა, ჯერ არც ერთი განაცხადი არ შესულა. განაცხადების მიღების ვადა კი დღეს იწურება.

24 საათი

აფხაზური ენა სტატუსს კარგავს

პირველი გვერდიდან

ამ მდგომარეობას კი მეცნიერები ეწინააღმდეგებიან, რომლებსაც მიაჩნიათ, რომ ამგვარი სიტუაციის შენარჩუნება ენის თანდათანობით გაქრობას გამოიწვევს. აფხაზეთის მეცნიერებათა აკადემიის პრეზიდენტს შოთა არსტაას მიაჩნია, რომ აფხაზური და რუსული ენების სტატუსების გათანაბრება და ახლანდელი სტატუს-კვოს შენარჩუნება დაუშვებელია: **"მსოფლიოში რამდენიმე ათასი მკვდარი ენაა და აფხაზური, თუ საზოგადოებაში მასზე მოთხოვნა არ იქნება, იგივე ბედს გაიზიარებს."** ამიტომ, არსტაა მხარს უჭერს რიგი პროექტების განხორციელებას, რომლებიც არსებული სიტუაციის შეცვლას მოემსახურება.

ამავე დროს, მრავალი ენათმეცნიერი დარწმუნებულია, რომ კანონმდებლობის შეცვლით მდგომარეობა არ გამოსწორდება. აფხაზურ ენაზე საზოგადოების მოთხოვნილება რეალურად გაცილებით ნაკლებია, ვიდრე რუსულზე. მოსახლეობის დიდი ნაწილი აფხაზურს არ ფლობს. ამიტომ, საქმეთა წარმოების აფხაზურ ენაზე მექანიკურად გადაყვანა ხალხის უდიდესი მასის სახელმწიფოს ცხოვრებაში მონაწილეობისაგან იზოლირებას გამოიწვევს.

ჯერ კიდევ რამდენიმე წლის წინ, აფხაზური ენის განვითარების ფონდში, რომელიც სახელმწიფო ენის შესწავლის სამუშაოების კოორდინირებას ახდენს, სხვა სტრატეგია აირჩიეს. აქ შექმნეს თანამედროვე საგანმანათლებლო პროგრამები და ამ პროგრამების ბაზაზე კურსები გახსნეს. თავიდან კურსებს სახელმწიფო ჩინოვნიკები გადიოდნენ, შემდეგ კი მათი გავლა ყველა მსურველისთვის გახდა შესაძლებელი. ფონდის მიერ შექმნილი პროგრამების ბაზაზე ყველაზე აქტიურად მიდიოდა მუშაობა ბავშვებისთვის ენის შესწავლის პირობების გასაუმჯობესებლად. ორი კვირის წინ, სოხუმის კინოთეატრ "ადუნეი"-ში ამგვარი პროექტის პრეზენტაცია გაიმართა. აფხაზურ ენაზე ითარგმნა დღემდე პოპულარული საბჭოთა მულტფილმები "ვინი პუჰი", "38 თუთიყუში" და სხვები.

აფხაზური ენის განვითარების ფონდის გარდა, აფხაზურ ენაზე თანამედროვე საგანმანათლებლო პროგრამების შექმნით მხოლოდ კერძო სკოლა "ალფაა" დაკავებული. ამ სკოლის სპეციალისტებმა დაწყებითი სკოლის სასწავლო ლიტერატურის სრული კომპლექტი შექმნეს.

თუმცა, ეს ყველაფერი ზღვაში წვეთია. მთავარი მიზეზი იმისა, რომ ასეთი სამუშაოები ქვეყნის მასშტაბით არ მიმდინარეობს, ფინანსების უქონლობაა. საშუალო სკოლებში აფხაზური ენის სწავლება საბჭოთა ლიტერატურის ბაზაზე, ძველი სახელმძღვანელოებით მიმდინარეობს. ამიტომ, აფხაზური ენის ცოდნის დონე სკოლის მოსწავლეთა შორის (განსაკუთრებით - არააფხაზური ეროვნების) თითქმის ნულის ტოლია.

ქრთამის აღების ფაქტზე ჩინოვნიკები დააკავეს

კონსტიტუციური უსაფრთხოების დაცვის დეპარტამენტის წარმომადგენლებმა ოზურგეთის რაიონის დაბა ლაითურის საკრებულოს თავმჯდომარე ემზარ თუთისანი მის მოადგილესთან ერთად დააკავეს. სამართალდამცველთა ინფორმაციით, საკრებულოს თავმჯდომარემ ადგილობრივ მცხოვრებს, ქრთამის სახით, 2500 ლარი გამოსძალა. ის და მისი მოადგილე სწორედ თანხის გადაცემის დროს დააკავეს. ემზარ თუთისანი და მისი მოადგილე უკვე გადმოიყვანეს თბილისში.

საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტროს კონსტიტუციური უსაფრთხოების დეპარტამენტის თანამშრომლებმა გუშინწინ სალამოს კიდევ ერთი თანამდებობის პირი - იუსტიციის სამინისტროს ერთვნული ბიუროს ქვემო ქართლის განყოფილების უფროსი დააკავეს.

კონსტიტუციური უსაფრთხოების დეპარტამენტის უფროსის მოადგილის სოსო თოფურიძის განცხადებით, ხვიჩა დარსალიამ ექსპერტიზის დროულად ჩატარებისა და ობიექტური დასკვნის გაცემის სანაცვლოდ, ქვემო ქართლის სამხარეო პოლიციის თანამშრომელს, ქრთამის სახით, 700 აშშ დოლარი გამოსძალა.

დარსალია სამართალდამცველებმა ბოლნისში დააკავეს. მისგან მტკიცებულების სახით ამოღებულია სპეციალური ქიმიური ხსნარით დამუშავებული თანხა. კანონის თანახმად, მას ათ წლამდე თავისუფლების აღკვეთა ემუქრება.

24 საათი

"დემოკრატიული ფრონტი" ფართოვდება

პირველი გვერდიდან

საკრებულოში სულ შვიდი ფრაქციაა. აქედან მხოლოდ ორი ფრაქცია - "ლეიბორისტები" და "ახლები" იმყოფებიან ოპოზიციაში, დანარჩენები უმრავლესობას წარმოადგენენ.

როგორც საკრებულოს თავმჯდომარე ზაზა ბეგაშვილი მიიჩნევს, ოპოზიციაში მყოფი დეპუტატების გადაჯგუფება ერთი ფრაქციიდან მეორეში არაფერს ცვლის.

"საკრებულოს უმრავლესობა 32 დეპუტატისგან შედგებოდა და კვლავაც ისეთივე მტკიცე და ურყევი რჩება. უბრალოდ, ჩვენ გვეყოლება კიდევ ერთი ოპოზიციური ფრაქცია, რომელიც წარმოიშვა ისევ ოპოზიციის წიაღიდან. არაფერი შეიცვლება, გარდა იმისა, რომ ჩვენმა აპარატმა ბიუჯეტის სახსრებიდან კიდევ ერთი მანქანის შესაძენი თანხა უნდა გამოყოს," - განაცხადა "24 საათთან" საუბრისას ბეგაშვილმა. მისივე თქმით, წარმოუდგენელია იმ მოთხოვნის ასრულება, რომელსაც ახლად შექმნილი ფრაქციის წევრები აყენებენ. **"ყველამ კარგად იცის, რომ მერის პირდაპირი წესით არჩევის საკითხს საკრებულოში შექმნილი ვერც ერთი ოპოზიციური ფრაქცია ვერ გადაწყვეტს. ამას მხოლოდ ქულების ჩასაწერად აკეთებენ. დადგება დრო, როცა მერს პირდაპირი არჩევის წესით ავირჩევთ, თუმცა მომავალ წელს ეს არ მოხდება,"** - აღნიშნა ბეგაშვილმა.

გუშინ საკრებულოში, ახლად შექმნილი ფრაქციის მხარდასაჭერად, საპარლამენტო ოპოზიციური გაერთიანება "დემოკრატიული ფრონტის" წარმომადგენლები სრული შემადგენლობით მივიდნენ. დავით ბერძენიშვილის თქმით, "დემოკრატიული ფრონტი" აქტიურად ითანამშრომლებს ახლადშექმნილ ფრაქციასთან.

"თბილისის საკრებულოში თავად მიმუშავია და ვიცი, რამდენი პრობლემა აწუხებს საზოგადოებას. არ შეიძლება, თავისუფლების მოედანზე იდგმებოდეს შენობა, რომლისადმი ხალხის დამოკიდებულება ნეგატიურია და ამაზე საკრებულო ხმას არ იღებდეს. არ შეიძლება, საკრებულო დასტურს აძლევდეს 26 მაისის მოედნის გაუქმებას და სასტუმრო "აჭარის" წინ - 36-სართულიანი შენობის დადგმას; არ შეიძლება, მიწების უკანონო გასხვისებაში არსებობდეს საკრებულოს ჩუმი, ღია თუ ფარული დასტური; ანუ დღის წესრიგში დგას საკრებულოს ღირსების საკითხიც. ამდენად, როგორც პროფესიონალიზმის, ისე ღირსების შენარჩუნების თვალსაზრისით, ახალი ფრაქცია საკრებულოსთვის ნამდვილად კარგი შენაძენი იქნება," - აცხადებს დავით ბერძენიშვილი.

მისივე თქმით, ანალოგიური ფრაქციების შექმნის პროცესი სხვა ქალაქების საკრებულოებშიც გაგრძელდება. "დემოკრატიული ფრონტი" აჭარის ავტონომიური რესპუბლიკის უზენაეს საბჭოშიც შეიქმნება.

საქართველოში კომპანია "ბალტიკა"-ს ოფიციალური წარმომადგენლის შპს "კაპიტალპოინტის" განცხადება

უკანასკნელ პერიოდში ცალკეული პოლიტიკური პერსონების მხრიდან არაერთხელ გამოითქვა დაინტერესება კომპანია "ბალტიკას" საქმიანობის თაობაზე საქართველოში.

ჩვენ მოხარული ვართ რომ ქართული საზოგადოება აქტიურ ინტერესს იჩენს არა მხოლოდ ლუდი "ბალტიკას" მიმართ, რომელიც მსოფლიო ლუდის ბაზარზე ერთერთი საუკეთესო ხარისხის პროდუქციად არის მიჩნეული, არამედ თავად მწარმოებელი კომპანიის საქართველოში საქმიანობითაც. კომპანიისა, რომელიც მსოფლიო ლუდისმწარმოებელ გიგანტთა სამეულში შედის.

უფლებამოსილნი ვართ განვაცხადოთ, რომ ჩვენს ქვეყანაში კომპანია "ბალტიკას" ოფიციალური წარმომადგენელია შპს "კაპიტალპოინტი", რომლის დამფუძნებელი 100%-იანი წილობრივი მონაწილეობით გახლავთ, წლების განმავლობაში პეტერბურგში მოღვაწე ახალგაზრდა ქართველი ბიზნესმენი ჯიმი ჩხაიძე. მას კარგად იცნობენ როგორც პეტერბურგელი ქართველები, ისე იქაური საქმიანი და კულტურული წრის წარმომადგენლები, მათ შორის კომპანია "ბალტიკას" ხელმძღვანელები, რომლის სათაო ოფისი სწორედ სანქტ-პეტერბურგში მდებარეობს.

გვსურს საქმის კურსში ჩავაყენოთ ქართული საზოგადოება, რომ შპს "კაპიტალპოინტის" მეშვეობით კომპანია "ბალტიკამ" საქართველოს ლუდის ბაზარზე საქმიანობა განაახლა 2005 წლის ივნისის თვიდან მას შემდეგ, რაც "ბალტიკას" ხელმძღვანელობა მთლიანად აიღო ხელში შვედურმა ჰოლდინგმა. 2005 წლის იანვარში "ბალტიკას" ხელმძღვანელობიდან გადადგა კომპანიის პრეზიდენტი, რუსეთში მოღვაწე ოსური წარმოშობის ბიზნესმენი...თეიმურაზ ბალოევი. სწორედ ბატონი ბალოევის წილი შეიძინა მსოფლიოში ერთერთმა უმსხვილესმა ლუდის მწარმოებელმა ევროპულმა ჰოლდინგმა "BBH", რომელიც ყველასათვის კარგად ნაცნობი ლუდის ბრენდების "Carlsberg"-ის და "Fosters"-ის მწარმოებელია. ჰოლდინგ "BBH"-ის საერთო წილობრივმა მონაწილეობამ "ბალტიკაში" დღეისათვის შეადგინა 82.2 %.

კომპანია "ბალტიკას" ევროპული მენეჯმენტის ერთადერთი დაინტერესება როგორც საქართველოთი, ისე ნებისმიერი ქვეყნით გახლავთ საკუთარი პროდუქციის ღირსეული წარდგენა ადგილობრივი მომხმარებლისთვის.

კომპანია "ბალტიკას" წარმომადგენელი საქართველოში შპს "კაპიტალპოინტი" არის ევროპული სტანდარტებით მომუშავე, აბსოლუტურად გამჭვირვალე ქართული კომპანია, რომლის საგადასახადო შენატანებმა ბიუჯეტში ხუთი თვის განმავლობაში შეადგინა 370 ათასი ლარი.

ფართო საზოგადოებისთვის პირველად გახდება ცნობილი ის ფაქტიც, რომ კომპანია საქველმოქმედო მიზნით სრულიად უსასყიდლოდ ახორციელებს თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის იურიდიული ფაკულტეტის ბიბლიოთეკის სამშენებლო-სარემონტო სამუშაოების დაფინანსებას და სულ რამოდენიმე თვეში იურიდიული ფაკულტეტის სტუდენტებს თანამედროვე სტანდარტების დონეზე მოწყობილ ბიბლიოთეკას გადასცემს.

კომპანია მზადყოფნას გამოთქვამს ნებისმიერ კითხვაზე გასცეს პასუხი დაინტერესებულ საზოგადოებას და თხოვნით მიმართავს ამა თუ იმ პოლიტიკური მიმდინარეობის წარმომადგენლებს, რომ თუ გვსურს რომ საქართველო სასურველი და საინტერესო არეალი იყოს სამოქმედოდ სერიოზული ბიზნესის წარმომადგენლებისთვის, ნუ დაარღვევთ თანამედროვე საბაზრო ურთიერთობებში დამკვიდრებულ პრინციპებს და მსოფლიოში ცნობილ ბრენდს ნუ გამოიყენებთ სასაუბროდ პოლიტიკური მიზნებისთვის.

ჩვენ მზად ვართ ჩვენი წვლილი შევიტანოთ ქვეყნის აღმშენებლობის საქმეში.

შპს "კაპიტალპოინტი"-ს პრესსამსახური

მოკლედ

"ენერჯი ინვესტის" კუთვნილი გაზოტურბინების ტრანსპორტირება დაიწყო

კომპანია "ენერჯი ინვესტის" კუთვნილი გაზოტურბინების ტრანსპორტირება ფოთიდან გარდაბნისკენ უკვე დაწყებულია. როგორც კომპანია "ენერჯი ინვესტის" პრესსამსახურმა განაცხადა, ძვირადღირებული ტვირთის ტრანსპორტირება სპეციალურად აზერბაიჯანიდან ჩამოყვანილი, აზერბაიჯანულ-ამერიკული კომპანიის თერთმეტი მანქანით ხორციელდება. მანქანები მძიმეწონიანი ტვირთისთვის არის განკუთვნილი. რადგან მანქანები 10 კმ/სთ სიჩქარით მოძრაობენ, ტვირთის ტრანსპორტირება დაახლოებით ორ კვირას გასტანს. მანქანების კოლონას პატრული აცილებს. ნინო მდივნის განცხადებით, თითქმის დასრულებულია მოსამზადებელი სამუშაოები გარდაბანში იმ ტერიტორიაზე, სადაც გაზოტურბინები დამონტაჟდება. **"უკვე დასრულდა საძირკვლის აშენება. ჩაწყობილია არმატურები. ამჟამად მიმდინარეობს ბეტონის ჩასხმა,"** - განაცხადა მან. დაახლოებით 2-3 კვირაში შესაძლებელი იქნება გაზოტურბინების მონტაჟი. მათი ექსპლუატაციაში შესვლა კი, სავარაუდოდ, იანვარში იგეგმება.

აღნიშნული პროექტის განხორციელება კომპანია "ენერჯი ინვესტს" დაახლოებით, 60 მილიონ დოლარამდე დაუჯდება. შედეგად, მივიღებთ ორ გაზოტურბინას, რომლებიც საქართველოს ენერგოსისტემას ჯამში 110 მეგავატ ენერგიას მიაწვდის. თითოეულის სიმძლავრე 55 მეგავატი იქნება. პირველ წელიწადს ერთი კილოვატსაათი ელექტროენერგია 3,5 ცენტი ეღირება. **ჯი-ეიჩ-ენი**

"კახეთის ენერგოდისტრიბუცია" შესაძლოა 2006 წლის თებერვალში გაიყიდოს

"კახეთის ენერგოდისტრიბუცია" შესაძლოა 2006 წლის თებერვალში გაიყიდოს. მისი საწყისი ფასი, სავარაუდოდ, 12-13 მილიონი ლარი იქნება. როგორც კომპანიის გაკოტრების მმართველმა ზურაბ ჯანჯღავამ განაცხადა, გაკოტრების პროცესი მომავალი წლის დასაწყისში დასრულდება.

"უკვე დასრულდა კომპანიის აუდიტორული შემოწმება, ამჟამად კრედიტორების რაოდენობის დადგენისა და დავალიანების მოცულობის განსაზღვრის მიზნით საჭირო სამუშაოები მიმდინარეობს," - განაცხადა ჯანჯღავამ. მისივე თქმით, კომპანიის ქონების ღირებულებისა და დებიტორული დავალიანების გათვალისწინებით, იგი, სავარაუდოდ, 12-13 მილიონ ლარად შეფასდება.

შეგახსენებთ, რომ "კახეთის ენერგოდისტრიბუციის" გაკოტრების პროცესი 2005 წლის 22 აგვისტოს დაიწყო, ამის საფუძველი თელავის საგადასახადო ინსპექციის მიერ რაიონულ სასამართლოში ენერგოკომპანიის წინააღმდეგ შეტანილი სარჩელი გახდა. "კახეთის ენერგოდისტრიბუციას" 5 858 800 ლარის საგადასახადო დავალიანება გააჩნია. 15 მილიონი ლარი კი ელექტროენერგიის საბითუმო ბაზრის მიმართ მართებს. "კახეთის ენერგოდისტრიბუცია" ერთადერთი სამხარეო ენერგოკომპანია იყო, რომელიც რამდენიმე წლის წინ გამოცხადებული საყოველთაო პრივატიზაციის დროს გაიყიდა. მაშინდელმა მეპატრონეებმა კომპანიის შესაძენად საჭირო თანხები "საქართველოს საფოსტო ბანკიდან" ისესხეს. სესხის დაფარვა ვერ მ ხერხდა. ამიტომ, კომპანია ბანკის დებიტორი გახდა. "საფოსტო ბანკის" ლიკვიდაციის პერიოდში ბანკის ერთ-ერთმა დამფუძნებელმა, უკრაინაში მოღვაწე ქართველმა ბიზნესმენმა ტარიელ ვასაძემ გადაწყვიტა, ბანკის დებიტორი კომპანია საკუთრებაში დაეტოვებინა. ივლისში საქართველოს პრეზიდენტმა მიხეილ სააკაშვილმა ბათუმში რეგიონების მმართველებთან შეხვედრისას უკრაინის რადას დეპუტატს "ყალბი ბიზნესმენი" უწოდა.

"ავამოქმედოთ "გაკოტრების შესახებ" კანონი, თუ საჭიროა, გავამარტივოთ მისი პროცედურები, გავაკოტროთ ვასაძე და გავაპანღუროთ აქედან. საქართველო არ არის ჯიხური და არ არის სათამაშო ქვეყანა," - განაცხადა მაშინ სააკაშვილმა. **ინტერპრესნიუსი**

საქართველოში კვების მრეწველობის საერთაშორისო გამოფენა გაიხსნება

10 ნოემბერს თბილისში, საქართველოს მე-2 საერთაშორისო კვების მრეწველობის გამოფენა "Inter Food Georgia 2005" გაიხსნება. გამოფენა 10-12 ნოემბერს სასტუმრო "შერატონ მეტეხი პალასში" გაიმართება.

გამოფენის ორგანიზატორები არიან ბრიტანული საგამოფენო კომპანია ITE Grop PLC და მისი ექსკლუზიური პარტნიორი საქართველოში Iteca Kavkasia Ltd. გამოფენა ტარდება საქართველოს სოფლის მეურნეობის, საქართველოს მემამულეთა კავშირისა და "სამტრესტის" ოფიციალური მხარდაჭერით.

Inter Food Georgia 2005-ში მონაწილეობას 10 ქვეყნის 20 წამყვანი კომპანია მიიღებს, რომლებიც წარმოადგენენ საკუთარ პროდუქციას მომსახურების შემდეგ სექტორებში: კვების პროდუქტები, ალკოჰოლური და უალკოჰოლო სასმელები, ინგრედიენტები და საკვები დანამატები, გადამამუშავებელი მოწყობილობები, შესაფუთი, სამაცივრო, სავაჭრო, რესტორნების და ბარების მოწყობილობები.

გამოფენაში მონაწილეობას მიიღებენ: მოლდავა, რუსეთი, აზერბაიჯანი, თურქეთი, გერმანია, ყაზახეთი, უკრაინა, სომხეთი, პოლონეთი და ჰოლანდია.

"სამი დღის განმავლობაში გამოფენას, სავარაუდოდ, 5 ათასი პროფესიონალი სტუმარი ეწვევა. გამოფენაზე დასწრებით მათ საშუალება მიეცემათ, გაეცნონ კვების მრეწველობის უკანასკნელ ტექნოლოგიებს, წარმოების მეთოდებს, დაამყარონ საქმიანი კავშირები როგორც ამ ინდუსტრიის საერთაშორისო, ასევე ადგილობრივ წარმომადგენლებთან. გამოფენაზე შესვლა უფასოა," - აცხადებენ გამოფენის საორგანიზაციო კომიტეტში. **24 საათი**

ევროპის პრიორიტეტი - შავი ზღვის რეგიონი

პირველი გვერდიდან

ორგანიზატორებმა მთხოვეს, გამეზიარებინა ჩემი მოსაზრებები იმის თაობაზე, თუ როგორი დამოკიდებულება უნდა ჰქონდეს ევროპას შავი ზღვის რეგიონისადმი. ვსარგებლობ ვითარებით და შევეცდები, გაგიზიაროთ ჩემი შეხედულებები იმის შესახებ, თუ როგორ გავაძლიეროთ თავისუფლება და დემოკრატია შავი ზღვის რეგიონში და როგორ გამოვიყენოთ აღმოსავლეთ ევროპის ქვეყნების წარმატებული დემოკრატიზაციის გამოცდილება იმ ქვეყნებში, რომლებიც ჯერ კიდევ ძალიან შორს არიან ხავერდოვანი რევოლუციების სამშობლოსაგან.

მაგრამ თავდაპირველად, ნება მომეცით, დავიწყო მიხეილ სააკაშვილით, რომლის მასპინძლობის პატივიც ვილნიუსში მქონდა. მიხეილმა მითხრა, რომ ჯერ კიდევ 90-იან წლებში, დიდ ბრიტანეთში სწავლისას, მას კამათი ჰქონია პროფესორთან ბალტიის ქვეყნების მომავლის შესახებ. მან მითხრა, რომ იგი ერთადერთი იყო ჯგუფში, ვისაც სჯეროდა, რომ საბჭოთა კავშირის დაშლის შემდეგ ლიტვა და აღმოსავლეთ ევროპის სხვა ქვეყნები კვლავ დაიმკვიდრებდნენ ადგილს ევროატლანტიკურ ოჯახში. ამ ლოგიკის თანხმად, მისი თქმით, ჩვენ ყველამ დაუზოგავად უნდა ვიშრომოთ მანამ, ვიდრე სამხრეთ კავკასიაც არ აღმოჩნდება ამ ფასეულობების საზოგადოებაში.

არ შემიძლია, არ დავეთანხმო მიხეილს. მართალია, დასავლეთში ძალიან ბევრი სკეპტიკურად არის განწყობილი, შესაძლოა, კიდევ უფრო მეტი სკეპტიკოსი აღმოჩნდეს აღმოსავლეთშიც, ვისაც ვერ წარმოუდგენია შავი ზღვის რეგიონი ევროპულ არქიტექტურაში, მაგრამ ყველა თანხმდება იმ აზრს, რომ შანსები ამ მიზნის მისაღწევად უკანასკნელი წლების განმავლობაში, უდავოდ, გაიზარდა.

პირველი: ამის მთავარი მიზეზი ე.წ. ახალი დემოკრატიების კონსოლიდაციის უსწრაფესი პროცესი იყო. პირველად პოსტსაბჭოთა სივრცეში, ჩვენ გავხდით მოწმე გააზრებული და კოლექტიური ქმედებებისა პოლიტიკური და სამართლებრივი რეფორმირების მიმართულებით საქართველოში, უკრაინასა და მოლდოვაში, რომელთა ერთადერთი მიზანი ევროპული ინტეგრაციისთვის ინსტიტუტების მშენებლობაა.

იგი ემთხვევა ევროპული ინტეგრაციის პროცესის სხვა, ძალიან მნიშვნელოვან მოვლენას - თურქეთსა და ხორვატიასთან გაწევრიანების შესახებ მოლაპარაკებების დაწყებას. ეს არის გარდამტეხი მომენტი, რომელმაც ევროკავშირი და მისი მეზობლები, როგორც სამხრეთით, ასევე აღმოსავლეთით კიდევ უფრო უნდა დააახლოვოს. პირადად მე, მჯერა, რომ ეს გადაწყვეტილებები პანევროპულ ინტეგრაციას უხსნის კარს, რომლის საბოლოო შედეგი ერთიანი ფასეულობების - თავისუფალი ვაჭრობისა და საერთო ბაზრის, ასევე შეთანხმებული პოლიტიკური მოქმედებების - გარშემო გაერთიანებული ახალი ევროპა იქნება.

მეორე: სულ უფრო იზრდება შთაბეჭდილება, რომ ნატო-სა და ევროკავშირის გაფართოება ევროკავშირის მეზობლად და მის მახლობლად დემოკრატიის დამკვიდრების გარანტიას არ იძლევა. შიდა დაპირისპირება ახალ დემოკრატიებში, მათი ყოველმხრივი დამოკიდებულება რუსეთის დემოკრატიულ ინსტიტუტებში შესაძლო დაბრუნებაზე, ისეთი ძლიერი შეიძლება იყოს, რომ ვერ აიცილოს ნეგატიური გავლენა.

თავის მხრივ, ეს ყველაფერი კიდევ უფრო მეტ პასუხისმგებლობასა და ვალდებულებას გვაკისრებს, რათა შავი ზღვის რეგიონის მყიფე ხელისუფლებებს რეფორმებისა და დემოკრატიზაციის პროცესში დავეხმაროთ. ჩვენ არც მორალური და არც ისტორიული უფლება არ გვაქვს, გავექცეთ ამ პასუხისმგებლობას. ევროკავშირის ლიდერების ქმედებები და გადაწყვეტილებები უმნიშვნელოვანესი იქნება ევროკავშირის საგარეო და გაფართოების პოლიტიკისთვის, ისევე როგორც ევროკავშირის როლის განსაზღვრისათვის მსოფლიოში და კერძოდ, რუსეთთან მიმართებაში.

ყველა არჩევანი მსხვერპლს მოითხოვს. ამ სიტყვებით მე მივადექი ჩემი გამოსვლის ძირითად არსს. გვაქვს თუ არა საკმარისი პოლიტიკური ნება, რათა ჩავერთოთ, უდავოდ, ძვირად ღირებული პროექტის განხორციელებაში, რომლის მიზანიც დემოკრატიის მშენებლობა და ევროპული მომავლის შეთავაზებაა რეგიონისთვის, რომელიც ადრიატიკიდან კასპიის ზღვამდეა გადაჭიმული?

რა საშუალებებითა და იდეებით შეგვიძლია შავი ზღვის რეგიონის სტრატეგიული იზოლაციის გარღვევა და კონფლიქტური რეგიონის სტაბილურ დემოკრატიად გადაქცევაში დახმარება?

როგორ უნდა იმუშაონ ევროკავშირის წევრმა ქვეყნებმა ერთად, მაგალითად, გერმანიამ და ლიტვამ, რათა ააშენონ ისეთი ევროპა,. რომელიც ღია იქნება ყველა ევროპული დემოკრატიისთვის?

ნება მომეცით, ამ საკითხებს რიგ-რიგობით მივუდგე.

ერთ რამეში დარწმუნებული ვარ - ჩვენ ყურადღებით უნდა გავაანალიზოთ ევროკავშირის პოლიტიკა შავი ზღვის რეგიონისადმი. ამჟამად ეს რეგიონი არა მარტო ევროკავშირის "რადარის ეკრანზე" არ ჩანს და ყველაფერი, რასაც ჩვენ ამ რეგიონში ვაკეთებთ (რომელიც, თავის მხრივ, რუსეთს, სწრაფად ცვალებად თურქეთსა და ცენტრალურ აზიას შორისაა მოქცეული), "თვალთახედვის" მიღმა რჩება და მხოლოდ უმნიშვნელო ამბებით შემოიფარგლება. ევროპული საგარეო და თავდაცვის პოლიტიკა ძალიან პასიურია და მხოლოდ რეაგირების ხასიათს ატარებს. ხოლო ჩვენი მცდელობები ე.წ. გაყინული კონფლიქტების მოგვარებასთან დაკავშირებით, დღემდე, ალბათ, მეტისმეტად ფრთხილი იყო.

დღესაც კი ძალიან ცოტა აქცევს ყურადღებას იმ ფაქტს, რომ შავი ზღვის რეგიონი ერთადერთი რეგიონია, რომელიც დასავლურ ცივილიზაციასთან ასეთი გეოგრაფიული სიახლოვის მიუხედავად, დასავლური ცივილიზაციის შემდგომი განვითარებიდან სრულიად ამოვარდნილია. ჩვენ, დიდწილად, ხელიდან გავუშვით მომენტი და ის ხელსაყრელი შესაძლებლობები, რომელსაც ეს რეგიონი გვთავაზობს არა მარტო ჩვენი პოლიტიკური და ეკონომიკური უსაფრთხოების, მათ შორის ენერგეტიკული უსაფრთხოების თვალსაზრისით, არამედ ადამიანების პირისპირ კონტაქტების თვალსაზრისითაც, რაც, უდავოდ, გაამდიდრებდა ევროპულ და ტრანსატლანტიკურ იდენტურობას.

შესაძლოა, ზოგიერთმა მოიყვანოს მიზეზები, თუ რატომ ვერ შევაფასეთ სათანადოდ, ან მე ვიტყოდი - რატომ შეგვეშინდა ჩვენი ინტერესების წარმოჩენა შავი ზღვის რეგიონში. თუმცა, ახლა არ არის წარსულის გახსენების დრო - ახლა წინსვლის დროა. ეს ქვეყნები დღეს ისევე გვიყურებენ, როგორც ათი წლის წინ ბალტიისპირელები ვუყურებდით დასავლეთს - ისინი ელიან მხარდაჭერას, მიმართულების მიცემასა და, რაც მთავარია, მკაფიო ევროპულ და ტრანსატლანტიკურ მომავალს, სადაც ისინი აღქმული იქნებიან, როგორც დემოკრატიული თანამეგობრობის სრულფასოვანი წევრები.

მე ოპტიმისტი ვარ და მჯერა, რომ აქტიური მუშაობის შედეგად ჩვენ შევძლებთ, ისევ დავაკავშიროთ ერთმანეთთან აღმოსავლეთი და დასავლეთი ევროპა. შავი ზღვის რეგიონის ქვეყნების ნატო-ში და ევროკავშირში გაერთიანებას დრო სჭირდება. როგორ უნდა ვიმოქმედოთ?

მართალია - დღეს ჩვენ არ შეგვიძლია დავასახელოთ ზუსტი თარიღი, თუ როდის იქნებიან ეს ქვეყნები მზად ევროკავშირსა და ნატოში შესასვლელად. თუმცა, დღეს ჩვენ შეგვიძლია, ვიმუშაოთ ინტენსიურად, რათა ნატო-მ და ევროკავშირმა, მეზობლებთან ერთად, კონტინენტზე კეთილდღეობის მიღწევა შეძლოს.

მე გთავაზობთ პრაქტიკულ ნაბიჯებს, რომლებიც მოითხოვს მეტ მცდელობას, ყურადღებას და ფინანსურ წყაროებს, ევროკავშირისა და მისი მეზობლების კანონმდებლობის ჰარმონიზაციას, ორმხრივი ვაჭრობის ლიბერალიზაციას და გაძლიერებას, ევროპის დასავლეთისა და აღმოსავლეთის დაკავშირებას ენერგიისა და ტრანსპორტის საშუალებით. ეს ყველაფერი არის პრიორიტეტები, რომლებსაც ზურგს უნდა უმაგრებდეს ევროკავშირის ძლიერი სამეზობლო პოლიტიკა, ისევე როგორც ნატო-ს შესაბამისი პოლიტიკა.

ვფიქრობ, რომ სწორედ ევროკავშირის ახალმა წევრებმა უნდა იკისრონ ლიდერობა და დაამყარონ ახალი კავშირები ბალკანეთს, შავი ზღვის რეგიონსა და ევროკავშირს შორის. ვერ ვიტყვით, რომ ლიტვა და პოლონეთი დემოკრატიის სრულყოფის ჯადოსნურ ფორმულას ფლობენ, თუმცა, ჩვენ გვაქვს დემოკრატიული ინსტიტუტების მშენებლობისა და თავისუფალი ბაზრის რეფორმის პროცესების უნიკალური გამოცდილება.

ჩვენ ვიცნობთ რეგიონს და ამ ხალხის აზროვნებას, ჩვენ ხომ ანალოგიური რეფორმები განვახორციელეთ; ასე რომ, კარგად ვიცით ის შეცდომები და ნაბიჯები, რომლებზეც უნდა გამახვილდეს ყურადღება. ჩვენთვის საკუთარი გამოცდილებიდან ძალიან კარგადაა ნაცნობი, რომ გარედან პატარა, მაგრამ თვალსაჩინო დახმარებასაც კი უკიდურესად დიდი მნიშვნელობა აქვს ახალგაზრდა დემოკრატიულ ქვეყნებში ნდობისა და პოლიტიკური კონსენსუსის მისაღწევად. ჩვენ არ უნდა დავიზაროთ და უნდა შევთავაზოთ ეს დახმარება - მათ ხომ ყველაზე მეტად სჭირდებათ იგი.

თუმცა, რასაკვირველია, არ შეგვიძლია ამის მარტო გაკეთება და არც უნდა გავაკეთოთ მარტო. საჭიროა ევროპელი და ტრანსატლანტიკური მოკავშირეების მხარდაჭერა და, პირველ რიგში, ჩვენი პარტნიორების მხარდაჭერა გერმანიაში.

თუ მხედველობაში მივიღებთ გერმანიის დღევანდელ როლს ევროკავშირში, ისევე როგორც მის პოტენციალსა და მომავალ მიზნებს, დარწმუნებული ვარ, სამართლიანი იქნება, თუ ეს ქვეყანა უმნიშვნელოვანეს როლს შეასრულებს შავი ზღვის რეგიონისადმი უფრო ფართო და უფრო ყოვლისმომცველი ევროატლანტიკური მიდგომის შემუშავების საქმეში. გერმანიას შეუძლია იყოს ის ძალა, რომელიც შეადუღაბებს ახალი წევრების ენთუზიაზმსა და ძველი წევრების გამოცდილებას.

მაგრამ რა უნდა გავაკეთოთ პირველ რიგში?

პირველი. უნდა დავიწყოთ ძალიან მცირე, თუმცა თვალსაჩინო რამიდან - გავუზიაროთ რეგიონული გამოცდილება და დავეხმაროთ რეგიონული იდენტურობის შეგრძნების მშენებლობაში შავი ზღვისა და სამხრეთი კავკასიის რეგიონებში. დამტკიცებულია, რომ რეგიონული თანამშრომლობა საფუძველს უყრის ერთობლივ მცდელობებს, რომელთაც ძალუძთ შესაძლებლის საზღვრების გადალახვა. ერთად ამ ქვეყნებს უფრო ეფექტიანად შეუძლიათ საერთო რეგიონული ინტერესების მიღწევა, განსაკუთრებით, ეკონომიკური და სოციალური განვითარების სფეროებში.

ბალტიისპირეთში ძალიან ბევრს მივაღწიეთ მრავალმხრივი პარტნიორობის ფართო ქსელის შექმნით, რომელმაც დააკავშირა ერთმანეთთან როგორც სახელმწიფო აქტორები, ასევე ბიზნესწრეები და არასამთავრობოები. ეს აუცილებელია, რათა ყველას აზრი იქნას გათვალისწინებული და შემუშავდეს რეგიონის საერთო პოლიტიკური დღის წესრიგი. დარწმუნებული ვარ, ასეთივე მოდელი წარმატებული იქნება ჩვენს სამეზობლოშიც და დიდი სურვილი მაქვს, გამოიყენონ იგი.

რამდენიმე კვირის წინ ლიტვისა და საქართველოს საგარეო საქმეთა მინისტრებმა გამოაქვეყნეს ერთობლივი წერილი, სადაც ბალტიისპირეთისა და სამხრეთი კავკასიის სხვა ქვეყნებს იწვევენ რეგიონთაშორისი ურთიერთობების დასამყარებლად "3+3" ფორმატით. ვფიქრობ, ძალიან კარგი დასაწყისია ჩვენი სამხრეთ კავკასიელი მეგობრების სტრატეგიულ დიალოგში ჩასართავად.

კიდევ აღვნიშნავ "ახალი დემოკრატიების სამიტს", რომლის გამართვასაც ლიტვა მომავალი წლის მაისში გეგმავს. დარწმუნებული ვარ, ეს კონფერენცია დაგვეხმარება ნდობისა და თანამშრომლობის ინსტრუმენტების შესაქმნელად სამხრეთ კავკასიაში და აგრეთვე შავი ზღვის რეგიონში ე.წ. გაყინული კონფლიქტების მოგვარების გზების გამონახვაში. დღეს უპირველესი ამოცანაა, ევროკავშირი და ნატო ჩავრთოთ ამ პროექტში.

მეორე. ჩვენ უნდა გავამახვილოთ ყურადღება ამ ახალგაზრდა დემოკრატიების ქვეყნებში სამოქალაქო საზოგადოების ჩამოყალიბებაზე; განვავითაროთ პირდაპირი კონტაქტები ადამიანებს შორის და ხელი შევუწყოთ ექსპერტებისა და ლიდერების ახალი თაობის წარმოშობას.

მესამე. რუსეთის როლი რეგიონში ისეთი ფაქტია, რომელსაც ჩვენ იგნორირებას ვერ გავუკეთებთ. აქედან გამომდინარე, ჩვენ უნდა წავახალისოთ რუსეთი, რომ შეასრულოს კონსტრუქციული პარტნიორის როლი და არა - მხარს უჭერდეს თავის მომხრეებს ე.წ. რუსეთის გავლენის სფეროში. ჩვენმა შემგუებლობამ შესაძლოა, პირუკუ შედეგები გამოიღოს. სტრატეგიული შეცდომა იქნებოდა რუსეთის საზღვართან ახალი დაპირისპირებისა და სიძულვილის გარემოს წარმოქმნა. ჩვენი მიზანი სრულიად საპირისპიროა. ბალტიისპირეთის გამოცდილებიდან ვიცით, რომ ევროპული და ტრანსატლანტიკური ინტეგრაცია ხელს უწყობს რუსეთთან თანამშრომლობის გაღრმავებას - არა მხოლოდ ორმხრივ, არამედ ევროპულ და ტრანსატლანტიკურ დონეზე.

დაბოლოს (მაგრამ არა უკანასკნელ რიგში). ჩვენ უნდა გავაძლიეროთ კოორდინაცია და თანამშრომლობა ევროკავშირსა და აშშ-ს შორის შავი ზღვის რეგიონის საკითხებზე. სტაბილურობისა და უსაფრთხოების ფართო არეალის შექმნის საკითხში ჩვენ პარტნიორები ვართ და არა კონკურენტები. რაც უფრო მალე გავაერთიანებთ ჩვენს თეორიულ და პრაქტიკულ საქმიანობას ამ მიმართულებით, მით უკეთესი იქნება შავი ზღვის რეგიონისათვის და, ამავდროულად, რეალური, დემოკრატიული გარდაქმნებისთვის რუსეთში.

ძალიან რთული სამუშაოს შესრულება მოგვიწევს. და ბერლინი თუ არა - ერთადერთი "დიდი" ევროპული დედაქალაქი, რომელიც აღმოსავლეთით "იყურება" - სხვა რომელი ადგილი გამოდგება "terra democratica"-ს (დემოკრატიის მიწა) აღმოჩენის დასაწყებად და მისი მიღწევების შავი ზღვის რეგიონში გასავრცელებლად.

მე წინასწარ ვიცი, ზოგიერთი იტყვის: ძალიან სწრაფად და ძალიან შორს "მივდივართ". მე არ დავეთანხმები. ვფიქრობ, ჩვენი მოვალეობაა, დავეხმაროთ უკრაინას, საქართველოსა და მოლდოვას ეკონომიკური და საგარეო პოლიტიკის სტრატეგიაზე შიდაპოლიტიკური კონსენსუსის მიღწევაში; დავეხმაროთ მათ სახელმწიფო ინსტიტუტებისადმი ნდობის აღდგენასა და იმ ინსტრუმენტების დახვეწაში, რომლებითაც სახელმწიფო პოლიტიკა კეთდება. დაბოლოს, "გაყინული კონფლიქტების" "გალღობაში", რომლებიც ხელს უშლის მათ ეკონომიკურ განვითარებასა და ხლეჩს მათ საზოგადოებას.

ჩვენ უნდა შევადგინოთ "კონტრაქტი", თუ როგორ შევიტანოთ ჩვენი წვლილი შავი ზღვის რეგიონში დემოკრატიის მშენებლობაში. მსგავსი ხელშეკრულებები გაფორმებული გვაქვს რეგიონის ქვეყნების მთავრობებთან. ესენია ევროკავშირის სამოქმედო გეგმები და ნატო-ს პარტნიორობის სამოქმედო გეგმები. ახლა გვჭირდება "საგზაო რუკა" საკუთარი თავისთვის. შავი ზღვის რეგიონში სტრატეგიულ მიზნებსა და პოლიტიკაზე უფრო ფართო ევროპული და ტრანსატლანტიკური კონსენსუსია საჭირო.

რასაკვირველია, ჩვენ უნდა გვახსოვდეს, რომ ეს არ არის "ერთდღიანი გასეირნება" ან "ტკბილი" საგარეო ურთიერთობები. მაგრამ ყოველი დახარჯული ევრო და ყოველი წუთი ღირს ამად, რადგანაც "ვარდებისა" და "ნარინჯისფერმა" რევოლუციებმა დაგვანახა, რომ თავისუფლების, კეთილდღეობისა და კანონის უზენაესობის იდეებს უნივერსალური ღირებულება აქვთ. ასე რომ, ჩვენ არ შეგვიძლია, არ განვაგრძოთ თავისუფლების გზაზე სიარული.

ბერლინი,
2005 წლის 26 ოქტომბერი

საქართველოს მთავრობას

რეკომენდაციები, შემუშავებული საერთაშორისო კონფერენციის "მეცნიერება, თანაგრძნობა და უსაფრთხოება: პრაგმატული ეროვნული ნარკოპოლიტიკისაკენ" შედეგად

კონფერენცია ორგანიზებული იყო საქართველოს შრომის, ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის სამინისტროს, ფონდი "ღია საზოგადოება - საქართველო"-ს, და აივ/შიდსთან, მალარიასთან და ტუბერკულოზთან ბრძოლის გლობალური ფონდის მიერ. კონფერენცია ჩატარდა კანადის საერთაშორისო განვითარების სააგენტოს, ზიანის შემცირების განვითარების საერთაშორისო პროგრამის, სამხრეთ კავკასიის ანტინარკოტიკული პროგრამის და კავშირი "ალტერნატივა ჯორჯია"-ს მხარდაჭერით

პრეამბულა

ოფიციალური სტატისტიკის თანახმად დღეისათვის საქართველოში რეგისტრირებულია 24 000 ნარკოტიკების მომხმარებელი და მათზე დამოკიდებული პირი; საექსპერტო გამოთვლებით რეალური რაოდენობა შესაძლოა, მერყეობდეს 150 000 - 240 000 ფარგლებში. ასევე ოფიციალური სტატისტიკის თანახმად, დღეისათვის ქვეყანაში 786 აივ ინფიცირებული ადამიანია. ამ სტატისტიკის მიღმა შესაძლოა, რეალურად 3000 დაინფიცირებული ვივარაუდოთ. საქართველოში აივ/შიდსით დაინფიცირებული შემთხვევების 64%-ზე მეტი ნარკოტიკების ინექციური გზით მომხმარებლებზე მოდის.

კარს მომდგარი ეპიდემიის თავიდან ასაცილებლად აუცილებელია პრევენციის, მკურნალობისა და ფსიქო-სოციალური რეაბილიტაციის საერთაშორისო პრაქტიკაში დადასტურებული ეფექტური მიდგომებისა და მეთოდების დანერგვა-გამოყენება. დღემდე ქვეყანაში ნარკოტიკებზე დამოკიდებულების პრობლემის დაძლევაზე მუშაობა ძირითადად სამართალდამცავი კუთხით/მიდგომით წარმოებდა. პრევენციული და სარეაბილიტაციო მუშაობა უაღრესად მოკრძალებული მასშტაბით მიმდინარეობდა, ან საერთოდ არ მიმდინარეობდა, უფასო მკურნალობის ინსტიტუციური მექანიზმები მოიშალა, და ზემოთ დასახელებული სტატისტიკის ფონზე არსებული ფასიანი სამკურნალო დაწესებულებების წლიური გამტარუნარიანობა საუკეთესო შემთხვევაში 330 კაცს უდრიდა. ამგვარმა მიდგომამ ვერ შეაჩერა ქვეყანაში ნარკოტიკების მომხმარებელთა და წამალდამოკიდებულ პირთა (და შესაბამისად, აივ-ით დაინფიცირებულ პირთა) რაოდენობის განუხრელი ზრდა; დღეისათვის აუცილებელია გადავსინჯოთ ძველებური მიდგომები და ვიზრუნოთ ახალი, ადმიანის უფლებების დაცვის უპირველეს ფასეულობაზე დაფუძნებული ნარკოპოლიტიკისა და მისი შესაბამისი სამოქმედო ეროვნული სტრატეგიული გეგმის შემუშავებაზე.

ნარკოტიკების მოხმარებისა და აივ/შიდსის ეპიდემიებს ქართველ პოლიტიკოსთა განსაკუთრებული ყურადღება ესაჭიროებათ. სწორედ ამიტომ მოგმართავთ ჩვენ, ექსპერტები ნარკოპოლიტიკის, საზოგადოებრივი ჯანმრთელობის, აივ/შიდსის პროფილაქტიკისა და ნარკოტიკების მოხმარებით გამოწვეული ზიანის შემცირების დარგში, დელეგატები კონფერენციისა *"მეცნიერება, თანაგრძნობა და უსაფრთხოება: პრაგმატული ეროვნული ნარკოპოლიტიკისაკენ"*, მოვუსმინეთ რა რეგიონულ (სამხრეთ კავკასია და ყოფილი საბჭოთა კავშირის ქვეყნები), საერთაშორისო (აშშ, კანადა, ინგლისი, ჩეხეთი) და ეროვნულ (საქართველო) საექსპერტო პრეზენტაციებს, მივიღეთ რა მონაწილეობა შესაბამის დისკუსიებში, რეკომენდაციას ვაძლევთ მთავრობას შემდეგზე:

1. შეიმუშაოს ადამიანის უფლებებისა და საზოგადოებრივი ჯანმრთელობის დაცვის ძირითად პრინციპებზე დაფუძნებული ეროვნული ნარკოპოლიტიკის სტრატეგია; ასევე, შეიმუშაოს ნარკოპოლიტიკის განხორციელების სამოქმედო გეგმა, რომელიც მიმართული იქნება ნარკოტიკების მოხმარების პრევენციისაკენ, ნარკოტიკების მომხმარებელთა მკურნალობისა და რეაბილიტაციის, ნარკოტიკების მოხმარებით გამოწვეული ჯანმრთელობისა და საზოგადოებრივი ზიანის მინიმიზაციისკენ.

2. სამთავრობო სტრუქტურაში (პრეზიდენტთან, ან პრემიერ-მინისტრთან) შექმნას ნარკოტიკებთან დაკავშირებული საკითხების საინიციატივო, საკონსულტაციო და მაკოორდინირებელი ორგანო, რომელიც მთავრობას წარუდგენს ეროვნული ნარკოპოლიტიკის სტრატეგიის მუშა პროექტსა და ამ სტრატეგიის განხორციელების სამოქმედო გეგმას და უზრუნველყოფს მის ქმედებათა კოორდინირებას ეროვნულ, რეგიონალურ და ადგილობრივ დონეებზე; აღნიშნული ორგანო კოორდინაციას გაუწევს ყველა რელევანტურ სამთავრობო სტრუქტურას და აქტიურად ითანამშრომლებს არასამთავრობო და სამოქალაქო სექტორებთან.

3. უზრუნველყოს ყველა შესაბამისი ძირითადი სამთავრობო ორგანოს, არასამთავრობო ორგანიზაციისა, ნარკოტიკების მომხმარებელთა გაერთიანებების ჩათვლით, და ეკლესიის აქტიური მონაწილეობა ახალი სახელმწიფო ნარკოპოლიტიკის შემუშავების, განხორციელებისა და შეფასების პროცესში; აუცილებელია ფართო საზოგადოების ყურადღების ფოკუსირება პრობლემაზე, მისი საკითხისადმი ადეკვატური რეაგირების მისაღწევად

4. დააფუძნოს სამომავლო ნარკოპოლიტიკა მეცნიერულად დასაბუთებულ მონაცემებსა და ფაქტებზე, რაც განაპირობებს ნარკოპოლიტიკის რენტაბელობასა და ეფექტურობას ნარკოტიკების მოხმარების ზრდის პრევენციისა და მათი მოხმარების შედეგად გამოწვეული ცალკეული პირებისა და ქართველი საზოგადოებისათვის საზიანო შედეგების პრევენციის მიმართულებით;

5. უზრუნველყოს საბიუჯეტო დაფინანსების მკვეთრი ზრდა ნარკოტიკების მოხმარების პრევენციის, ნარკოტიკებზე დამოკიდებულთა მკურნალობისა და რეაბილიტაციის და ნარკოტიკების მოხმარებით გამოწვეული ზიანის შემცირების ფართომასშტაბიანი ქმედებების გაშლის მიზნით; გადადგას ნაბიჯები ძალოვანი სტრუქტურების საქმიანობისათვის და ნარკოტიკებზე მოთხოვნის შემცირებისა (პრევენცია, მკურნალობა, რეაბილიტაცია) და ზიანის შემცირებისათვის გათვალისწინებული ბიუჯეტის დაბალანსების მიმართულებით.

6. უზრუნველყოს ის, რომ ახალი სახელმწიფო ნარკოპოლიტიკა ეფუძნებოდეს ადამიანის უფლებების დაცვის პარადიგმას შემდეგის გათვალისწინებით:

6.1. როგორც საკანონმდებლო დონეზე, ისე პრაქტიკაში მოხდეს ნარკოტიკების მომხმარებლებისა და გამსაღებლების გამიჯვნა;

6.2. გაიმიჯნოს გასაღების მიზნით ნარკოტიკების შენახვა და პირადი მოხმარების მიზნით მცირე ოდენობების შენახვა შესაბამისი საკანონმდებლო ნორმატიული ცვლილებებისა და მართლმსაჯულებაში ცვლილებების მიღების გზით;

6.3. გატარდეს საზოგადოების ცნობიერების ამაღლებისაკენ მიმართული ღონისძიებები (მასობრივი ინფორმაციის საშუალებათა და სხვათა გამოყენებით), რაც მიზნად ისახავს ნარკოტიკების მომხმარებელთა მიმართ საზოგადოებრივი სტიგმის დაძლევას;

6.4. გაიზარდოს მკურნალობაზე, დახმარებასა და მხარდაჭერაზე ხელმისაწვდომობა:

6.4.1. ნარკოტიკების პრობლემური მომხმარებლები (ნარკოტიკების ინექციური მომხმარებლები ან მძიმე ნარკოტიკების მომხმარებლები ნარკოტიკების მოხმარების ხანგრძლივი სტაჟით) გახდნენ მკურნალობისა და სარეაბილიტაციო ზომების პრიორიტეტული მიზნობრივი ჯგუფი;

6.4.2. განხორციელდეს და ხელი შეეწყოს ზიანის შემცირების პროგრამებს ყველა შესაძლო ზომით, რამეთუ ისინი სისხლით გადამდები ინფექციების გავრცელების საწინააღმდეგოდ მიმართული, საერთაშორისო პრაქტიკით დადასტურებული ყველაზე ეფექტური და მეცნიერულად დასაბუთებულ მეთოდთა რიცხვს განეკუთვნება;

6.4.2.1. განსაკუთრებულ ხელშეწყობას საჭიროებს ჩანაცვლებითი პროგრამების განხორცილება; საჭიროა მეტადონით ჩანაცვლების დაგეგმილი პროგრამის დაწყების დაჩქარება; ამავდროულად, საჭიროა ნიადაგის მომზადება ოპიოიდების მომხმარებელთა სხვადასხვა სამიზნე ჯგუფების სასარგებლოდ სხვა სახის ჩანაცვლებითი თერაპიის განსახორციელებლად (მაგალითად ბუპრენორფინის). აღნიშნული საშუალებას მოგვცემს, მცირე დროში მივიღოთ სწრაფი და ეფექტური შედეგები ნარკოტიკების მოხმარებასთან დაკავშირებული სისხლით გადამდები ინფექციების გავრცელებისა და კრიმინალური ქმედებების სფეროებში. ამასთან, ჩანაცვლებითი პროგრამები არ უნდა შემოიფარგლებოდეს მხოლოდ პაციენტებისათვის მედიკამენტის მიწოდებით, არამედ ფართოდ იქნას გამოყენებული მეორადი პრევენციის და ფსიქოსოციალური რეაბილიტაციის საშუალებები.

6.4.2.2. ხელი შეეწყოს "აუთრიჩისა" და "დაბალზღურბლოვანი" მომსახურეობის (კონსულტირება, პირველადი სამედიცინო დახმარება, შპრიცების გაცვლა და სხვ.) უზრუნველყოფასა და ამოქმედებას შესაძლო მინიმალურ ვადებში; პარალელურად მიზანშეწონილი იქნება საქართველოს პოპულაციაში ამ სერვისების ეფექტურობის შესწავლა.

6.4.2.3. განსაკუთრებული ყურადღება მიექცეს ზიანის შემცირების პროგრამების (შპრიცების გაცვლა, ოპიატების ჩანაცვლებითი მკურნალობა და სხვ.) სრულფასოვან დანერგვას პენიტენციალურ სისტემაში, რაც საქართველოში თავისუფლების აღკვეთის ადგილებში უზრუნველყოფს აივ/შიდსის პრევენციასა და B და C-ს ჰეპატიტების ეპიდემიების თავიდან აცილებას.

პატივისცემით

თამარ გამსახურდია, თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი, ეკონომიკის ფაკულტეტის პროფესორი

ალექსი შოშიკელაშვილი, "კონსტიტუციური უფლებების დაცვის ცენტრი"

კახაბერ გოგაშვილი, "წამების საწინააღმდეგო ეროვნული ცენტრი"

კახაბერ კეპულაძე, საინფორმაციო სამედიცინო ფსიქოლოგიური ცენტრი "თანადგომა"

ამირან გამყრელიძე, ჯანმრთელობის მსოფლიო ორგანიზაციის აივ ინფექცია/შიდსის პროგრამის კოორდინატორი საქართველოში

ხათუნა თოდაძე, ნარკოლოგიის სამეცნიერო-კვლევითი ინსტიტუტის სამეცნიერო დირექტორი

აკაკი ლოჩოშვილი, საქართველოს ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის პროექტების განმახორციელებელი ცენტრი, გლობალური ფონდი

ნინო ნადაშვილი, საქართველოს ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის პროექტების განმახორციელებელი ცენტრი, გლობალური ფონდი

ეკატერინე ქილიფთარი, საქართველოს ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის პროექტების განმახორციელებელი ცენტრი, გლობალური ფონდი

ზურაბ სიხარულიძე, სამედიცინო სოციალურ-ეკონომიკურ და კულტურულ საკითხთა ცენტრი "ურანტი"

ნიკოლოზ ლამბაშიძე, სამედიცინო სოციალურ-ეკონომიკურ და კულტურულ საკითხთა ცენტრი "ურანტი"

დალი უშარიძე, ფსიქო-სოციალური ინფორმაციისა და კონსულტაციის ცენტრი "ახალი გზა"

კოკა ლაბარტყავა, ფსიქო-სოციალური ინფორმაციისა და კონსულტაციის ცენტრი "ახალი გზა"

პაატა ნოზაძე, სამხრეთ კავკასიის ანტინარკოტიკული პროგრამა (SCAD)

დარეჯან ჯავახიშვილი, სამხრეთ კავკასიის ანტინარკოტიკული პროგრამა (SCAD)

ლაშა ზაალიშვილი, "ფონდი ღია საზოგადოება - საქართველო", საზოგადოებრივი ჯანმრთელობის პროგრამების კოორდინატორი

თეა ახობაძე, "ფონდი ღია საზოგადოება - საქართველო", ზიანის შემცირების პროგრამის კოორდინატორი

მალხაზ ჩუგოშვილი, წმ. გაბრიელ ეპისკოპოსის (ქიქოძე) ფსიქოლოგიური დახმარების ცენტრი

დავით ოთიაშვილი, კავშირი "ალტერნატივა ჯორჯია"

გიორგი ჭუაძე, კავშირი "ალტერნატივა ჯორჯია"

დავით ანანიაშვილი, "საქართველოს პლუს ჯგუფი"

ზურაბ დანელია, აფხაზური კონფლიქტის შედეგად დაზარალებულ პირთა კავშირი "თანადგომა" (აფხაზეთი)

ემილის სუბატა, ლიტვა, ვილნიუსის ნარკოლოგიური ცენტრის დირექტორი

ალექსანდრ ზელიჩენკო, ყირგიზეთი, ზიანის შემცირების განვითარების საერთაშორისო პროგრამის კონსულტატნტი ნარკოპოლიტიკის დარგში

ერიკ ირისკულბეკოვი, ყირგიზეთი, საზოგადოებრივი ფონდი "სამართლებრივი კლინიკა "ადილეტი"", აივ/შიდსით დაავადებულ პირთა და მოწყვლადი ჯგუფების უფლებების დაცვის ბიურო

ლევ ლევინსონი, რუსეთი, ადამიანის უფლებათა ინსტიტუტის ექსპერტი

მურთაზოკულ ხიდიროვი, ტაჯიკეთი, არასამთავრობო ორგანიზაცია "რან"

ანდრეი ტოლოპილო, უკრაინა, ზიანის შემცირების განვითარების საერთაშორისო პროგრამის კონსულტანტი ნარკოპოლიტიკის დარგში

გალინა კამინსკაია, უკრაინა, ზიანის შემცირების განვითარების საერთაშორისო პროგრამის ტექნიკური ექსპერტი

ლეონიდ ვლასენკო, უკრაინა, ზიანის შემცირების განვითარების საერთაშორისო პროგრამის ტექნიკური ექსპერტი

Tim McGregor, UK, Director, Substance Misuse Solutions

Marco Perducca, USA, Executive Director of the International Antiprohibitionist League, UN Representative for the Transnational Radical Party

Richard Elliot, Canada, Deputy Director, Canadian HIV/AIDS Legal Network

Joseph Radimecky, Czech Republic, Center of Addictology, Charles' University in Prague

Victor Mravcik, Czech Republic, Head of the Czech National Focal Point for Drugs and Drug Addiction

Janna Ataiants, USA, IHRD, Open Society Institute - New York

დინასტიური მმართველობა და სუსტი დემოკრატია

წარმატებული ტრადიციული მმართველები და საერთაშორისო სტანდარტების უგულებელყოფა

ხათუნა გაბიევი

ხელისუფლების სათავეებისათვის ბრძოლაში მოგებული ისევ მმართველი პარტია რჩება.

ნავთობით მდიდარ კავკასიურ სახელმწიფოში საპარლამენტო არჩევნები ისევ მმართველმა პარტიამ მოიგო. წინასწარი მონაცემებით, მმართველმა "იენი აზერბაიჯანმა", რომლის ლიდერიც ქვეყნის პრეზიდენტი ილჰამ ალიევია, ახალ პარლამენტში 125 ადგილიდან 64 მანდატი მოიპოვა. ოპოზიციურ პარტიათაგან ყველაზე მეტი მანდატის მოპოვება კი პარტია "მუსავათმა" შეძლო, რომელსაც დაახლოებით ერთნაირი შედეგებით "სამოქალაქო სოლიდარობა" და "ანა ვეტენი" მოჰყვება. აზერბაიჯანის "სახალხო ფრონტს", "უმიდსა" და კიდევ სხვა ოთხ ოპოზიციურ პარტიას კი მხოლოდ თითო-თითო მანდატი აქვთ.

რაც შეეხება დამოუკიდებელ კანდიდატებს, ცენტრალური საარჩევნო კომისიის ცნობებით, მათ მილი მეჯლისში 40 ადგილი დაიკავეს. დებიუტანტისთვის (და არამარტო) დამაჯერებელი გამარჯვება მოიპოვა პრეზიდენტ ილჰამ ალიევის მეუღლემ მეჰრიბან ალიევამ, რომელმაც პოლიტიკურ ასპარეზზე ეს-ესაა ფეხი შედგა. აქვე ერთი საინტერესო დეტალიც, არჩევნებამდე ცოტა ხნით ადრე, პირველი ლედის 13 მეტოქიდან ცხრამ საკუთარი კანდიდატურა მოხსნა.

ქვეყანაში, სადაც მმართველი და ოპოზიციური პარტიების პოლიტიკური ხედვა ერთმანეთისაგან არცთუ ისე განსხვავებულია და არც მოსახლეობის მხრიდან ნდობის კოეფიციენტია რეკორდულად მაღალი, საკანონმდებლო ორგანოში მოხვედრისათვის ბრძოლას ზოგიერთი ოპოზიციონერის დაპატიმრებაც მოჰყვა.

ზოგადად კი ელექტორატის აქტივობა მაღალი არ ყოფილა, საარჩევნო უბნებზე მოსახლეობის მხოლოდ 47 პროცენტი მივიდა. ოპოზიციის განცხადებით, მოსახლეობის ასეთი აქტივობის პირობებში ხელისუფლებას კარგი შესაძლებლობა ჰქონდა, გაეყალბებინა არჩევნები. ამდენად, მათთვის მიუღებელია ამ არჩევნების შედეგები, რასაც დღეს ბაქოში მასობრივი დემონსტრაციებით გააპროტესტებენ.

თანაც ელექტორატის დაბალ აქტივობას იმ ფაქტსაც თუ დავუმატებთ, როდესაც აზერბაიჯანის ხელისუფლებამ ქვეყნიდან გააძევა საერთაშორისო დამკვირვებლები, ოპოზიციის პრეტენზია სიმართლისაგან შორს არ უნდა იყოს. გარდა ამისა, აზერბაიჯანის საპარლამენტო არჩევნების ავკარგიანობაზე განცხადებებს ორშაბათსვე აკეთებდნენ დასავლელი დამკვირვებლები.

"სხვადასხვა საარჩევნო უბანზე გამოვლენილ ფაქტებზე დაყრდნობით, შეგვიძლია განვაცხადოთ, რომ არჩევნები არანაირად არ შეესაბამებოდა საერთაშორისო სტანდარტებს, ვგულისხმობ, ამომრჩევლების რეგისტრაციისას დაშვებულ სერიოზულ დარღვევებს და ბიულეტენების გადათვლის ხარვეზებს," - აღნიშნა ალსეე ჰასტინგსმა, ეუთო-ს საარჩევნო მისიის ხელმძღვანელმა.

ევროკომისიის წარმომადგენელმა ბენიტა ფერერო ვალდენერმა არჩევნებში დაფიქსირებულ დარღვევებთან დაკავშირებით სინანული გამოთქვა. მისი თქმით, ევროპის კავშირის საბოლოო დასკვნებს ეუთო-ს დამკვირვებელთა მოხსენების შესწავლის შემდეგ გააკეთებს.

საერთაშორისო დამკვირვებლების კრიტიკის მიუხედავად, აზერბაიჯანის ცენტრალური საარჩევნო კომისია ჯიუტად განაგრძობს მტკიცებას არჩევნების სამართლიანად ჩატარების თაობაზე. ცესკო-ს წარმომადგენლის განცხადებით, საარჩევნო უბნებზე გამოვლენილი სერიოზული დარღვევის შესახებ კომისიაში საჩივარი არავის შეუტანია. ადგილობრივი ექსპერტების მოსაზრებას იზიარებენ რუსი კოლეგებიც.

როგორც დსთ-ს მისიის ხელმძღვანელმა ვლადიმირ რუშაილომ აღნიშნა, დსთ-ს დამკვირვებლები იმედოვნებენ, რომ **"ეს არჩევნები ქვეყანაში საზოგადოებრივ-პოლიტიკური სიტუაციის სტაბილიზაციის, რესპუბლიკაში დემოკრატიის განმტკიცებისთვის ქმედითი ფაქტორი გახდება"**.

რუშაილოს თქმით, აზერბაიჯანის ხელისუფლებამ სრულად უზრუნველყო მოქალაქეთა საარჩევნო უფლება, დაფიქსირებული დარღვევები კი მასობრივ ხასიათს არ ატარებდა და არჩევნების შედეგებზე მას არსებითი გავლენა არ მოუხდენია.

ნავთობით მდიდარი კავკასიური სახელმწიფოს სტაბილურობითა და დემოკრატიული ინსტიტუტების განვითარებით განსაკუთრებით ამერიკის შეერთებული შტატებია დაინტერესებული. როგორც დასავლური მედია აღნიშნავს, საპარლამენტო არჩევნები აზერბაიჯანისთვის ერთგვარი დემოკრატიულობის ტესტი იყო. გარდა იმისა, რომ არჩევნებისთვის ასობით საერთაშორისო დამკვირვებელი იყო მივლენილი, საარჩევნო უბნებთან აშშ-ს ხელისუფლების ფინანსური მხარდაჭერით ორგანიზებული იყო ეგზიტ-პოლების პუნქტები. როგორც ირკვევა, ეგზიტ-პოლების მონაცემები ცესკო-ს ცნობებისაგან დიდად არ განსხვავდება და კიდევ ერთხელ უსვამს ხაზს სახელისუფლებო პარტიების გადამწყვეტ გამარჯვებას.

აშშ-ს საერთაშორისო სტრატეგიული კვლევების ასოციაციის წარმომადგენლის იოზეფ ბოტანსკის თქმით, აზერბაიჯანის საპარლამენტო არჩევნები "საარჩევნო კოდექსს, დემოკრატიის ნორმებს, საერთაშორისო სამართალს და ეროვნულ კანონმდებლობას ძირითადად შეესაბამებოდა".

"კენჭისყრის პროცესში ხელისუფლების მხრიდან არანაირი ჩარევა არ დაგვიფიქსირებია," - აღნიშნა ამერიკელმა ექსპერტმა.

როგორც ჩანს, რეგიონში სტაბილურობის შენარჩუნების მიზნით, ორმხრივი კომპრომისი აზერბაიჯანის ხელისუფლებასა და აზერბაიჯანული "შავი ოქროთი" დაინტერესებულთა შორის საუკეთესო გამოსავალი აღმოჩნდა. დასავლელ მკვლევართა აზრით, ამ არჩევნების შემდეგ ილჰამ ალიევი ადმინისტრაციაში რეფორმების გატარებას შეეცდება, რაც, მართალია, მნიშვნელოვნად არ შეცვლის დღეისათვის არსებულ ვითარებას, მაგრამ ოდნავ მაინც გააუმჯობესებს მას. რაც შეეხება საქართველოსა და უკრაინაში განვითარებული მოვლენების გამეორების პერსპექტივას აზერბაიჯანში, ასეთი რამ ამ სახელმწიფოში თითქმის გამორიცხულია.

"დასავლურმა ქვეყნებმა, რომლებსაც აზერბაიჯანის ნავთობისა და გაზის რესურსები იზიდავს და ამავდროულად ირანსა და რუსეთს შორის ამ ქვეყნის სტრატეგიული მდებარეობითაც არიან დაინტერესებულნი, შეძლეს ავტორიტარი მმართველის ილჰამ ალიევის დათანხმება ზოგიერთ რეფორმაზე," - წერს ბრიტანული გავლენიანი გაზეთი "გარდიანი".

EUROPEAN COMMISSION DELEGATION TO GEORGIA

ვაკანსია: პროექტის მენეჯერი - საქართველო

ევროკომისიის წარმომადგენლობა საქართველოსა და სომხეთში აცხადებს კონკურსს პროექტის მენეჯერის თანამდებობაზე თბილისის ოფისში. პროექტის მენეჯერი უნდა იყოს საქართველოს მოქალაქე, რომელიც ძირითადად იმუშავებს საქართველოში ინსტიტუციონალურ და ეკონომიკურ რეფორმებთან და აგრეთვე, უშუალოდ ეკონომიკურ განვითარებასთან და სიღატაკის დაძლევასთან დაკავშირებულ პროექტებზე, რომლებსაც აფინანსებს ევროკომისია. ამჟამად ევროკომისია ახორციელებს პროექტებს ამ სფეროებში და გეგმავს აღნიშნული პროგრამების გაფართოებას. პროექტის მენეჯერი მონაწილეობას მიიღებს პროექტის მართვის სრულ ციკლში და იმუშავებს ერთობლივად ევროპელ და ქართველ პროექტის მენეჯერებთან, როგორც ევროკომისიის წარმომადგენლობის პროექტების (საოპერაციო) განყოფილების თანამშრომელი.

სამუშაო მოთხოვნები

განათლება და ტრეინინგი:

საუნივერსიტეტო განათლება ეკონომიკაში.

სამუშაო გამოცდილება:

ეკონომიკის სფეროში მინიმუმ 5 წლის მუშაობის გამოცდილება კერძო სექტორში და/ან შესაბამის სახელმწიფო დაწესებულებაში და/ან არასამთავრობო სექტორში; უპირატესობა მიენიჭება გამოცდილებას სამივე სექტორში.

- პროექტის მართვის გამოცდილება, უპირატესობა მიენიჭება პროექტის სრული ციკლის მართვის დადასტურებულ გამოცდილებას.

გარდამავალი პერიოდის ეკონომიკის საკითხების კარგი ცოდნა;

- სახელმწიფო მართვის ფუნქციონირების კარგი ცოდნა; უპირატესობა მიენიჭება სამუშაო გამოცდილებას სახელმწიფო მართვის სფეროში ან სახელმწიფო მართვის რეფორმირების საკითხებში.

საერთაშორისო ორგანიზაციებში მუშაობის გამოცდილება; უპირატესობა მიენიჭება ევროკავშირის ინსტიტუტებთან მუშაობის გამოცდილებას.

- ქართული და ინგლისური ენების (ზეპირი და წერილობითი) სრულყოფილი ცოდნა; უპირატესობა მიენიჭება რუსული ენის ცოდნას.

პირადი თვისებები:

- მრავალნაციონალურ გარემოში მუშაობის სურვილი
დამოუკიდებლად და ჯგუფურად მუშაობის უნარი
- პასუხისმგებლობის გრძნობა და ინიციატივის გამოვლენის უნარი

გთხოვთ, გამოაგზავნოთ თქვენი CV და მოტივაციის წერილი ინგლისურ ენაზე 2005 წლის 5 დეკემბრამდე.

ადმინისტრაციის განყოფილება
ევროკომისიის წარმომადგენლობა საქართველოში
ნინო ჩხეიძის ქ. 38 თბილისი, საქართველო
ფაქსი: (995 32) 94 37 68
ელ ფოსტა: ann.svanidze@cec.eu.int

ცვლილება ღია ტენდერის ჩატარების შესახებ

საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტროს მიერ გამოცხადებულ ღია ტენდერში (საოფისე ავეჯი) შესყიდვაზე 2005 წლის 28 ოქტომბრის გაზეთ "24 საათში" შეტანილ იქნას ცვლილებები:

1. შესყიდვის ობიექტის რაოდენობაში შევიდეს ცვლილება კერძოდ:

I ლოტი:

მაგიდა - 200 ერთეული შეიცვალოს 265 ერთეულით. 130X70X75

მაგიდა - 57 ერთეული შეიცვალოს 62 ერთეულით 170X70X75

მაგიდის მისადგმელი - 57 ერთეული შეიცვალოს 62 ერთეულით 90X60X71.4

ტელევიზორის ტუმბო - 57 ერთეული შეიცვალოს 62 ერთეულით 80X50X60

ტელეფონის ტუმბო - 57 ერთეული შეიცვალოს 62 ერთეულით 90X45X60

კარადა მინიანი - 57 ერთეული შეიცვალოს 62 ერთეულით 195X35X90

ტანსაცმლის კარადა 25 ერთეული ზომა 183.5X50X85 შეიცვალოს 195X50X90.

II ლოტს:

დაემატოს კარნიზი 12 ერთეული 200X0.15 ორი სამაგრით.

V ლოტი:

ერთადგილიანი გასაშლელი დივანი - 20 ერთეული შეიცვალოს 40 ერთეულით.

დამატებითი ინფორმაცია დაინტერესებულ პირებს შეუძლიათ მიიღონ შემდეგი პირისგან: ალექსი თაბუაშვილი, ტელ.754-774, მობ. 8(99) 23-46-95

სატენდერო კომისია

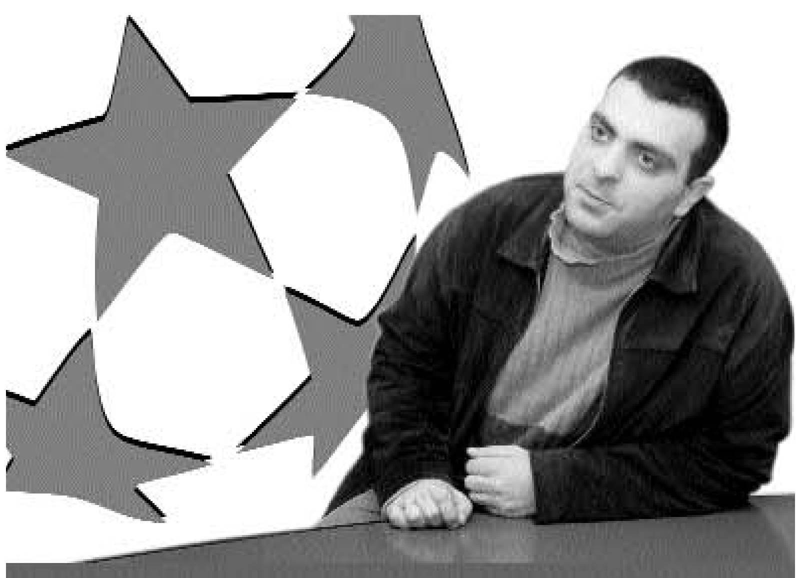

დავით კოვზირიძის სვეტი

ერთი, ორი, სამი... დავიძრათ!

ინტელექტი და ცოდნა ყველაფერს სჭირდება, ხინკლის მოხვევიდან დაწყებული, ბირთვული იარაღის შექმნით დამთავრებული. გამონაკლისი არც ფეხბურთია - ერთი შეხედვით მარტივი თამაში, სპორტის სახეობა, შოუ, გართობა. მაგრამ ეს ერთი შეხედვით. თუმცა ქართველებს ხომ ძალიან გვაღიზიანებს ოფლის ღვრა, ენერგიის ხარჯვა, ერთმანეთის დახმარება, მიზეზების ძებნა ანუ ვგიჟდებით ყველაფრის ერთი შეხედვით აღქმაზე, საქმის ხელის ერთი მოსმით კეთებასა და მხოლოდ საკუთარ კეთილმოწყობაზე. ჩვენ არ გვაინტერესებს, რა ხდება "ერთის" იქით, არ ვიცით, რა არის ორი, სამი, ოთხი...

უკვე სტერეოტიპია: ფეხბურთი ყველა ქართველმა იცის. რაღაც სტატისტიკის მაგვარიც გამეჩხირა თვალში, თითქოს ერთ სულ მოსახლეზე სოკერ-ინტელექტით მოწინავე ადგილზე ვყოფილვართ. ვინ ჩაატარა ეს კომიკური რეფერენდუმი, აზრზე არ ვარ, მაგრამ სინამდვილე აშკარად საწინააღმდეგოა. მეტიც - აშკარად დაუჯერებელი. თუ გახსოვთ, ამ სახელის მქონე მშვენიერი გადაცემა არსებობდა უცნაურ, დაუჯერებელ ამბებზე.

დავიწყოთ იმით, როგორ ყალიბდება პატარა ქართველი ბიჭის საფეხბურთო გემოვნება. თუ ის ფეხბურთზე დადის, მხოლოდ ამ გზით ცოდნას ვერ გაიღრმავებს და უმეტეს შემთხვევაში, არასწორ ინფორმაციას მიიღებს. ეს უდღონო ქოუჩების ბრალია და ამაზე არაერთხელ დამიწერია.

ბავშვები გაზეთებს იშვიათად კითხულობენ, ჟურნალები უფრო მოსწონთ ფერებისა და პლაკატების გამო. ჯორჯიულ სპორტულ ჟურნალებში ფერები ძალიან მურტალია, პლაკატები - შედარებით უკეთესი, ხოლო შინაარსი - სპაზმის მომგვრელი. სამაგიეროდ, ეროტიკული სერვისი ისეა განვითარებული, სპორტულ ჟურნალებში იმდენი ტიტველი დედაკაცის ფოტოა, რომ ბიჭებს გული ბურთისკენ კი არა, ტუალეტისკენ მიუწევთ. ისინი სხვა ბურთებზე იწყებენ ფიქრს.

გაცილებით უკეთესი პრესმომსახურეობა ელოდებათ ამ ჯიგრებს წამოზრდის შემდეგ, როცა გაზეთების კითხვას დაიწყებენ და წმინდაწყლის პროფესიონალური ინფორმაციის მიღების სურვილი გაუჩნდებათ. კი, ქართულ სპორტულ პრესას ჯერაც აქვს ხარვეზები, ობიექტური თუ სუბიექტური, მაგრამ მასში რამდენიმე მაღალი კლასის ჟურნალისტი და პუბლიცისტი მუშაობს, საერთო დონეც არაა დაბალი და ამ მხრივ სხვა სფეროებზე გაცილებით უკეთესი მდგომარეობაა. რასაც ნამდვილად ვერ ვიტყვი ელექტრონულ მედიაზე, სადაც წლებია, ერთი და იგივე ხალხი ტრიალებს, აბსოლუტურად არაა კონკურენცია და შესაბამისად, ის არ ვითარდება. მეტიც, უარესდება.

საქართველოში არ არსებობს არც გემოვნებიანი საფეხბურთო ლიტერატურა და არც სატელევიზო შემეცნებითი გადაცემა. ამ მხრივ მიუღებელი ვაკუუმია შექმნილი და ამიტომ კარგი იქნება, ვთქვათ, საზოგადოებრივ არხზე, ამ პრობლემას ყურადღება მიექცეს. გაკეთდება საშვილიშვილო საქმე და დარწმუნებული ვარ, ამ გადაცემებს ძალიან მაღალი რეიტინგი ექნება, რაც სხვა არხებში აღძრავს კონკურენციის სურვილს. შედეგად კი თემა გაიშლება, დაიხვეწება და დადებითად იმოქმედებს საზოგადოების საფეხბურთო ინტელექტზე.

ხოლო, როცა ეს ინტელექტი დიდ მასშტაბებს მიიღებს, სტადიონზე აღარავინ დაიწყებს ბოთლების სროლას. არც ტელევიზიაში დარეკავს ვინმე მხოლოდ იმის სათქმელად, რომ დელ პიერო მაგარია, რომ "ჩელსის" დედაც... და "ბარსა" - ჩემპიონი გახდება. ეს პრივიტივიზმი უაღრესად სახიფათოა და დროულად უნდა მოისპოს. ალბათ, გახსოვთ "ნტვ ფუტბოლის" ანალიტიკური გადაცემები, რომლებშიც გულშემატკივარი აქტიურად მონაწილეობდა. თუ გახსოვთ, მაშინ დისკუსიის, ანალიზის ორმხრივი ხარისხიც გემახსოვრებათ.

ჩემი მეგობარი რამდენიმე წლის "რეალი"-"გენკს" დაესწრო მადრიდში. ის თამაში ესპანელებმა 6:0 მოიგეს, თუმცა სტუმარი გულშემატკივრები ბოლო წამამდე ფეხზე იდგნენ, მღეროდნენ და ასე ამხნევებდნენ თავიანთ კლუბს. იმიტომ რომ მათ იციან - ფეხბურთში ყველაფერი ხდება და არ შეიძლება შენიანებს ჯიში და ჯილაგი აგინო გაცილებით ძლიერ ურჩხულთან წაგებისთვის.

როდესაც ქართული ფეხბურთის განვითარებაზეა ლაპარაკი, არ უნდა დაგვავიწყდეს, რომ სოკერი მარტო მწვრთნელი, თერთმეტი ფეხბურთელი და ბურთი არაა. საქმე გვაქვს რაღაც ბუკეტის მსგავსთან, კომპლექსთან, რომლის ყოველი შემადგენელი ნაწილიც ერთ დონეზე უნდა იყოს განვითარებული: სამწვრთნელო შტაბი, მოთამაშეები, ოფიციალური პირები, სახელმწიფო, სტადიონები, საწვრთნელი ბაზა, ინფორმაცია, მაყურებელი, ბავშვთა ფეხბურთი და ასე დაუსრულებლად. ამ კომპლექსის თითოეული რგოლი ერთმანეთთანაა დაკავშირებული, რაც იმას ნიშნავს, რომ (ვთქვათ), როცა ნაკრები კარგად თამაშობს, გულშემატკივარიც იხვეწება და პირიქით - ეროვნული გუნდის სერიული წარუმატებლობები ქომაგთა უზნეობის პირდაპირპროპორციულია.

საქართველოს ნაკრების ისტორიაში ახალი ერა იწყება. შეიძლება რევოლუციურიც კი და ამიტომ ბიჭებს ახლა სჭირდებათ ხალხის, მედიის, სახელმწიფოს, ყველას დახმარება. ჩვენ უნდა დავივიწყოთ ის ბნელი დეკადა, რომელმაც ზემოხსენებული კომპლექსი ნანგრევებად აქცია და საფეხბურთო წრე რამდენიმე ნაწილად გახლიჩა. იმ წლების გახსენება მხოლოდ შეცდომების სასწავლადაა მართებული.

კი, ჩვენ არ გვიყვარს ერთად ყოფნა, მაგრამ დრო მოვიდა, თავს ძალა დავატანოთ, რაც ასევე გვეზარება. ცალ-ცალკე და ხელში მახათით კი არაფერი გამოვა. როგორც ერთი ქართველი მგოსანი იტყოდა: "მოდი, გავაკეთოთ რამე ერთად." თანაც "ერთის" მერე არის ორი, სამი, ოთხი, ხუთი... დავიძრათ, ბატონებო, დავიძრათ!

მომავალ სამშაბათამდე

ფეხბურთი

"რეალი" "ბარსაზე" ფიქრობს

19 ნოემბერს მადრიდის "რეალი" "სანტიაგო ბერნაბეუზე" "ბარსელონას" უმასპინძლებს. ესპანეთის ჩემპიონატის მორიგი ტურის მატჩში "რეალმა" შინ "სარაგოსა" დაამარცხა - 1:0 და "სუპერკლასიკოს" ვანდერლეი ლუქსემბურგო ოპტიმისტურ განწყობაზე დააყენა. მწვრთნელმა თავის ფეხბურთელებს მადლობა მოახსენა ბოლო სამ შეხვედრაში გამარჯვებისთვის - "ბეტისის", "როსენბორგისა" და "სარაგოსას" წინააღმდეგ.

- ვინ წყვეტს, რომელი ფეხბურთელი დაარტყამს პენალტს?

- ამას მე ვწყვეტ.

- რატომ მოხდა, რომ პენალტს ჯერ რობინიო ურტყამდა, შემდეგ კი რობერტო კარლოსი?

- თქვენ, თუ გგონიათ, რომ ის თავისი ნებით ასრულებდა დარტყმას, ძალიან ცდებით. ამას მე ვწყვეტ. მე მივუთითე, რომ პირველი პენალტი მას დაერტყა, ხოლო შემდეგ ეზრუნა იმაზე, რომ რობერტო კარლოსს შეესრულებინა დარტყმა.

- მაშინ რატომ არ ისურვეთ, რომ მეორე პენალტიც რობინიოს დაერტყა?

- მე არ მსურს თქვენთან კამათი ან დისკუსია. უბრალოდ, ასე გადავწყვიტე და მორჩა. რობინიომ მთხოვა, რომ მისთვის მეორე დარტყმის განხორციელების საშუალებაც მიმეცა, მაგრამ მე არ მინდოდა მისთვის ესოდენ დიდი რისკი და პასუხისმგებლობა დამეკისრებინა. რობინიოს დარტყმა უნდოდა და უკმაყოფილო დარჩა იმის გამო, რომ უარი ვუთხარი. თუმცა მისი მოთხოვნა კარგი იყო. ეს ნიშნავს, რომ ის საკუთარ თავში დარწმუნებულია. მაგრამ ეს ყველაფერი უმთავრესი არ არის. მთავარი ის არის, რომ რობერტო კარლოსმა გოლი გაიტანა, რომელმაც ჩვენ გამარჯვება და სამი ქულა მოგვიტანა.

მადრიდის "რეალი" 19 ნოემბრით ცხოვრობს.

- თქვენ კმაყოფილი ხართ ბოლო სამი გამარჯვებით?

- უნდა მივულოცოთ და მადლობა მოვახსენოთ ჩვენს ფეხბურთელებს. რაც შეეხება ბრძოლასა და სურვილს, ამ მხრივ გამარჯვებები შესანიშნავი იყო. "სარაგოსა" დაცვიდან გვეთამაშა. ჩვენი გუნდი კი ამდენი მატჩებითა და გადაფრენით გადაღლილი იყო. მე ვულოცავ ჩემს ფეხბურთელებს გამარჯვებას. მათ მოახერხეს არ მიწყდომოდნენ მეტოქეს, არამედ მოთმენით დაელოდნენ საკუთარ შანსს. "სარაგოსა" აქ კონტრშეტევებზე სათამაშოდ და სტანდარტული მდგომარეობების იმედზე ჩამოვიდა. ბოლო სამ შეხვედრაში ფეხბურთელები გამარჯვების მისაღწევად თავს არ ზოგავდნენ.

- თუმცა, თამაშის ზოგიერთ ეპიზოდში გულშემატკივარი სტვენასაც იწყებდა...

- ასეთია გულშემატკივარი. ეს პირველად არ ხდება. ისინი უაღრესად მომთხოვნები არიან და არავის აინტერესებს, რომ ჩვენ შვიდი ტრავმირებული ფეხბურთელი გვყავს. გულშემატკივარს სურს, რომ ჩვენ კარგად ვითამაშოთ და გავიმარჯვოთ. ჩვენ დავამტკიცეთ, რომ დაბალანსებული შემადგენლობა გვყავს. სტვენა კი გულზე არ მედება. ჩვენ ხომ ასეთი მომთხოვნი გულშემატკივარი გვყავს.

- ვუდგეიტს რა სჭირს?

- ჯერჯერობით არ არის ცნობილი, თუ რაოდენ სერიოზულია მისი ტრავმა. შემოწმების შედეგებს უნდა დაველოდოთ.

აღორძინების ახალი ხანა ფლორენციაში

მე-15-მე-16 საუკუნეებში ევროპაში აღორძინების ხანა დადგა. ეს ყველაზე მეტად ფლორენციას დაეტყო - მწერლებმა, მხატვრებმა, არქიტექტორებმა და ფილოსოფოსებმა ეს ქალაქი განვითარების სიმბოლოდ გადააქციეს. დღეს ფლორენცია ახალ აღორძინებას განიცდის - ამჯერად, ფეხბურთში.

2002 წელს "ფიორენტინა" ბანკროტად სცნეს და გუნდი დაშალეს. იტალიის ეს ერთ-ერთი უძველესი კლუბი იძულებული გახდა, ყველაფერი ნულიდან დაეწყო - გუნდმა სახელიც უცვალა და "ფლორენტინა" დაირქვა, თან გამოსვლა უდაბლეს ლიგაში - C2-ში დაიწყო. "იები", რომლებმაც მოგვიანებით ძველი სახელი - "ფიუორენტინა" დაიბრუნეს, საკმაოდ სწრაფად დაბრუნდნენ სერია A-ში. გასულ სეზონში "ფიორენტინამ" დიდი გაჭირვებით შეინარჩუნა ადგილი უძლიერესთა კომპანიაში, ხოლო წელს ფლორენციელები ბრწყინვალედ ასპარეზობენ და ამ მომენტისთვის სატურნირო ცხრილის მესამე პოზიციაზე იმყოფებიან.

შეიძლება ითქვას, რომ "ფიორენტინას" წლევანდელი წარმატებების მთავარი შემოქმედი და სულისჩამბერი ლუკა ტონია. იტალიის ნაკრების ამ ფორვარდმა, რომელიც "ფიორენტინამ" გასულ სეზონში "პალერმოსგან" შეიძინა, 10 შეხვედრაში უკვე თომეტი გოლის გატანა მოასწრო. კლუბის გულშემატკივრები მას ისევე ალმერთებენ, როგორც ალმერთებდნენ "ფიორენტინას" ისტორიაში საუკეთესო ბომბარდირს - არგენტინელ გაბრიელ ბატისტუტას. ამ გუნდის შემადგენლობაში ყოფნისას არგენტინელმა მეტოქეთა კარებში 152 გოლი შეყარა. გასაოცარი დამთხვევაა: ბატისტუტასთვის სადებიუტო, 1994/95 წლების სეზონში ამ ფორვარდმა პირველ ათ თამაშში ასევე თორმეტი გოლი გაიტანა. 2005 წლის დასაწყისში ბატისტუტამ აქტიური საფეხბურთო კარიერა დაასრულა და მის ცხოვრებაში "ფიორენტინას" ისევ მნიშვნელოვანი ადგილი უკავია.

ლუკა ტონი - "ფიორენტინას" ახალი ლიდერი.

"ტონი ბრწყინვალე თავდამსხმელია და ამას მხოლოდ იმიტომ არ ვამბობ, რომ მან რამდენიმე ჩემი რეკორდი გააუმჯობესა. ლუკა თავისი კარიერის პიკზე იმყოფება და "ფიორენტინასაც", ბოლოს და ბოლოს, როგორც იქნა გამოუჩნდა უმაღლესი კლასის ფორვარდი. თუმცა კი, "იების" წარმატებული სტარტი მხოლოდ ტონის შედეგიანი თამაშის დამსახურება არ არის - მიმდინარე სეზონში კლუბის ინფრასტრუქტურა ბრწყინვალედ არის ორგანიზებული", - განუცხადა ბატისტუტამ ფლორენციულ გაზეთ "La Nacione"-ს.

თავად ტონი განცვიფრებულია იმით, თუ რა მნიშვნელოვანია მისი როლი ახალ გუნდში. "ყველაფერი განსაცვიფრებლად იოლად გამომდის. გამაქვს გოლები, რის გამოც, საკუთარი ძალების რწმენა გამიმტკიცდა და ხშირად ვცდილობ, ურთულესი რამეები გავაკეთო. არ ვიცი, სეზონის დასრულების შემდეგ ჩემს ანგარიშზე რამდენი გატანილი გოლი იქნება. ჩემთვის მთავარი იყო წარმატებული სტარტი. მადლიერი ვარ ჩემი თანაგუნდელების, რომლებიც ყოველ მატჩში მიქმნიან ბრწყინვალე საგოლე სიტუაციებს", - განაცხადა ტონიმ იმავე გაზეთისთვის მიცემულ ინტერვიუში.

ტონიმ თავისი გოლების უმეტესობა "ლაციოს" ექსნახევარმცველის, სტეფანო ფორეს პასებით გაიტანა. "ვალენსიაში" გატარებული წარუმატებელი პერიოდის შემდეგ ფორემ, ტონის მსგავსად, საკუთარი თავი სწორედ "ფიორენტინაში" "იპოვა". ლუკა ტონის, როგორც უკვე აღვნიშნეთ, გულშემატკივრები ბატისტუტას ადარებენ, ხოლო ფორე მათ "ფიორენტინას" კიდევ ერთ ლეგენდას, პორტუგალიელ პლეიმეიკერ მანუელ რუი კოშტას ახსენებს.

"ვამაყობ, რომ ასეთ ფეხბურთელს მადარებენ. თუმცა, დროა, წარსული დავივიწყოთ და კონცენტრირება აწმყოზე მოვახდინოთ. ჩვენ ძლიერი გუნდი გვყავს, ფეხბურთელები ერთმანეთს კარგად უგებენ და თითოეულს ჩვენ-ჩვენი წვლილი შეგვაქვს საერთო საქმეში. ამას გარდა, "ფიორენტინას" შემადგენლობაში ჰყავს ექსტრაკლასის თავდამსხმელი - ლუკა ტონი. ამ სეზონში განსაცვიფრებელი შედეგების მიღწევა გვძალუძს", - განაცხადა სტაფანო ფორემ.

"ფორენტინა" მხოლოდ ტონი და ფორე არ არის. კლუბის ხელმძღვანელობა ფსონს ახალგაზრდობის და გამოცდილების შენადნობზე ჩამოვიდა. "იებში" ბრწყინავენ "ატალანტას" ყოფილი ფეხბურთელები - მონტოლივო და პაცინი, ასევე, ბულგარელი ვუნდერკინდი ვალერი ბოჟინოვი.

ფეხსაცმელების მაგნატმა, დიეგო დელა ვალემ, რომელმაც "ფიორენტინა" გაბანკროტების შემდეგ შეიძინა, შეძლო შეექმნა ისეთი სტრუქტურა,რომელიც მომავალზე იქნებოდა ორიენტირებული. პირველ რიგში, საქმე ეხება ჩეზარე პრანდელის - იტალიის ერთ-ერთ ყველაზე ნიჭიერ და იმედისმომცემ ახალგაზრდა მწვრთნელს. "ჩვენ მატჩიდან მატჩამდე ვაუმჯობესებთ თამაშის ხარისხს, რასაც ჩვენს მთავარ მწვრთნელს, პრანდელის უნდა ვუმადლოდეთ", - განაცხადა იტალიის ახალგაზრდული ნაკრების ფორვარდმა, მატეო პაცინიმ.

პრანდელის ხელმძღვანელობით, "ფიორენტინამ" საუკეთესო სტარტი აიღო იმ დროიდან მოყოლებული, რაც გამარჯვებისთვის გუნდებზე სამი ქულის მინიჭება დაიწყეს. 10 თამაშის შემდეგ "ფიორენტინას" აქტივში 22 ქულაა, ანუ ერთი ქულით მეტი, 1994/95 წლების სეზონთან შედარებით, როცა გუნდს კლაუდიო რანიერი წვრთნიდა და 1998/99 წლების სეზონთან შედარებით, როცა გუნდს სათავეში ჯოვანი ტრაპატონი ედგა. დელა ვალემ კლუბის სპორტულ დირექტორად პანტელეო კორვინო დანიშნა, რომელიც თავის დროზე "ლეჩეში" მუშაობდა და იტალიის ერთ-ერთი საუკეთესო ახალგაზრდების სელექციონერის რეპუტაციით სარგებლობს. კორვინოს გამოცდილება "ფიორენტინას" დიდად შეუწყობს ხელს განვითარებაში.

"გუნდი ძალიან კარგად თამაშობს, თუმცა ღრუბლებში ფარფატი არ ღირს და ჯობს, მიწაზე დავეშვათ. იტალიაში არაერთი გუნდია, რომლებსაც შესაშური ფინანსური რესურსები გააჩნიათ და სატრანსფერო ბაზარზე უპირატესობას ფლობენ. ჩვენ დასახული სქემის მიხედვით უნდა განვაგრძოთ მუშაობა და შესაძლებლობის ფარგლებში, არ უნდა შევიზრუდოთ. ვნახოთ, ასეთი პოლიტიკა სეზონის ბოლოს როგორ შედეგს მოგვიტანს", - აღნიშნა კორვინომ.

დელა ვალემ განაცხადა, რომ თუ "ფიორენტინა" შემდგომშიც გააგრძელებს წარმატებულ თამაშს და სერია A-ს გრანდებს კვლავაც სათანადო დონეზე გაუწევს კონკურენციას, იანვარში იგი გუნდს საგრძნობლად გააძლიერებს. "მადა ჭამაში მოდის. ვნახოთ, სატრანსფერო ფანჯრის გახსნისთვის როგორი ვარიანტები იქნება. ვამაყობ იმით, თუ როგორ თამაშობს ჩემი გუნდი. შესაძლოა, ფლორენციაში აღორძინების ხანა თავიდან დაიწყოს", - განაცხადა დელა ვალემ.

Call Center
ჩვენი დახმარებით თქვენი ბიზნესი იქნება წარმატებული

Tel:(995 32) 24 45 98
www.cc.ge

აქცენტი

გმირის სილუეტები

ზღვარზე დაბადებული ხელოვნება

ირაკლი ფარჯიანი თაობის ლიდერი იყო, თუმცა ყველასთვის ცხადია, რომ იგი მხოლოდ ერთ კონკრეტულ თაობას არ წარმოადგენდა. მრავალი ხელოვნებათმცოდნე და კრიტიკოსი აღიარებს, რომ ფარჯიანი არა მხოლოდ თანამედროვეობის და არა მხოლოდ ქართული მხატვრობის მნიშვნელოვანი პერსონაა. არის კითხვები, ზოგს აქვს პასუხი, ზოგსაც არა. არის მსჯელობა და კამათი მისი ნამუშევრების გარშემო და სწორედ ამ მუდამ ცოცხალ მსჯელობაში იკვეთება, თუ რამდენად საინტერესო და მნიშვნელოვან მოვლენასთან გვაქვს საქმე, ფარჯიანის შემოქმედების სახით. წელს მას სულ რაღაც 55 წელი შეუსრულდებოდა...

სოფო კილასონია

ხშირად ამბობენ, რომ ირაკლი ფარჯიანი იყო მხატვარი, რომელმაც სალონური მხატვრობის საზღვარები დაარღვია, რომელმაც სურათს სასაქონლო სახე მოაშორა და მეტაფიზიკურ განზომილებაში გადაიტანა. ამავდროულად ჩანს ისეთი ტენდენციები და მხატვრული სივრცე, სადაც ფარჯიანი სალონური მხატვრობის ნამდვილ გმირად წარმოგვიდგება. ასეა თუ ისე, ფაქტია რომ ჩვენმა კულტურამ მისი სახით კიდევ ერთი გმირი აირჩია და იმის მიუხედავად რომ პოსტმოდერნისტული ერა შედევრებს ნაკლებად ტოვებს, მის ტილოებში თანამედროვე შედევრების მრავალწახნაგოვანი ხასიათი მეტყველებს.

მისი ხელოვნების შესახებ დაწერილი ერთადერთი მონოგრაფიული ნაშრომის ავტორი, დავით ანდრიაძე ფიქრობს, რომ საქმე პარადოქსულ ამბებთან გვაქვს: "ირაკლი ფარჯიანი თან უნდათ რომ გამოაცხადონ ტრანსავანგარდისტად, პოსტმოდერნისტად. თან უნდათ, რომ მისი ყველა ნამუშევარი შედევრი იყოს. თან უნდათ მისი გამოყვანა ყოველგვარი ნორმატივების და კულტურული სტანდარტების საზღვრებიდან, რომ ეს არის არაორდინარული მოვლენა, თან სურთ, რომ მას ახალი ნორმატივების ფუძემდებლის მანტია მოარგონ. ფაქტობრივად, ირაკლი თვითონ რომ არაფერ შუაში არ არის, ქცევის ნორმებისა და ისეთი კულტურული ლანდშაფტის მონაწილე გახდა."

სიცოცხლეში თუ მას შემდეგ, მის ნიჭიერებასა და მნიშვნელოვნებაში ეჭვი არავის შეუტანია, მაგრამ ყველაზე მთავარი ამ შემთხვევაში ეს არ უნდა იყოს. მნიშვნელოვანი ისაა, თუ რაოდენ ცოცხალია მისი ნახატები დღეს და ისიც ფაქტია, რომ მისი შემოქმედება მკვდარი და მემორიალური არც არასდროს გახდება. აქტუალობას კი მრავალი მიზეზის გამო ინარჩუნებს. პირველი ალბათ ისაა, რომ მის ნამუშევრებში ერთდროულად არსებობს ორი, ხელოვნებისთვის არსობრივად მნიშვნელოვანი ცნება, სიკვდილი და სიცოცხლე, დასაწყისი და ბოლო, ანუ ხელახალი და მეორე დაბადება. ფარჯიანი, როგორც არტისტული მოვლენა, იმის მიუხედავად რომ ყველასთვის ცნობილი და ცნობადია, მაინც ბოლომდე ამოუხსნელი რჩება. კითხვები ძალზედ ბევრი იბადება, როგორც მისი ხელოვნების, ისე მისი ცხოვრების შესახებ. ასე ხდება ყოველი ხელოვანის შემთხვევაში, რომლებიც ჩვენამდე მხოლოდ იმიტომ მოდიან, რომ ძალიან მალე ნამდვილი არტისტული დასასრულით გაგვაოგნონ. მაინც როგორი იყო ფარჯიანი - ადამიანი და ხელოვანი, და თუ შეიძლება საერთოდ მის შემთხვევაში ამ ორსახოვნებაზე საუბარი? ალბათ, არა. ზუსტად ვერაფერს ვიტყვით, მაგრამ გარკვეულ კითხვებზე პასუხების პოვნასა და მისი, როგორც გმირის სილუეტების დანახვას მაინც შევეცდებით, ამაში კი თავად მხატვრის მეუღლე, ძალიან საინტერესო ლიტერატორი, ქალბატონი ასმათ ფარჯიანი დაგვეხმარება. თუმცა, მანამდე და შიგადაშიგ ფარჯიანის ხელოვნების მოტრფიალე კრიტიკოსიც ჩაგვერთვება.

დავით ანდრიაძე: "60-იანი წლები ქართულ ხელოვნებაში იყო პრინციპული რეფორმის მაუწყებელი. ირაკლი ჩემთვის იყო ქართული ფერწერის მოცარტული ტიპი. ყველამ იცოდა მისი ნიჭიერების ამბავი და ის აბსოლუტურად აღიარებული იყო თავის თაობაში. მიუხადავად იმისა, რომ მას ძალიან უჭირდა და ოც მანეთად ყიდდა ნამუშევრებს, ეს უმნიშვნელო არ იქნება თუ ჩავუკვირდებით, იგი განსაკუთრებულია არა მხოლოდ იმიტომ რომ მან მაღალი მხატვრული ღირებულების ნაწარმოებები დატოვა, არამედ იმიტომაც, რომ მისი ბიოგრაფიაც არტისტული ფენომენი იყო. ირაკლი არასდროს ყოფილა დღევანდელი დღის შემყურე. მე ვფიქრობ, რომ მისი შემოქმედების აქტუალურობა ამ ორი მომენტით არის განსაზღვრული, ერთი მხრივ, მართლაც უსიტყვო ნიჭიერებით, მეორე - მისი წარმატებული ბიოგრაფიით, მიუხადავდ იმისა, რომ იგი ასე ახალგაზრდა გარდაიცვალა, მისი სიკვდილიც მნიშვნელოვანი იყო. მხატვრები რაღაც პერიოდის შემდეგ იწყებენ გამეორებას, ძველი კაპიტალის შენახვას, ირაკლის, ეს, ბუნებრივია, არ ჰქონია. მე მგონია, თუკი ქართულ მხატვრობაში ვინმეზე შეიძლება ვთქვათ, რომ ის ესთეტიკურად კონვენტირებული მხატვარია, ერთ-ერთი მათგანი აუცილებლად ირაკლი ფარჯიანია.

მთავარი ხელოვნებაში არის აურა, რაც არ უნდა მოძველებული იყოს ეს სიტყვა. ყოველ შემთხვევაში, ირაკლის მხატვრობაში უმთავრესი არის ეს აურატიული გარსი. ამიტომაც არის, რომ მისი ნამუშევრების ასლს ვერ გააკეთებ, თუმცა არის ამის მცდელობაც... ეს შეიძლება გვიხაროდეს, შეიძლება გვწყინდეს, ეს უკვე იმას ნიშნავს, რომ ის უკვე კლასიკოსია. ფაქტია, რომ მან შექმნა გარკვეული კულტურული სტანდარტი, მან შექმნა არტისტული ქცევის გარკვეული მოდელი. ყოველ შემთხვევაში ერთი ნათელია, ყველა, მისი თაობისა თუ სხვა, მას ეზომება. ირაკლი ფარჯიანი არის ათვლის წერტილი, და ძალიანაც კარგი, რომ სწორედ მას ეზომებიან..."

მაინც რა არის ის, რაც ყველაზე მეტად გვხიბლავს მის ხელოვნებაში, რითი ახერხებს მხატვარი ნამუშევრის წინ ჩვენს გაჩერებას, ძლიერი შთაბეჭდილების მოხდენას, იმის მიუხედავად, თუ მერამდენედ ვუმზერთ ამა თუ იმ ქმნილებას?

"არაფერი მასში არ არის ზედმეტი, ზედმეტად გაკეთებული, ნაწვალები. თუმცა, ეს უზარმაზარი ფიქრისა და შრომის შედეგია. გაკეთებულობა ხელოვნების ერთ-ერთი მთავარი კატეგორიაა. ჯერ კიდევ 1914 წელს დავით კაკაბაძეს ჰქონდა მანიფესტი, - "გაკეთებული სურათი", ეს იმას ნიშნავს, რომ ხელოვნების ნაწარმოები უნდა იყოს გაკეთებული, მაგრამ ქმნიდეს გაჩენილის, დაბადებულის, სიცოცხლისმიერის შთაბეჭდილებას. ირაკლისთან ორივეა, ეს არის გაკეთებული, შესრულებული, მაღალი კლასის ოსტატობით, ამის მიუხადავად, მისი ნახატი ტოვებს ბუნებრივად აღმოცენებულის შთაბეჭდილებას. ირაკლის მხატვრობის საიდუმლო კიდევ ერთშია, მის მხატვრობას მე მგონია, რომ მართლაც დაჰყვებოდა აჩრდილი, აჩრდილი სიკვდილისა."

ირაკლი ფარჭიანი

თუ გადავხედავთ თანამედროვე სახელოვნებო ლიტერეტურას, დავინახავთ, რომ ირაკლი ფარჯიანის ფენომენის ახსნას არაერთი ცდილობს, მსჯელობენ და სხვადასხვაგვარად უდგებიან მის ხელოვნებასა და ცხოვრებას, ყველა მათგანიდან თამამად ერთი დასკვნის გამოტანა ნამდვილად შეიძლება. ყველა ერთზე შეთანხმდა, ის როგორც ფენომენი - მართლაც იყო.

ასმათ ფარჯიანი: "ირაკლი 1979 წლის შემოდგომაზე გავიცანი. მაშინ ყაზბეგის ქუჩაზე (პავლოვზე), სამოთახიან "ხრუშჩოვკაში" მამასთან და ორ უფროს ძმასთან ერთად ცხოვრობდა. ყველაზე პატარა ოთახი მას ეკუთვნოდა. ამ ოთახს ფარდა ორ ნაწილად ჰყოფდა. ფარდის იქეთა მხარე სახელოსნოს მაგივრობას უწევდა, ფარდის აქეთ ერთადერთი ტახტი კი საძინებელს წარმოადგენდა. ფხვიერი და ზეთოვანი პასტელის შესაძლებლობებიც მაშინ აღმოაჩინა. მოგვიანებით, ოთხმა აკადემიელმა მეგობარმა ნუცუბიძეზე, ერთი 16 - სართულიანი სახლის სახურავზე სახელოსნოების მოსაწყობად ფართი მიიღო და ირაკლიმაც ფერწერულ ტილოებზე მუშაობა განაახლა...

ვერ ვიტყვი, რა უფრო აინტერესებდა, უყვარდა მუსიკა, ლიტერატურა, ფილოსოფია, მეგობრებთან ურთიერთობა, აზრების გაცვლა-გამოცვლა და... ჭადრაკი. იმ სახურავზე საჭადრაკო ტურნირებიც კი იმართებოდა ნანა ალექსანდრიასა და ელიზბარ უბილავასთან ერთად. განსაკუთრებული ვნებათაღელვით ირაკლისა და მისი მეგობრის, კომპოზიტორ ჯარჯი ბალანჩივაძის "ბლიც-ტურნირები" გამოირჩეოდა."

- შემოქმედების რომელი პერიოდი მიაჩნდა თავად მას, ყველაზე მნიშვნელოვნად?

- ყველაზე მნიშვნელოვანი ეტაპი მის შემოქმედებაში დასავლეთ ბერლინს უკავშირდება. რამდენიმე ნახატს თვითონ საეტაპო ნამუშევრად თვლიდა. ასეთი იყო, მაგალითად, "შავი კვადრატი" (ის რამდენიმე სხვა ნამუშევართან ერთად დაკარგულად ითვლება და დღემდე ვეძებ). ამბობდა - "ეს ნახატი ჩემთვის სააზროვნო ტრამპლინია, საიდანაც რაღაც ახალი უნდა დაიწყოსო".

- დღეს მისი ნამუშევრები ძალიან ცნობილია. განსაკუთრებული მოთხოვნა მაინც ყვავილებზეა. თავად რომელს ანიჭებდა უპირატესობას, აბსტრაქციას ხომ არა?

- დღეს მისი "ყვავილები" უფრო პოპულარულია, ვიდრე ის ნამუშევრები, რომლებსაც უფრო მნიშვნელოვნად მიიჩნევდა. გამოარჩევდა რამოდენიმე ნამუშევარს: "ყვავილი-ავტოპორტრეტი", "თეთრი ბანოვანი", "ხარება და ყვავილები".

- რამდენად აღიქვამდა საკუთარ გენიალურობას, რამდენად თავდაჯერებული იყო?

- როგორც ყველა შემოქმედს, დაეჭვების წუთები მასაც განუცდია. განსაკუთრებული სიმძაფრით ეს სამოქალაქო ომის დროს ვიგრძენი. ბარიკადების გაღმა-გამოღმა მისი მეგობრები იდგნენ, ის კი სასოწარკვეთილი ცდილობდა გაეგო მათი გამიჯვნის მიზეზი. მას ხომ უზომოდ უყვარდა ადამიანები და მათთან ურთიერთობისას საუკეთესო მოტივაციით - "შეიყვარე მოყვასი შენი" - ხელმძღვანელობდა. აი, ამ ომის დროს წამოსცდა: "რა, ან რატომ დავხატო, ვის რაში სჭირდება ჩემი მხატვრობა". თუმცა, მეგობრებს როცა ნახატებს ჩუქნიდა, ეხუმრებოდა, - წაიღეთ თორემ მერე ინანებთო."

- მაშინ რა დამოკიდებულება ჰქონდათ ირაკლისადმი?

- საქართველოში იმ დროს უკვე იგრძნობოდა ერთგვარი თავისუფლება. ირაკლის ნიჭიერ შემოქმედად თვლიდნენ. ნამუშევრების გამოფენის პრობლემა არასდროს ჰქონია, თუმცა, როგორც ყოველთვის, ზოგს მოსწონდა მისი შემოქმედება, ზოგსაც-არა. ერთხელ მისი სახარებებიც კი "დააპატიმრეს", ვიღაცას დაუბეზღებია: აკრძალულ წიგნებს, მოპარულ ხელნაწერებს ინახავსო...გასაოცარი შრომისმოყვარეობით გამოირჩეოდა. მისი სულიერი მემკვიდრეობა სხვაგვარად ვერც შეიქმნებოდა. სადაც არ უნდა ყოფილიყო, რაც არ უნდა ეკეთებინა, ირაკლისათვის ყველაფერი შემოქმედებითი აქტი იყო. მიუხედავად იმისა, რომ ბევრს მუშაობდა, მეგობრებისთვისაც იცლიდა და ახლობლებისთვისაც."

- როგორი იყო ოჯახში და ახლობლებთან ურთიერთობაში?

- შვილებთან, ბექასთან და სოფოსთან, განსაკუთრებული ურთიერთობა ჰქონდა. ძალიან უნდოდა, ბექას მუსიკალური განათლება მიეღო. მუსიკაზეც თვითონ დაჰყავდა და ხშირად თვითონვე ამეცადინებდა, ანუ ბექა ფორტეპიანოს უჯდა, ირაკლი კი ხატავდა. სოფო პატარა იყო. სახელოსნოში მამასთან ერთად იჯდა და პატარ-პატარა ფიგურებს ძერწავდა ან ხატავდა. არც ზედმეტად სენტიმენტალური იყო და არც ზედმეტად მკაცრი. უსაქმურობა, დროის ფლანგვა, "აზრს გარეთ" ცხოვრება მისთვის მიუღებელი გახლდათ და ცდილობდა შვილებისთვისაც გადაეცა საქმის სიყვარული...

ირაკლიმ ბევრი რამ ვერ მოასწრო. მისი შემოქმედებითი ენერგია კიდევ მრავალ სიახლეს გასწვდებოდა. ახალი დასაწყისის წინაშე იდგა, რაზეც მისი ბოლო ნამუშევრებიც მოწმობენ; აბსტრაქტულ კომპოზიციებში ფორმების სრული დემატერიალიზაცია ხდება, ყველაფერი "ფერებად შედედებულ სინათლედ" გარდაიქმნება; ხოლო პატარა ხელისგულისოდენა ჩანახატები, სამწუხაროდ, დიდი ტილოების განუხორციელებელ ესკიზებად დარჩა.

ყველაზე ხშირად რა მაგონდება? მისი ბოლო შემოხედვა, ბოლო ღიმილი...

ფარჯიანის მხატვრობისა და პიროვნების სიღრმეებში წვდომას კიდევ ბევრი შეეცდება, რაც დრო გავა, მით მეტი სიცხოველითა და ინტერესით დაისმება შთამბეჭდავი კითხვები, ასევე შთამბეჭდავი სათაურებით შეიფუთება მის შესახებ შექმნილი ლამაზი წიგნები, კიდევ ბევრს იტყვიან და მეტსაც მოიგონებენ. 22 მაისს მას 55 წელი შეუსრულდებოდა, იგი აღარაა, მაგრამ ხომ ამბობენ და ხომ ფაქტია, რომ სანამ შემოქმედთა ხელოვნება არსებობს, თავად ხელოვანნიც არსებობენ. ფარჯიანის მხატვრობა კი, მარტივად რომ ვთქვათ, იმდენად ცოცხალია, დავიწყება მას არც ერთ დროსა და განზომილებაში არ შეეხება.

ლაშა და მონუმენტები

ლაშა ბუღაძე: დღევანდელი ჩვენი სტუმარია კინოკრიტიკოსი თეო ხატიაშვილი და მხატვარი მამუკა ჯაფარიძე. ჩვენ ვისაუბრებთ ზურაბ წერეთლის მიერ შექმნილი ობელისკის შესახებ, რომლის დადგმა 23 ნოემბერსაა დაგეგმილი. მის მიმართ პროტესტი უკვე არაერთხელ გამოითქვა. ჩვენი საუბრის თემა, სწორედ, ის სიტუაცია იქნება, რომელიც ბოლო დროს ძეგლების გარშემო შეიქმნა.

თეო ხატიაშვილი: ბევრი, ალბათ, მიიჩნევს, რომ ამ საკითხზე ასეთი აჟიოტაჟის ატეხვა არ ღირს და ქვეყანაში ბევრი უფრო მოუგვარებელი საკითხია, მაგრამ მაინც მიმაჩნია, რომ ჯერ კიდევ შეიძლება იმ ქალაქის გადარჩენა, რომელსაც სრულიად აქვს დაკარგული სახე. მაგალითად, დავით აღმაშენებლის ძეგლის დადგმის წინ ერთ სპეციალისტს მაინც რომ გამოეთქვა საკუთარი აზრი იმასთან დაკავშირებით, რომ ეს ნამუშევარი არც ისე კარგია და რომ არც ადგილია შესაფერისი და სხვა, ასეთ შედეგამდე არ მივიდოდით. თუ წერეთლის მონუმენტი მაინც დაიდგმება, გავა დრო, შეიცვლება ხელისუფლება და დღის წესრიგში ამ მონუმენტის აღების საკითხიც დადგება. ჩვენი პროტესტი, სწორედ, იმისკენაა მიმართული, რომ მომავალში უარესი პრობლემა არ შეიქმნას.

მსმენელი: ძეგლების გადატანის საკითხით ასეთი აჟიოტაჟის ატეხვა, ვფიქრობ, იმ რეალურ პრობლემებს ნიღბავს, რომლებიც ქვეყანაში ძალიან ბევრია.

მამუკა ჯაფარიძე: გარკვეულწილად, ხელოვნებას ასეთი დანიშნულებაც აქვს - კედლის ბზარს, ხშირად, სურათით ფარავენ. მაგრამ მაინც მიმაჩნია, რომ ეს საკითხები უნდა განვიხილოთ, რადგან ჩვენს მომავალ თაობას სიამაყის განცდა დავუტოვოთ. გარდა ამისა, მაქვს იდეა: თავისუფლების მოედანი ერთგვარ პოდიუმად ვაქციოთ, სადაც ყველა მთავრობა თავის სასურველ ძეგლს დადგამს.

მსმენელი: არც მერაბ ბერძენიშვილის და არც ზურაბ წერეთლის შემოქმედება დიდად არ მომწონს, მაგრამ ხელისუფლება არ არის უფლებამოსილი გადაწყვიტოს, რომელი ძეგლი დადგას ქალაქის ცენტრში. ამისთვის არსებობს კონკურსები, სპეციალისტები და საზოგადოება.

ლაშა ბუღაძე: მართლაც, არსებობს იმის განცდა, რომ მთავრობამ ყველაფერი იცის და თავს ყველაფერში კომპეტენტურად მიიჩნევს.

თეო ხატიაშვილი: მეტიც, ხელისუფლება არა მხოლოდ კონკრეტულ ნამუშევარს, არამედ ფორმასაც გვაჩეჩებს. მონუმენტი უკვე კარგა ხნის მოძველებული ფორმაა, რომელიც ძველ დროს გამარჯვების სიმბოლოდ იდგმებოდა, რაც, თავისთავად, ძალაუფლებისა და აგრესიის დაფიქსირებასაც უდრიდა. გასაგებია, რომ ცნობილი ნოემბრის მოვლენებისას გამარჯვება უდავოდ მოვიპოვეთ, მაგრამ ეს მონუმენტი ამ გამარჯვების ძალიან ცუდი ილუსტრაციაა.

მამუკა ჯაფარიძე: მონუმენტური ქანდაკება, თავისთავად არ არის ცუდი, მაგრამ მთავარია, ის პასუხობდეს გარემოსა და შინაარსის ესთეტიკას. თუმცა მონუმენტები მაინც კომუნისტურ ეპოქას მაგონებს, როდესაც ეს ნაგებობები მთელ ლანდშაფტს იკავებდნენ და დედაქალაქში დადგმულის პატარა ასლები პროვინციულ ქალაქებშიც იდგმებოდა. ამ მონუმენტების ღირსება კი მხოლოდ იმით ფასდებოდა, რამდენად მაღალი იყო. მეშინია, რომ ჩვენი მთავრობა ნელ-ნელა ამ გზას დაადგება.

ლაშა ბუღაძე: სახეზეა შემთხვევა, როდესაც საზოგადოება ვერ გრძნობს თავს უფლებამოსილად მიიღოს მისთვის სასურველი გადაწყვეტილებები. იგი ვერ ახერხებს ჩაერიოს მისთვის მნიშვნელოვან გარკვეულ პროცესებში.

თეო ხატიაშვილი: ეს გარკვეული პოლიტიკური საკითხია. ჩვენი ხელისუფლების კურსი ისეთივე ეკლექტურია, როგორიც თანდათან თბილისი ხდება. აშკარაა, რომ ამ ხელისუფლებისთვის მნიშვნელოვანია ძალის დემონსტრირება. გასაგებია, რომ საზოგადოება სხვადასხვა მსოფლმხედველობისა და გემოვნების ადამიანების ნაკრებია, მაგრამ ხომ შეიძლება, რომ ეკონომიკური საკითხების გადაწყვეტისას ეკონომისტების აზრი მოისმინოს და მხოლოდ საკუთარი შეხედულებისამებრ არ იმოქმედოს. სწორედ, ამაშია საქმე, რომ არ ისმის პროფესიონალთა ხმა. ამ ხმას კი მთავრობა ახშობს.

ლაშა ბუღაძე: ზურაბ წერეთლის ქანდაკებების მიმართ ნეგატიური განწყობა პირველი არ არის. რამდენიმე წლის წინ ამერიკაში მას კოლუმბის ძეგლიც და 11 სექტემბრის ტერაქტის მონუმენტი არ დაადგმევინეს. ამრიგად, პრობლემა თავად წერეთელშიც ხომ არ არის?

თეო ხატიაშვილი: საქმე გარკვეულწილად სახელების გაფეტიშებასთან გვაქვს. წერეთელი თითქოს ისეთი ფიგურაა, რომ ყოველ დილით მადლობას უნდა ვამბობდეთ, რომ არსებობს და ჩვენთვის მონუმენტებს ქმნის. ვფიქრობ, ეს არის წერეთლის სახელის მიმართ მონური მორჩილება. გარდა ამისა, თავისუფლების მოედანი ძალიან პატარაა ასეთი მასშტაბის მონუმენტისთვის, მაგრამ წერეთლის ფაქტორი, ალბათ, მისი ქმნილებისთვისაც გამონახავს ადგილს.

განცხადება ტენდერის ჩატარების შესახებ

საქართველოს ფინანსთა სამინისტრო აცხადებს ღია ტენდერს გორის საგადასახადო ინსპექციის და შიდა ქართლის რეგიონალური ხაზინის შენობის (ქ. გორი, სამეფოს ქ. N29) რეკონსტრუქციისა და კაპიტალური შეკეთების შესყიდვაზე.

დაწვრილებითი ცნობებისათვის მიმართეთ სატენდერო კომისიის აპარატის შემდეგ მისამართზე: 0162, საქართველო, თბილისი, ირაკლი აბაშიძის N70 საქართველოს ფინანსთა სამინისტრო, ტელ: 22-69-07.

დაინტერესებულმა პირებმა უნდა წარმოადგინონ განაცხადი და საკვალიფიკაციო მონაცემები, რომლებიც უნდა აკმაყოფილებდეს შემდეგ მოთხოვნებს:

იურიდიულ პირთა:

მსურველის იურიდიული პირის ქონებაზე არ უნდა იყოს დადებული ყადაღა (ცნობა საქართველოს საჯარო რეესტრის ეროვნული სააგენტოდან);

- მის მიმართ არ უნდა მიმდინარეობდეს გაკოტრების ან სანაციის საქმის წარმოება, არ უნდა ხორციელდებოდეს მისი რეორგანიზაცია ან ლიკვიდაცია (ცნობა სასამართლოდან);

მსურველის იურიდიული პირის ხელმძღვანელები ბოლო 5 წლის განმავლობაში არ უნდა იყვნენ მსჯავრდადებულნი, და შესყიდვის დაწყების მომენტისათვის მათ მიმართ არ უნდა იყოს აღძრული სისხლის სამართლის საქმე მათ სამსახურებრივ საქმიანობასთან დაკავშირებული დანაშაულისათვის (ცნობა საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტროდან);

- სატენდერო განაცხადი უნდა შეიცავდეს ტენდერში მონაწილეობის მსურველის დასახელებას, იურიდიულ მისამართს, ტელეფონი/ფაქსი, საბანკო რეკვიზიტებს, ხელმძღვანელის სახელს, გვარს.

ფიზიკურ პირთა:

უნდა იყოს ქმედუნარიანი (ცნობა შესაბამისად უფლებამოსილი დაწესებულებიდან);

- მის მიმართ არ უნდა მიმდინარეობდეს გაკოტრების საქმის წარმოება (ცნობა სასამართლოდან);

უკანასკნელი 5 წლის განმავლობაში არ უნდა იყოს მსჯავრდებული და შესყიდვის დაწყების მომენტისათვის მის მიმართ არ უნდა იყოს აღძრული სისხლის სამართლის საქმე მის ეკონომიკურ და სამსახურეობრივ საქმიანობასთან დაკავშირებული დანაშაულისათვის (ცნობა საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტროდან);

- სატენდერო განაცხადი უნდა შეიცავდეს ტენდერში მონაწილეობის მსურველის ვინაობას, სახელს, გვარს, მისამართს, ტელეფონი/ფაქსი, ანგარიშსწორების რეკვიზიტებს;

დამატებითი მოთხოვნები:

ცნობა შესყიდვაში მონაწილეობის მსურველის ფინანსური მდგომარეობის შესახებ (უნდა იყოს წარმოდგენილი აუდიტის დასკვნა);

- ცნობა მასზედ, რომ ბიუჯეტის წინაშე არ გააჩნია დავალიანება (საგადასახადო ინსპექციიდან);

ინფორმაცია უკანასკნელი 5 (ხუთი) წლის განმავლობაში განხორციელებული ანალოგიური სამუშაოების შესახებ სამუშაოების მოცულობების მითითებით;

- ინფორმაცია სამუშაოს შესრულებისათვის საჭირო ძირითადი მანქანა-მექანიზმები, სატრანსპორტო საშუალებები და მოწყობილობა-დანადგარების შესახებ ქვემოთ მოყვანილი ცხრილის შესაბამისად

N	მოწყობილობა-მექანიზმების დასახელება	აღწერილობა, მოდელი, ტიპი, მარკა და ასაკი	რაოდენობა	მდგომარეობა (ახალი, ნახმარი, მოძველებული)	საკუთარი, იჯარით აღებული (ვისგან), შეძენილ იქნება (ვისგან)
1.					
2.					
3.					
.					
.					
.					

თუ შესყიდვაში მონაწილეობის მსურველის მიერ წარმოდგენილი საკვალიფიკაციო მონაცემები ყალბი აღმოჩნდება, ან ვერ დააკმაყოფილებს საკვალიფიკაციო მოთხოვნებს, სატენდერო კომისიას უფლება აქვს მოახდინოს ამ პირის დისკვალიფიკაცია შესყიდვის ნებისმიერ ეტაპზე, სახელმწიფო შესყიდვების შესახებ ხელშეკრულების დადებამდე.

განაცხადი და საკვალიფიკაციო მონაცემები უნდა იყოს შედგენილი ქართულ ენაზე და წარმოდგენილი სატენდერო აპარატში ხელმძღვანელის ან მის მიერ წერილობით უფლებამოსილი პირის მიერ 2005 წლის **22 ნოემბრიდან** 2005 წლის 26 **ნოემბრის 17 საათამდე** შემდეგ მისამართზე:

0162, საქართველო, თბილისი, ირაკლი აბაშიძის N70
საქართველოს ფინანსთა სამინისტრო
სახელმწიფო შესყიდვების სამსახური

დაგვიანებით შემოსულ განაცხადებს და საკვალიფიკაციო მონაცემებს სატენდერო კომისია არ განიხილავს და უბრუნებს წარმომდგენ პირებს.

საკვალიფიკაციო შერჩევა შედგება 2005 წლის **28 ნოემბერს** წარმოდგენილი დოკუმენტაციის ზემოთაღნიშნულ მოთხოვნებთან შესაბამისობის დადგენის საფუძველზე.

საკვალიფიკაციო პროცედურის დასრულების შემდეგ შერჩეულემა პრეტენდენტებმა უნდა გადაიხადონ სატენდერო მოსაკრებელი **500** ლარის ოდენობით მათ სახელზე გამოგზავნილ შეტყობინებაში მითითებულ ანგარიშზე. სატენდერო დოკუმენტაცია (ქართულ ენაზე) გაეცემა პრეტენდენტებს **2005 წლის 29 ნოემბრიდან 2005 წლის 1 დეკემბრის 17 საათამდე** მოსაკრებლის გადახდის შემდეგ.

სატენდერო დოკუმენტაცია გაიცემა შემდეგ მისამართზე: 0162, საქართველო, თბილისი, ირაკლი აბაშიძის N70 საქართველოს ფინანსთა სამინისტრო.

ტენდერის დროს გამოვლენილი იქნება ერთი გამარჯვებული. რომელმაც უნდა უზრუნველყოს შესაბამისი სამუშაოების შესარულება 2005 წლის ბოლომდე.

ტენდერი ტარდება საქართველოს კანონის "სახელმწიფო შესყიდვების შესახებ" საფუძველზე.

შესყიდვაში მონაწილეობის მსურველებს შეუძლიათ მიიღონ დამატებითი ინფორმაცია სატენდერო აპარატში, აგრეთვე გაეცნონ სატენდერო დოკუმენტაციას მოსაკრებლის გადახდამდეც.

დამატებითი ცნობებისათვის მიმართეთ სატენდერო აპარატს ზემოთაღნიშნულ მისამართზე და ტელეფონზე 22-69-07.

სატენდერო კომისია

"უცნობი თავისუფლება"

გადაცემის სტუმარია პარლამენტარი ბესო ჯუღელი

ალექსანდრე ელისაშვილი: დღეს 7 ნოემბერია. ყველას გვახსოვს, როგორ აღნიშნავდნენ ამ დღეს. 20 წლის წინათ როგორ აღნიშნავდით 7 ნოემბერს?

ბესო ჯუღელი: სიმართლე გითხრათ, ასეთი დღესასწაულების მომხრე არასდროს ვიყავი. დღესაც არ ვარ მომხრე. იმდენად მოუხელთებელი კაცი ვიყავი, იმის გამო, რომ ერთ-ერთ დღესასწაულზე მონაწილეობა არ მივიღე, სამსახურიდან გამათავისუფლეს. მაშინ ტელევიზორების ქარხანაში დირექტორის მოადგილედ ვმუშაობდი. შემდეგ ერთი თვე უმუშევარი ვიყავი.

ა. ე.: უფრო მნიშვნელოვანი ის არის, რომ ამ დღეს ერეკლე მეორე დაიბადა და თელავქალაქობა აღინიშნება ხოლმე.

ბ. ჯ.: ძალიან ცუდი. არ მიყვარს ასეთი დღესასწაულები. ამიხსენით, რას ჰქვია თელავქალაქობა?

ა. ე.: 1987 წელს შემოიღეს. მაშინ 9 წლის ვიყავი და არავინ მკითხა, ალბათ, ერეკლე მეორის დაბადების დღეს დაამთხვიეს.

ბ. ჯ.: რამდენი კაცი ილოთებს დღეს? არ არის საჭირო....

ა. ე.: 23 ნოემბერს ძალიან ბევრი ფული უნდა დახარჯოს საქართველოს ხელისუფლებამ იმისთვის, რომ ვარდების რევოლუციის მეორე წლისთავი იზეიმოს. ჩვენი, ხალხის ფული უნდა აიღოს, რომ იორდანიის მეფე ჩამოვიდეს, უამრავი კონცერტი ჩაატაროს... სწორია, რომ ასეთ გაჭირვებულ ქვეყანაში ხალხის ფულს ასე ხარჯავს ხელისუფლება?

ბ. ჯუ.: ეს არის პოლიტიკური დღესასწაული. თელავქალაქობა არის სისულელე, 23 ნოემბერი კი სახელმწიფოს პოლიტიკური დღესასწაულია. იმ ხალხის ჩამოსვლა, ვისაც ჩვენ ველოდებით, ძალიან საჭირო და მსოფლიოსთვის მისაღები იქნება. იმიტომ კი არა, რომ მე 23 ნოემბრის აქტიური მონაწილე ვიყავი, არა, ეს ერს სჭირდება. ეს ქართული დემოკრატიისა და თავისუფლების კიდევ ერთი წარმოჩინება იქნება.

ა. ე.: არ სჯობდა, რომ ეს ყველაფერი უფრო სადად გაგვეკეთებინა? არ დაგვეხარჯა ასეულ ათასობით ლარი, არ სჯობს, ყველას გვეზეიმებოდეს შინაგანად?

ბ. ჯ.: ამიხსენით, სად უნდა დაგვეხარჯა ეს ფული? მიგვეცა გაჭირვებული ხალხისთვის, ეყოფა ამ ხალხს ეს ფული?

ა. ე.: დასავლეთ საქართველო წყალმა წაიღო. ჩვენს რადიოში ყოველდღე გადის რეპორტაჟები იმასთან დაკავშირებით, თუ როგორ არ ეხმარება ხელისუფლება ამ ხალხს. კონკრეტული ოჯახის გვარიც შემიძლია დავასახელო, მაგალითად - ქუთაისში, ბაბლუანები.... ამ ხალხს მივცეთ ეს ფული.... 26 მაისს მე ყოველთვის მეზეიმება.

ბ. ჯ.: 15 წელი საქართველო, ფაქტობრივად, სტაგნაციაში იყო. ყველას უნდა, რომ 15 წლის განმავლობაში დანგრეული სახელმწიფო ერთ დღეში აშენდეს. ასე არ ხდება. თუ იმას ვერ ხედავს ხალხი, ამ ორი წლის განმავლობაში რა პროგრესია საქართველოში, ეს, მგონი, მათი პრობლემაა და არა ჩვენი. შემიძლია, შეგახსენოთ, რომ საქართველო იყო კორუფციის ჭაობი, ყოველგვარი ენერგეტიკის, დასაქმების გარეშე. გაიხსენეთ 1992-1993 წლები, როცა საქართველოში "მხედრიონი" თარეშობდა. ფაქტობრივად, სახელმწიფო ჩვენ არ გვქონდა. ამას ყველაფერს შენება უნდა... ასლან აბაშიძე გაიხსენეთ, არ გახსოვთ, როგორ შევდიოდით აჭარაში? გუშინ ერთმა მეგობარმა კარგი სიტყვა მითხრა, თქვენ დამლაგებლები ხართო, ანუ სახელმწიფო სტრუქტურის დამლაგებლები. ძალიანაც კარგია, 23 ნოემბერს ეს ზეიმი რომ ტარდება. ხალხმა ერთხელ კიდევ გაიგოს, რომ სახელმწიფოს შენება სჭირდება.

რადიომსმენელი: 7 ნოემბრის რევოლუციამ ხალხს წერა-კითხვა ასწავლა და მეცხრამეტე საუკუნეში, როცა სხვისი ფულით გამდიდრებულები აგზავნიდნენ საზღვარგარეთ სასწავლებლად, ნიჭიერი გლეხი ვერ მიდიოდა. 23 ნოემბერს რევოლუციამ უფასო სასადილოები მოგვიტანა... სირცხვილია, ქართველი ხალხი უფასო სასადილოში რომ შევა. არ სჯობს, ფაბრიკა-ქარხნები გაიხსნას და ეს ხალხი დასაქმდეს? ჩემი რჩევა იქნება, პრეზიდენტამდე მიიტანოთ, რომ აგრარული კომიტეტის თავმჯდომარედ ჯუმბერ პატიაშვილი დანიშნოს.

ბ. ჯ.: აბსოლუტურად გეთანხმებით, რომ საქართველოში ძალიან ცუდად არის დასაქმების საქმე, მაგრამ დაშლილი სახელმწიფო ჩავიბარეთ. სამუშაო ადგილს ვერ შექმნი, თუ არ გექნება ენერგეტიკა. უპირველესად, ენერგეტიკის მშენებლობა დავიწყეთ და ვერავინ იტყვის, რომ სამი-ოთხი წლის წინანდელთან შედარებით უკეთესი მდგომარეობა არ არის. დავიწყეთ ინფრასტრუქტურის შექმნა. მეოთხე კლასში ვსწავლობდით მსოფლიოო ქვეყნების ისტორიას და მახსოვს, სახელმძღვანელო იწყებოდა ასე: სახელმწიფო - ეს არის გზა. ჩვენ დავიწყეთ გზების მშენებლობა... გზები ყველა სახელმწიფოს უპირველესი ატრიბუტია. როცა მეტ-ნაკლებად გადაწყდება ეს პრობლემა (მგონი, ეს მოხდება ამ წლის ბოლოსთვის), მერე დასაქმებასაც მივხედავთ. ეს მართლაც ყველაზე სერიოზული პრობლემაა. საქართველოში ნატახტრის ლუდის ქარხნის გარდა, სერიოზული საწარმო არ ამუშავებულა. მიუხედავად იმისა, რომ ჩვენი პარტიის რევოლუციურ პროგრამაში არასოდეს არ ყოფილა ისეთი სულელური გამოთქმა, როგორიც ჰქონდა "მოქალაქეთა კავშირს" - ჩვენ შევქმნით მილიონ სამუშაო ადგილს! - ჩვენ მაინც ვგრძნობთ, რომ ეს ჩვენი სერიოზული მინუსია, და ახალი წლიდან დავიწყებთ ხალხის დასაქმებას.

რადიომსმენელი: ჩემთვის ყველაზე მისაღები წყობა არის კონსტიტუციური მონარქია და ნებისმიერი მონარქის ჩამოსვლა მისასალმებელია, მაგრამ 23 ნოემბერს, ალბათ, უფრო უნდა ჩამოვიდეს ვიქტორ იუშენკო. იორდანიის მეფის ჩამოსვლა რასთან არის დაკავშირებული... ჰოლანდიის დედოფალი ბეატრისა ჩამოგვეყვანა, ან ელისაბედ მეორე.

ა. ე.: ჯერ არ არის გადაწყვეტილი, ჩამოვა თუ არა იორდანიის მონარქი...

ბ. ჯ.: მოწვევა ყველა ქვეყანაში დავგზავნეთ. გამოგვეხმაურა იორდანიის მეფე და ხომ არ ვეტყოდით, მოდი, ჯერ ჰოლანდიის დედოფალს ჩამოვიყვანთ და მერე თქვენო. კაცი გამოგვეხმაურა და მადლობის მეტი არაფერი გვეთქმის...

ა. ე.: ჩამოვა?

ბ. ჯ.: ინფორმაცია არის, რომ ჩამოვა.

ორი სიტყვით

თბილისი. შპს "ბათუმის გემთსაშენი ქარხანა" ხვალ კონკურსის წესით გაიყიდება. ობიექტი, რომლის საწყისი ფასი 7 700 000 დოლარია, ბათუმში, მწვანეს ქუჩაზე მდებარეობს. მისი საქმიანობა მცურავი საშუალებების მშენებლობა და რემონტი, ასევე, მანქანა-დანადგარებისა და ლითონკონსტრუქციების წარმოება და რემონტია.

საქართველოს ეკონომიკური განვითარების სამინისტროს მიერ მყიდველისადმი წაყენებული პირობების თანახმად, კონკურსში გამარჯვებულმა კომპანიამ უნდა უზრუნველყოს საწარმოს საქმიანობის პროფილის შენარჩუნება 5 წლის განმავლობაში, სამუშაო ადგილების შენარჩუნება არანაკლებ სამი წლის განმავლობაში და სახელფასო ფონდის 10 პროცენტით ზრდა 3 წლის განმავლობაში. ასევე, 2.500.000 აშშ დოლარის ეკვივალენტური თანხის გადახდა ლარებში 2005 წლის 1 დეკემბრამდე, 2.000.000 აშშ დოლარის ეკვივალენტური თანხის გადახდა ლარებში 2006 1 ივლისამდე, ხოლო დარჩენილი თანხის გადახდა ლარებში 2006 წლის 1 ნოემბრამდე.

ცნობისათვის, კომპანიის საწესდებო კაპიტალი 13 774 250 ლარია, დებიტორული დავალიანება - 309 837 ლარი, ხოლო კრედიტორული - 1 633 152 ლარი. განაცხადების წარდგენის ვადა ეკონომიკური განვითარების სამინისტროში 9 ნოემბერს 17 საათზე იწურება, კონკურსი კი ამავე დღეს 18 საათზე გაიმართება. **24 საათი**

■ ■ ■

თბილისი. ხვალ ეკონომიკური განვითარების სამინისტრო კიდევ ერთ მსხვილ ობიექტს გაყიდის. აუქციონზე გამოიტანენ შპს "ინდუსტრია"-ს სახელმწიფო საკუთრებაში არსებულ 100-პროცენტიან წილს, რომლის საწყისი გასაყიდი ფასი 3 000 000 დოლარია. საწარმოს ქონებას წარმოადგენს აგრეგატული კორპუსი, ნახშირორჟანგის საამქრო, დატვირთვის ესტაკადა, მთავარი დამწევი ქვესადგური, ჟანგბადის უბანი და მათზე დამაგრებული მიწის ნაკვეთები. შპს "ინდუსტრია"-ს საწესდებო კაპიტალი 10 526 230 ლარია, დებიტორული დავალიანება - 4 154 986 ლარი, ხოლო კრედიტორული - 1 369 092 ლარი. საწარმოს საქმიანობის სფერო სამრეწველო და სამეურნეო პროდუქციის წარმოებაა. **24 საათი**

■ ■ ■

თბილისი. 1 მილიონ 100 ათას დოლარად შეფასებულ სს "ელექტრომექანიკოსის" სახელმწიფო საკუთრებაში არსებულ აქციათა პაკეტს, ეკონომიკური განვითარების სამინისტრო კონკურსის წესით ხვალ გაყიდის. მისი საწესდებო კაპიტალი 5 721 672 ლარია, დებიტორული დავალიანება - 472 788 ლარი, ხოლო კრედიტორული - 621 716 ლარი. საკონკურსო პირობების თანახმად, კომპანიის მყიდველმა საპრივატიზაციო თანხიდან 500 000 დოლარის ეკვივალენტი ლარებში 2005 წლის ბოლომდე უნდა გადაიხადოს, 300 000 დოლარის - 2006 წლის 1 ივლისამდე, ხოლო დარჩენილი თანხა - 2006 წლის 1 ნოემბრამდე. გარდა ამისა, მას ევალება ხელშეკრულების გაფორმებიდან ერთი წლის განმავლობაში 200 სამუშაო ადგილის შენარჩუნება. განაცხადების წარსადგენად კომპანიის ყიდვის მსურველებს ვადა 9 ნოემბერს 17 საათზე ეწურება, კონკურსი კი ეკონომიკური განვითარების სამინისტროში 9 ნოემბერს 18 საათზე გაიმართება. **24 საათი**

■ ■ ■

თბილისი. საქართველოს ეროვნული ბანკის პრეზიდენტი რომან გოცირიძე აღმოსავლეთ ევროპისა და ცენტრალური აზიის ქვეყნებში საერთაშორისო პროფკავშირული საზოგადოების წარმომადგენელს ოლგა ვინოგრადოვას შეხვდა. საუბარი საბანკო სფეროში დასაქმებული პერსონალის პროფკავშირული მოძრაობის გააქტიურებას შეეხო. ოლგა ვინოგრადოვამ საქართველოს ეროვნული ბანკის პრეზიდენტს საერთაშორისო პროფკავშირული საზოგადოების საქმიანობის პრიორიტეტები გააცნო. ცნობისათვის, საერთაშორისო პროფკავშირული ორგანიზაცია 140 ქვეყნის 900 პროფკავშირული ორგანიზაციის 15 მილიონი მუშაკის უფლებებს იცავს. **ჯი-ეიჩ-ენი**

■ ■ ■

თბილისი. "კახეთის ენერგოდისტრიბუციამ" გუშინ კომუნალური გამრიცხველიანება დაიწყო. როგორც "კახეთის ენერგოდისტრიბუციის" გაკოტრების მმართველმა ზურაბ ჯანჯღლავამ განაცხადა, კომპანიის თანამშრომლებმა გურჯაანის რაიონის სოფელ ვაზისუბანში გუშინ პირველი კომუნალური მრიცხველი დაამონტაჟეს. **"გურჯაანის რაიონის სოფლების კომუნალური გამრიცხველიანება ორ კვირაში დასრულდება. ამის შემდეგ გამრიცხველიანების პროცესი თელავისა და საგარეჯოს რაიონების სოფლებში გაგრძელდება,"** - განაცხადა ჯანჯღლავამ. **ინტერპრესნიუსი**

საქართველოს საჰაერო სივრცე დახურვის პირას მიჰყავთ

პირველი გვერდიდან

რვა წლის წინ, შვეიცარიაში რეგისტრირებულმა კომპანიამ "სიერა ოილმა" "თბილსრესთან" ხელშეკრულება გააფორმა, რის თანახმადაც, ქართულ მხარეს 1,9 მილიონი დოლარის ღირებულების დიზელის საწვავი (18 ტონაზე მეტი) უნდა მიეღო. "სიერა ოილმა" დანაპირები შეასრულა. აღსანიშნავია, რომ კონტრაქტის დადებას წინ უსწრებდა სახელმწიფო ტენდერი, რომლის სუბსიდირებაც ნიდერლანდების მთავრობამ გასწია და ამისთვის 8 მილიონი გულდენი დახარჯა. ტენდერს საქართველოს ფინანსთა სამინისტრო, ენერგეტიკის სამინისტრო, "საქენერგო" და "თბილსრესი" ხელმძღვანელობდნენ. ტენდერს ზურგს შევარდნაძის 1997 წლის 18 ოქტომბრის საპრეზიდენტო დეკრეტიც უმაგრებდა. ტენდერი "სიერა ოილმა" მოიგო. მასსა და "თბილსრესს" შორის გაფორმებული ხელშეკრულების გარანტორად კი "საქენერგო" დამტკიცდა.

"თბილსრესმა" საფასურის გადახდის გაჭიანურება დაიწყო. არც გარანტორი "საქენერგო" იბერტყავდა ყურს. არადა, ხელშეკრულების თანახმად, პარტიის მიწოდებიდან 5 საბანკო დღის შემდეგ ყველა ვადაგადაცილებულ დღეზე ქართულ მხარეს საერთო 0.1-პროცენტიანი საურავი ემატებოდა. დაიწყო მიმოწერა. "სიერა ოილმა" საქართველოს ყველა ზემოხსენებულ უწყებას რამდენჯერმე მიმართა. ყველა საპასუხო წერილში ქართული მხარე ვალის არსებობას აღიარებდა, მაგრამ მაინც არ იხდიდა. მოგვიანებით კომპანიამ ლონდონის სასამართლოს მიმართა. 2000 წლის 1 აგვისტოს ლონდონის სასამართლომ "თბილსრესს" 2.356 მილიონი აშშ დოლარის გადახდა დააკისრა, რასაც 8-პროცენტიანი საურავიც დაემატა განაჩენის გამოტანიდან ყველა გადაცილებული წლისთვის. შედეგად, "სიერა ოილმა" და საქართველოს მთავრობამ მოლაპარაკებები განაახლეს, რასაც შედეგად მოჰყვა ე.წ. "მოლაპარაკებათა პროტოკოლი". 2001 წლის 23 თებერვალს მიღებული ამ დოკუმენტით საქართველოს მთავრობა "სიერა ოილს" ვალის ძირითადი ნაწილის დაფარვას იმავე წლის 30 ივნისამდე, შესაბამისი გრაფიკის მიხედვით სთავაზობდა. ხოლო გადაუხდელობის შემთხვევაში, ვალს 25-პროცენტიანი საურავი დაეკისრებოდა. ანუ, ვალის ძირითად ნაწილს რიგით მესამე ტიპის საურავი ეკისრება, რაც იმაზე მიუთითებს, რომ ვალი თავიდანვე ხელოვნურად იბერებოდა.

საქართველოს სათბობ-ენერგეტიკის სამინისტრომ არც ამ შემთხვევაში შეასრულა დათქმული პირობა. შედეგად, "სიერა ოილმა" საქართველოს უზენაეს სასამართლოს მიმართა და პროცესი აქაც მის სასარგებლოდ დასრულდა. 2003 წლის 31 მარტს "სიერა ოილმა" და საქართველოს სათბობ-ენერგეტიკის სამინისტრომ ხელახალი პროტოკოლი გააფორმეს, სადაც სამინისტრო აცხადებდა, რომ მის დაქვემდებარებაში მყოფი "თბილსრესის" ვალზე პასუხისმგებელი თავად გახლდათ. ამასთანავე სამინისტრომ უკვე ოფიციალურად აღიარა, რომ მას უცხოური კომპანიის არა 1.9 მილიონი, არამედ 2.7 მილიონი აშშ დოლარი მართებდა. თანხის გადახდას სამინისტრო გრაფიკით აპირებდა, თუმცა აქაც ნათქვამი იყო, რომ გადაუხდელობის შემთხვევაში ხსენებულ 2.7 მილიონს კიდევ 25-პროცენტიანი საურავი დაემატებოდა. რა თქმა უნდა, არც ეს პირობები შესრულდა და, შესაბამისად, 2005 წლისთვის 4.6 მილიონ აშშ დოლარამდე გაიზარდა. საბოლოოდ კი თანხამ 5,9 მილიონ დოლარამდე მიაღწია. "სიერა ოილმა" როტერდამის სასამართლოში იჩივლა და მოითხოვა, რომ თანხა ამოღებულ იქნეს მესამე მხარიდან. საჩივარში ვკითხულობთ, რომ საქართველოს რესპუბლიკის ვალი ამოღებულ უნდა იქნეს მესამე მხარისგან, კერძოდ - "საქაერონავიგაციისგან" (რომელიც სახელმწიფო საწარმოა) და ავიაკომპანია "ჯორჯიან ეარვეისისგან", რომელიც საქართველოს რესპუბლიკას სხვადასხვა გადასახადებს უხდის.

ორივე უწყება "24 საათთან" საუბრისას ადასტურებს, რომ ანგარიშები მართლაც დაყადაღებულია, თუმცა გაუგებარია - რატომ.

"ვერ გავიგეთ, ჩვენ რა შუაში ვართ. ჯერ ერთი, ეს არის "თბილსრესის" ვალი, რომელზეც პასუხისმგებლობა ენერგეტიკის სამინისტრომ აიღო. მეორეც, ჩვენ, მართალია, სახელმწიფოს კუთვნილი საწარმო ვართ, მაგრამ ეს სულაც არ ნიშნავს იმას, რომ ჩვენ ვართ ვალდებული, მთავრობის ვალები დავფაროთ. ჩვენ ვართ კერძო საწარმო, რომელსაც სახელმწიფო ფლობს, მაგრამ ჩვენ ხარჯებს თავად განვაგებთ და არა მთავრობა," - ამბობს "საქაერონავიგაციის" სამეთვალყურეო საბჭოს თავმჯდომარე, გიორგი კარბელაშვილი.

რაც შეეხება "ჯორჯიან ეარვეისის" ხელმძღვანელს თამაზ გაიაშვილს, ის ამბობს, რომ დაყადაღების შესახებ ინფორმაციას ფლობს, თუმცა საქართველოში არყოფნის გამო საკითხს კონკრეტულად არ იცნობს.

საინტერესოა: მიმდინარე წლის ივლისში მთავრობის სხდომაზე გილაურმა გააკეთა ინფორმაცია იმის თაობაზე, რომ ასეთი ვალი არსებობს, თუმცა მას არაფერი უთქვამს ბოლო სასამართლო პროცესის შესახებ. ანუ ის, რომ მაისიდან საქმის წარმოება მესამე მხარისგან თანხის ამოღების მოთხოვნით მიმდინარეობს და შარში სულ სხვა ორგანიზაციები ეხვევა. **"ეს არ არის წაგებული პროცესი. ჩვენი იურისტი დააყენებს შუამდგომლობას, რომ საქმე არასწორი მიმართულებით მიდის. ინფორმაციას "სიერა ოილის" შესახებ არ ვფლობ. არც ხელშეკრულება მაქვს. მეტს ვერაფერს გეტყვით,"** - ამბობს ენერგეტიკის მინისტრის მოადგილე ალექსანდრე ხეთაგური.

ერთი შეხედვით, თითქოს გასაგებიც არის, რატომ მოხდა ასე, "საქაერონავიგაციის" არსებობისა და მუშაობის შესახებ ადრე არც არავინ იცოდა. არადა, ის ერთ-ერთი ყველაზე მომგებიანი საწარმოა და საბიუჯეტო შენატანებით ხუთეულში შედის. თუმცა, რამდენად ნიშნავს ეს იმას, რომ "საქაერონავიგაციის" ანგარიშიდან ნებისმიერი კაპრიზისა თუ მოთხოვნის დაკმაყოფილებაა შესაძლებელი? როგორც ნავიგაციის მესვეურები ამბობენ, "საქაერონავიგაციის" ანგარიშის დაყადაღება და მისთვის 6 მილიონი დოლარის წართმევა თითქმის იგივეა, რაც საწარმოს მუშაობის შეჩერება. "საქაერონავიგაცია" კი ქვეყნის ცაზე საჰაერო ხომალდების მიმოსვლას აკონტროლებს, უზრუნველყოფს თვითმფრინავების აფრენა-დაფრენას, მართავს საქართველოს საჰაერო ტრასებს და ა.შ. ასეთი საწარმოს მუშაობის გაჩერება კი იმას ნიშნავს, რომ ქართულ ცაზე შეუძლებელი გახდება ფრენა, ხოლო აეროპორტში არავინ დარჩება, ვინც თვითმფრინავების აფრენადაფრენას წარმართავს და ფრენები შეწყდება. შესაძლოა, ანგარიშის დაყადაღება ნაკლებად მტკივნეული იყოს "ჯორჯიან ეარვეისისთვის", თუმცა თანხებს ისიც დაკარგავს და ნაკლებად სავარაუდოა, რომ კერძო კომპანიამ ვინმეს ამხელა თანხა შეარჩინოს. მიუხედავად იმისა, რომ ამ საფრთხეს მთავრობა ნათლად უნდა ხედავდეს, მისი მხრიდან საკითხის მოგვარების სურვილი, ყოველ შემთხვევაში - ჯერჯერობით, არ ჩანს.

"24 საათს" არაერთხელ გამოუქვეყნებია დოკუმენტაცია "საქაერონავიგაციის" ყოფილი ხელმძღვანელის მიერ განხორციელებული დანაშაულებრივი და ფარული მაქინაციების შესახებ. თუმცა, რატომღაც ხელისუფლება მის დაკითხვას ან დაკავებას არ ცდილობს. მეტიც, ალექსანდრე სილაგაძემ "24 საათს" სასამართლოშიც კი უჩივლა, მაშინ, როცა თავად ქვეყნის შიგნით არ იმყოფებოდა და არსებობდა ეჭვი, რომ სილაგაძეს ეძებდნენ. აქვე შეიძლება განვიხილოთ, აწ უკვე პატიმრობაში მყოფი ზურაბ ჭანკოტაძეც. სხვათა შორის, თავის დროზე "საქაერონავიგაციას" ჭანკოტაძის კანტორასაც ეძახდნენ. ამ და სხვა პირების მეშვეობით, "საქაერონავიგაციიდან" და, შესაბამისად, სახელმწიფო ბიუჯეტიდან უკვალოდ ქრებოდა მილიონები. დღესაც საწარმო პერიოდულად აწყდება ხოლმე ისეთ ხელშეკრულებებსა თუ გარიგებების კვალს, რომელთა მეშვეობითაც სახელმწიფო აშკარად "მეწველი ძროხის" პოზაშია, რის შედეგადაც შვეიცარიისა თუ სხვა ქვეყნების ბანკებში გახსნილ პირად ანგარიშებზე მილიონები ირიცხება. მეტიც, ადგილი ჰქონდა ამჟამინდელი ხელმძღვანელობის წერილების გაყალბებასაც.

"24 საათი" მომავალშიც შემოგთავაზებთ ახალ მასალებს ამ ერთ დროს სრულიად გასაიდუმლოებული ორგანიზაციის შესახებ, რომელიც სულ რაღაც ორი წლის წინ საბჭოთა "კაგებეს" ზუსტი ასლი იყო. მანამდე კი, მკითხველის ყურადღებას კიდევ ერთხელ შევაჩერებთ იმ ფაქტზე, რომელიც "საქაერონავიგაციას" ენერგეტიკასთან აკავშირებს. რამდენიმე წლის წინათ, ფასების ინსპექციამ "საქაერონავიგაციას" სასამართლოში მოუგო საქმე. საწარმოს 300 ათასი ლარის გადახდა დაეკისრა და ეს იმიტომ, რომ "საქაერონავიგაციის" ყოფილი ხელმძღვანელობა უკანონოდ ყიდულობდა და ყიდდა დენს. აქედან გამომდინარე, სრულებითაც არ არის გასაკვირი, რომ სილაგაძეს ან ჭანკოტაძეს ხელი ერიოთ ამ ენერგო-ვალშიც, რომელიც, სხვათა შორის, ენერგეტიკის მინისტრის დავით ზუბიტაშვილის დროს არის გაფორმებული და ჯერ გიორგაძის, შემდეგ კი მირცხულავას დროს "გამყარებული".

მოსაზრება

ეკონომიკური ინდიკატორები ეთნოპოლიტიკური კონფლიქტების პრევენციაში

პირველი გვერდიდან

2004 წელს რუსეთთან სავაჭრო ბრუნვა თითქმის 50 პროცენტით გაიზარდა და 362,4 მლნ დოლარი შეადგინა. ეს კი სულ უფრო აქტუალურს ხდის ეკონომიკური სტაბილურობის უზრუნველყოფის, ქვეყნის ეკონომიკაზე მოქმედი შიდა და გარე საფრთხეების ნეიტრალიზაციის ამოცანების გადაჭრას. ამთავითვე უნდა აღინიშნოს, რომ კონტრაბანდის პრობლემა არა მარტო მაკონტროლებლების და სამართალდამცავების, არამედ ეკონომიკური უწყებების პრობლემაცაა. ამიტომ მისი დაძლევა დიდადაა დამოკიდებული მათი კოორდინირებული, უწყებათაშორისი მეთოდური ხელმძღვანელობის ქვეშ მუშაობაზე. ამიტომ მიგვაჩნია, რომ ეროვნული უშიშროების საბჭოს აპარატში ეკონომიკური უსაფრთხოების პრობლემებს მეტი ყურადღება უნდა დაეთმოს.

"ვარდების რევოლუციის" შემდგომ მნიშვნელოვანი დადებითი ძვრები მოხდა შიდა ფისკალური შემოსავლების ზრდის თვალსაზრისით. სტატისტიკის დეპარტამენტის ინფორმაციით, რუსეთთან ორმხრივი საქონელბრუნვის ლეგალიზაცია 100 მლნ დოლარით გაიზარდა, შესაბამისად, კონტრაბანდისტებმა 100 მლნ დოლარით იზარალეს. ამ პროცესს მნიშვნელოვნად შეუწყო ხელი ცხინვალთან ერგნეთის ბაზრობის დაკეტვამ და აფხაზეთის ადმინისტრაციულ ენგურისპირა საზღვართან შსს-ს სპეცრაზმის ეფექტიანმა მოქმედებამ.

მართალია, კონტრაბანდის მასშტაბები შემცირდა, მაგრამ იგი მთლიანად ვერ აღიკვეთა. ამას მოწმობს ინფორმაციები იმის შესახებ, რომ 2005 წლის დასაწყისიდან იმავე ცხინვალის რეგიონში კონტრაბანდით დატვირთული მანქანები ოსურ სოფლებში იცლება, შემდეგ მინდვრებიდან პატარა მანქანებით, ურმებით, მოტოციკლებით, ზოგიერთი ქართველი სამართალდამცავის ხელშეწყობით, ისევ ქართულ სოფლებში შემოდის.

ბენზინისა და დიზელის საწვავიდან საბიუჯეტო შემოსავლების მობილიზაციის დინამიკა გასულ წელს შემდეგ სურათს იძლევა: მთლიანობაში, 2004 წლის იანვარ-დეკემბერში ბენზინის საწვავის დაბეგვრიდან მობილიზაციის დონემ წინა თვეებთან შედარებით ყველაზე მაღალი (ისევე, როგორც იანვარ-ნოემბერში) - 78.1 პროცენტი, ხოლო დიზელის საწვავის დაბეგვრიდან 46.5 პროცენტი შეადგინა.

უნდა აღინიშნოს, რომ ქვეყანაში არსებული რეალური მდგომარეობიდან გამომდინარე, ნავთობპროდუქტების ლეგალიზების დონე 2004 წლის იანვარ-დეკემბერში წინა წლების ანალოგიურ პერიოდებთან შედარებით მნიშვნელოვნადაა გაუმჯობესებული, თუმცა იგი მაინც ჩამორჩება ექსპერტთა მიერ გამოთვლილ მინიმალური მოხმარების მაჩვენებელს. როგორც მასმედიის საშუალებების მიერ გავრცელებული ინფორმაციებიდანაც ჩანს, აღნიშნული მოვლენის მიზეზი შეიძლება იყოს ის, რომ ქვეყანაში ჯერ კიდევ აქვს ადგილი როგორც ნავთობპროდუქტების კონტრაბანდას, ასევე ნედლი ნავთობის დატაცებას.

ასევე, 2004 წელს თამბაქოს ნაწარმზე აქციზური მარკების რეალიზაციიდან მიღებულმა ფაქტიურმა საბიუჯეტო შემოსავალმა 76119.1 ათასი ლარი შეადგინა, რაც პოტენციური შემოსავლის 73.5 პროცენტია. ექსპერტული გაანგარიშებით სახელმწიფო ბიუჯეტს 2004 წლის იანვარ-დეკემბერში იმპორტირებული და ადგილობრივი თამბაქოს ნაწარმიდან აქციზისა და ფიქსირებული გადასახადის სახით დააკლდა დაახლოებით 27444.4 ათასი ლარი.

შედეგად, იკარგება მნიშვნელოვანი შემოსავლები, რომლებიც საქართველოს ცენტრალური ბიუჯეტის ნაცვლად სეპარატისტების ჯიბეებში ილექება. აფხაზეთიდან ყოველთვიურად დაახლოებით 4,5 მილიონი კოლოფი, ანუ 9 ათასი ყუთი კონტრაბანდული სიგარეტი შემოდის, რაც წელიწადში 108 ათასი ყუთია. აფხაზეთის ტერიტორიაზე 1 ყუთი სიგარეტის შესასყიდი ფასი დაახლოებით 159 აშშ დოლარია. გამოდის, რომ საქართველოს დანარჩენი ტერიტორიებიდან აფხაზეთში მარტო კონტრაბანდული სიგარეტიდან წელიწადში 17,2 მილიონი აშშ დოლარი შედის. სოხუმსა და გუდაუთაში თამბაქოს ფაბრიკები მოქმედებს. ამ ფაბრიკებში იწარმოება "მარლბოროს", "მარლბორო მედიუმისა" და "ასტრას" მარკის სიგარეტები, რომლებიც თურქეთსა და საქართველოში გადაიტვირთება. აფხაზეთში მოქმედ კონტრაბანდისტებს მჭიდრო კავშირები აქვთ როგორც რუსეთისა და თურქეთის, ისე საქართველოს სხვა რეგიონებში მოქმედ ბიზნესმენებთან. წვრილ მოვაჭრეებს, ძირითადად, იაფფასიანი სიგარეტები - "ასტრა", "ნაშა მარკა", "ვიგორი" გადმოაქვთ. ისინი ამ პროდუქციას ზუგდიდის ბაზარზე ასაღებენ. არაოფიციალური ინფორმაციით, სოხუმსა და გუდაუთაში რუსულ-აფხაზური 30-კაციანი "დასავლეთის" კრიმინალური დაჯგუფება მოქმედებს, რომელიც აკონტროლებს ნავთობისა და კვების პროდუქტების გადაზიდვას, ნაწილობრივ მონაწილეობს ნარკობიზნესში. ჩეჩნურ-აფხაზური დაჯგუფება აკონტროლებს აფხაზეთის აღმოსავლეთ ზონას. ასევე ოჩამჩირესა და გალში ქართულ-აფხაზური და ქართულ-სომხური ჯგუფები დათარეშობენ ვალმერ ბუთბას ხელმძღვანელობით. მის კონტროლქვეშაა ტვირთბრუნვა გალი-ზუგდიდის ადმინისტრაციული საზღვრის მიდამოებში, აფხაზეთის ძირითადი სატრანსპორტო მაგისტრალები სოხუმიდან აღმოსავლეთით, აფხაზ ბიზნესმენთა მნიშვნელოვანი ნაწილი. გუდაუთის დაჯგუფება (აფხაზები), მთლიანად ჩართულია ნარკობიზნესში. გაგრის დაჯგუფება (სომხები) აკონტროლებს ხე-ტყის გატანას, ეწევა ნარკობიზნესს. სამწუხაროდ, სასურველი შედეგები ვერ გამოილო წინა წლებში განხორციელებულმა ისეთმა ძვირადღირებულმა ადმინისტრაციულმა ღონისძიებებმაც, როგორებიც იყო: საგანგებო ლეგიონის შექმნა, აქციზური მარკების შემოღება, საბაჟოზე უცხოური "აი-თი-ეს"-ის მოწვევა, ახალი ნორმატიულ-საკანონმდებლო ბაზის შექმნა და ა.შ.

ამრიგად, არაკონტროლირებადი ტერიტორიებიდან დანარჩენი ეკონომიკური სივრცის უსაფრთხოების უზრუნველყოფისათვის მხოლოდ ადმინისტრაციული მეთოდების გამოყენება სასურველ შედეგს არ იძლევა. ჩვენ სრულად ვიზიარებთ ტრანსნაციონალური დანაშაულისა და კორუფციის კვლევითი ცენტრის (TraCCC) საქართველოს ოფისის მოსაზრებას მასზედ, რომ "...ცხინვალის რეგიონისა და აფხაზეთის მოუგვარებელი კონფლიქტების მიუხედავად, კონტრაბანდის აღსაკვეთად მიმართული თითქმის ყველა ნაბიჯი უნდა მოიცავდეს კონტრაბანდის ბაზრისა და ვაჭრობის ლეგალიზებას. არალეგალური ბაზრის ძალდატანებით გაუქმების ნებისმიერმა მცდელობამ შესაძლოა საქართველოში შეიარაღებული კონფლიქტების ან სოციალური გამოსვლების განახლებას შეუწყოს ხელი." ყოველივე ზემოაღნიშნულიდან გამომდინარე, ნაწილობრივ დაუცველი საზღვრების არსებობის პირობებში **კონტრაბანდის მაქსიმალურად აღკვეთისათვის აუცილებელია ეკონომიკური მეთოდების გამოყენება.** პრაქტიკულად, იმპორტიორს არ უნდა დაებადოს აზრი, საქართველოს საბაჟო ტერიტორიაზე ე.წ. "მარცხენა" გზებით ტვირთის შემოტანის შესახებ, ანუ სახელმწიფოს ოფიციალური გადასახადების ჯამი უამრავი მაკონტროლებლის და სამართალდამცავის მოქრთამვისათვის საჭირო თანხის სიდიდეზე მეტი არ უნდა იყოს. მხოლოდ ამ შემთხვევაში აირჩევს იგი ბიზნესის ლეგალურ გზას. საქართველოს პირობებში პოლიტიკურად მეტად სარისკოა ადმინისტრირების გამკაცრება, ე.ი. სასჯელის დამძიმება კონტრაბანდისათვის, ვინაიდან კონტრაბანდაში ასეულობით ათასი ადამიანია ჩართული (მძღოლიდან - ბაზრობის მოვაჭრემდე) და მათი სოციალური პროტესტი არ დააყოვნებს.

გაგრძელება შემდეგ ნომერში

გაკვეთილები იტალიის რეგიონული გამოცდილებიდან

პირველი გვერდიდან

"გზის გაყვანა გაცილებით ადვილია, ვიდრე იმ ორგანიზაციის შექმნა, რომელსაც გზის ვარგისიანობაზე ზრუნვა დაევალება"
არტურო ისრაელი

წიგნში "როგორ ვამუშაოთ დემოკრატია" (სამოქალაქო ტრადიციები თანამედროვე იტალიაში) იტალიის რეგიონების მაგალითზე სამოქალაქო ცხოვრების რამდენიმე ფუნდამენტური საკითხია განმარტებული. 1970 წელს იტალიის მთავრობა, როგორც იქნა, დათანხმდა იმ საკონსტიტუციო შესწორების ამოქმედებას, ცენტრალურ ხელისუფლებასა და ადგილობრივ თვითმმართველობებს შორის შუალედური რგოლის - რეგიონული მმართველობის - ჩამოყალიბებას რომ ითვალისწინებდა. იმავე წელს რობერტ პატნემმა, თანამოაზრეებთან ერთად, დაიწყო გრძელვადიანი, სისტემური კვლევა იმისა, თუ როგორ განვითარდებოდა რეგიონული მმართველობა ქვეყანაში და როგორ მოერგებოდნენ ახლად შექმნილი რეგიონული მთავრობები იტალიის სხვადასხვა რეგიონის აბსოლუტურად განსხვავებულ სოციალურ გარემოს.

ამ კუთხით წიგნი საქართველოსათვის უაღრესად აქტუალურია. ქვეყნის კონსტიტუცია უკვე 10 წლისაა, მაგრამ ქვეყნის ადმინისტრაციულ-ტერიტორიული მოწყობის საკითხი ჯერჯერობით კვლავ ღიად რჩება (თუმცა საქართველოს პარლამენტი უახლოეს თვეებში აპირებს ამ საკითხზე მსჯელობას). ამ გადაუწყვეტელობის მიზეზი მხოლოდ დარღვეული ტერიტორიული მთლიანობა როდია. რომელია ის ტერიტორია - ისტორიული "რეგიონი" თუ საბჭოური "რაიონი", რომელზეც თვითმმართველობის ინსტიტუტები უნდა დაფუძნდნენ? რეგიონის რწმუნებულს უფრო მიუწვდება ხელი კონკრეტული ადამიანების პრობლემებამდე თუ რაიონული საკრებულოები უკეთ შეძლებენ, გაიგონ, რა მოთხოვნებს აყენებენ მოქალაქეები?

რა თქმა უნდა, უაღრესად მნიშვნელოვანია საკითხის იურიდიული მხარე ანუ ის, თუ რა სამართლებრივი ბერკეტები აქვს იმ ადმინისტრაციულ-ტერიტორიულ ერთეულს, რომელზედაც მოქალაქეთა სამსახურში მდგარი ახალი ინსტიტუტი უნდა ამოქმედდეს. მაგრამ როგორც რობერტ პატნემისა და მისი თანამოაზრეების 20-წლიანმა კვლევამ აჩვენა, იტალიის ახლად შექმნილი რეგიონული მთავრობების ეფექტურობის შესაფასებლად მხოლოდ სამართლებრივი ფაქტორების განხილვა არ აღმოჩნდა საკმარისი. გადამწყვეტი აღმოჩნდა იმ ადამიანთა სამოქალაქო თვითშეგნება, რომელთა სამსახურშიც ეს ახალი ინსტიტუტები ჩადგნენ ან, უარეს შემთხვევაში, უნდა მდგარიყვნენ.

სურათი ნაცნობია, და არა მხოლოდ საქართველოსთვის. მკვლევარებიცა და პრაქტიკოსებიც თავს იმტვრევენ იმის ასახსნელად, რატომაა, რომ ერთი რომელიმე დემოკრატიული ინსტიტუტი, რომელიც იმ გარემოში (ვთქვათ, დიდ ბრიტანეთში, შვედეთში, გერმანიაში ან შეერთებულ შტატებში), სადაც ჩამოყალიბდა და განვითარდა, ნორმალურად ფუნქციობს, საქართველოს მსგავს გარდამავალ ქვეყნებში "გადანერგვისას" კი სიცოცხლისუნარიანობას კარგავს და რღვევას განიცდის. "არის თუ არა ინსტიტუტის ქმედითობა სოციალურ, ეკონომიკურ და კულტურულ გარემოზე დამოკიდებული? დემოკრატიის ხარისხი მოქალაქეთა მოქალაქეობრივი შეგნების ხარისხზე ხომ არ არის დამოკიდებული, ანუ ყოველი ხალხი იმ მთავრობას ხომ არ იმსახურებს, რომელიც ჰყავს?" - ეს ის კითხვებია, რომელზე პასუხის გაცემაც რობერტ პატნემის წიგნის ერთ-ერთი ძირითადი ამოცანაა.

ქაღალდზე იტალიის ოცივე რეგიონის მთავრობა იდენტური იყო და პოტენციურად ერთნაირი ძალაუფლება ჰქონდა. მეორე მხრივ, სოციალური, ეკონომიკური, პოლიტიკური და კულტურული კონტექსტი, რაშიც ახალი ინსტიტუტები ჩაეწერა, არსებითად განსხვავდებოდა. ბუნებრივია, ამან გავლენა მოახდინა იმაზე, თუ რამდენად წარმატებული იქნებოდა ესა თუ ის რეგიონული მთავრობა.

თუმცა, განსხვავებული სოციალური, ეკონომიკური, პოლიტიკური თუ კულტურული კონტექსტი სხვადასხვა რეგიონის წარმომადგენლობითი და აღმასრულებელი ორგანოების - საბჭოსა და მთავრობის - წინაშე განსხვავებულ შესაძლებლობათა ფანჯარას ხსნიდა, ეს კონტექსტი ანუ მოქალაქეთა პოლიტიკური ქცევა და სამოქალაქო თვითშეგნება, თავის მხრივ, ასევე დაექვემდებარა ცვლილებას ამ ახალი ინსტიტუტის - რეგიონული მმართველობის შექმნისა და ჩამოყალიბების გამო.

მაგალითად, თუ იტალიაში რეგიონული საბჭოების არსებობის პირველ წლებში საბჭოების წევრთა უმრავლესობა ან უკიდურესად მემარჯვენედ იყო განწყობილი, ან უკიდურესად მემარცხენედ, ნელ-ნელა პროპორცია ცენტრისტების სასარგებლოდ შეიცვალა. თუ თავიდან, სოციალური და ეკონომიკური საკითხების გადაჭრისას, უმრავლესობა პოლიტიკური მიდგომებით გამოირჩეოდა, მერე და მერე ტექნიკურმა მიზანშეწონილობამ გადაწონა პოლიტიკური. თუ პირველი მოწვევის საბჭოების წევრები პოლიტიკურ ოპონენტთან კომპრომისზე წასვლას საკუთარი პოზიციების ღალატთან აიგივებდნენ, შემდგომში ეს რადიკალიზმი შენელდა. სულ უფრო მზარდი იყო რეგიონული საბჭოების წევრთა ის რაოდენობა, რომელიც მიიჩნევდა, რომ საკუთარი პარტიისადმი ერთგულებაზე უფრო მნიშვნელოვანი საკუთარ თანამოქალქეებისადმი ერთგულებაა.

საზოგადოებრივი აზრისა თუ ექსპერტულმა გამოკითხვებმა, რომელსაც მკვლევართა ჯგუფი რობერტ პატნემის ხელმძღანელობით 20 წლის განმავლობაში ატარებდა იტალიის სხვადასხვა რეგიონებში, აჩვენა, რომ ზოგან ამომრჩეველი უფრო კმაყოფილი იყო საკუთარი რეგიონული მთავრობის მუშაობით, ზოგან - ნაკლებად. ჯგუფის წინაშე ამოცანად დაისვა იმის გარკვევა, რამდენად ახლოს იყო რეალობასთან მოქალაქეთა განწყობები. რეგიონული მთავრობების ეფექტურობის ინდიკატორულმა კვლევამ დაადასტურა, რომ მოქალაქეებს არცთუ უსაფუძვლო წარმოდგენები ჰქონდათ საკუთარ რეგიონულ მთავრობებზე.

წიგნის ქართველი მკითხველისათვის უთუოდ საინტერესო და აქტუალური იქნება ის რამდენიმე ინდიკატორი (სულ 12), რომლებიც რობერტ პატნემმა რეგიონული მთავრობების ქმედითობისა და ეფექტურობის შესაფასებლად გამოიყენა.

იტალიის ცენტრალური მთავრობის მსგავსად, 20-ივე რეგიონული მთავრობის საქმიანობას წარმართავს კაბინეტი, რომელიც რეგიონის წარმომადგენლობით ორგანოში - საბჭოში უმრავლესობის მხარდაჭერით უნდა სარგებლობდეს. ზოგიერთ რეგიონს ძალიან სტაბილური კაბინეტი მართავდა და, ამდენად, იქ არსებობდა თანმიმდევრული პოლიტიკის გატარების საშუალება. სხვა რეგიონებში, პირიქით, გაჭირდა სამთავრობო კოალიციების შექმნა, მით უმეტეს - მათი შენარჩუნება. ჩრდილოეთ იტალიის ეფექტურობით გამორჩეულ ტრენტინო-ალტო ადიჯესა და უმბრიაში 10 წლის განმავლობაში სულ ორი მინისტრთა კაბინეტი იყო, ნაკლებ ეფექტურ სამხრეთულ სიცილიაში, სარდინიასა და კამპანიაში კი - ცხრა-ცხრა.

მთავრობის ეფექტურობისათვის სხვა ფაქტორებზე არანაკლები მნიშვნელობა აქვს იმას, რამდენად არის ინფორმირებული მთავრობა მოქალაქეებისა და მათი პრობლემების შესახებ. ამ თვალსაზრისით, როგორც წიგნშია განმარტებული, ძალიან წარუმატებელი აღმოჩნდა სამხრეთის შვიდი რეგიონი - აბრუცი, კალაბრია, კამპანია, მარკე, მოლიზე, პუგლია და სიცილია, რომელთაც საერთოდ არ გააჩნდათ ასეთი სამსახურები. ჩრდილოეთის ხუთ რეგიონს - ემილია-რომანიას, ფრიული-ვენეცია ჯულიას, ლაციოს, ლომბარდიასა და ტოსკანას - კარგად აღჭურვილი საინფორმაციო სამსახურები ჰქონდათ თავისი დარგობრივი განყოფილებებითა და ინსტრუმენტებით მონაცემთა შესაგროვებლად, სტატისტიკურად დასამუშავებლად და კომპიუტერული ანალიზის ჩასატარებლად.

იტალიაში ინსტიტუციური რეფორმების გასატარებლად საჭირო მოტივაცია მოდიოდა 1970 წელს ფართოდ გავრცელებული იმედებიდან, რომ ახალი რეგიონული მთავრობები შეძლებდნენ ეკონომიკის სწრაფი განვითარების უზრუნველყოფას. მოგვიანებით, როცა თანხები გამოჩნდა, ზოგიერთმა რეგიონმა ისინი პირდაპირ, პირადი პატრონაჟის ქვეშ, კერძო ფირმებს ჩამოურიგა. სხვებმა, უფრო წელში გამართულმა რეგიონებმა ეს ფული ინფრასტრუქტურის მხარდასაჭერად გამოიყენეს, საჯარო სამსახურები გააძლიერეს, სახელმწიფო და

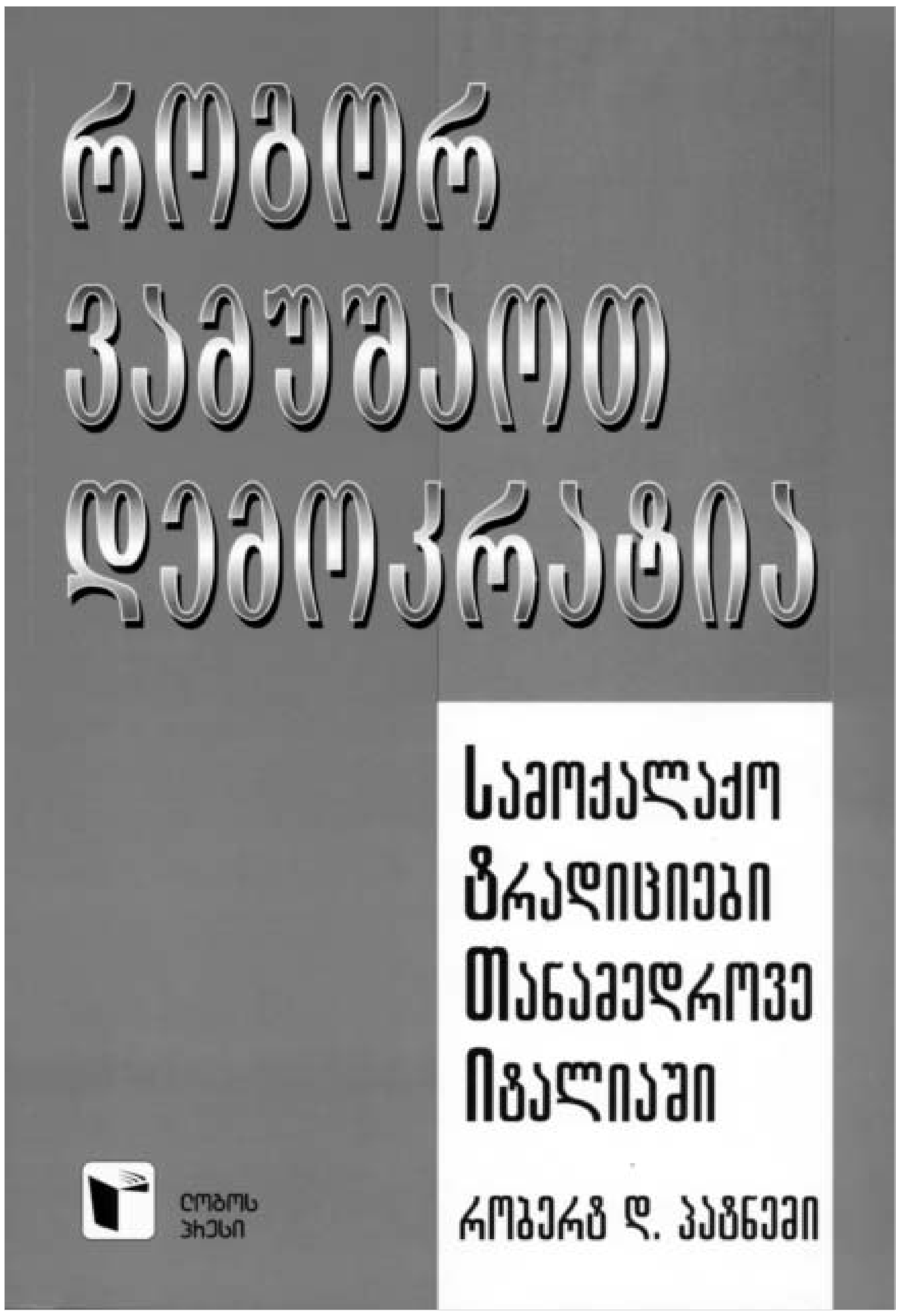

სამხრეთი იტალიის გამოცდილება ობიექტური გაკვეთილი უნდა იყოს მესამე სამყაროსა და ყოფილი კომუნისტური ქვეყნებისათვის, რომლებიც გაუბედავ ნაბიჯებს დგამენ თვითმმართველობისაკენ.

წიგნის წაკითხვამ შეიძლება სულსწრაფობა გაგვინელოს და დაგვარწმუნოს: კარგ მთავრობას კარგი მოქალაქეები ქმნიან.

კერძო სტრუქტურების თანამშრომლობა წაახალისეს.

კიდევ ერთი საინტერესო მაგალითი წიგნიდან: 1977 წელს ცენტრალურმა მთავრობამ ყოველ რეგიონს გამოუყო სპეციალური თანხა (ჯამში დახლოებით 400 მლნ აშშ დოლარი), რათა რეგიონებს ეს თანხები სოფლის მეურნეობაზე მიემართათ. მაგალითად, ლაციომ ამ თანხიდან თავისი წილი იმაში გამოიყენა, რომ ფრასკატის ღვინის წარმოება გაზარდა. პოლიტიკურმა ქაოსმა და ადმინისტრაციულმა მოუქნელობამ რამდენიმე რეგიონს ხელი შეუშალა, თუნდაც ერთი ლირა დაეხარჯათ ამ ფონდიდან იმის მიუხედავად, რომ ამ რეგიონებიდან ზოგიერთისთვის სოფლის მეურნეობა ეკონომიკის ერთადერთი დარგი იყო.

რობერტ პატნემის ჯგუფის გამოკითხვებმა აჩვენა, რომ მთელს იტალიაში რეგიონის პოლიტიკოსებისათვის ბინათმშენებლობა მნიშვნელოვანი პრიორიტეტი იყო. 1971 წლიდან მოყოლებული და განსაკუთრებით 1978 წლის შემდეგ, ცენტრალურმა მთავრობამ თითოეულ რეგიონს უამრავი ფული გამოუყო, რათა ბინათმშენებლობის (როგორც საზოგადოებრივი, ისე კერძო), სარემონტო სამუშაოების, ურბანული განვითარებისათვის მიწების შეძენის სუბსიდირება მომხდარიყო. რეგიონებს ეთხოვათ, შეექმნათ ბინათმშენებლობის 4-წლიანი პროგრამები და დაედგინათ ამა თუ იმ პროექტის დაფინანსების კრიტერიუმები. ჯგუფმა შეაგროვა 1979, 1981, 1985 და 1987 წლების ის მონაცემები, რომლებიც აჩვენებდა გამოყოფილი თანხებიდან რამდენი აითვისა თითოეულმა რეგიონმა. ემილია-რომანიას ეფექტურმა მთავრობამ, საშუალოდ, გამოყოფილი თანხის 67 პროცენტი აითვისა, სიცილიისა და კამპანიის მთავრობებმა - მხოლოდ 32 პროცენტი.

იმისათვის, რომ შეეფასებინა, რამდენად რეაგირებდა მთავრობა "ქუჩის მოთხოვნებზე", პატნემის ჯგუფმა, ცოტა არ იყოს, ეშმაკური, მაგრამ უწყინარი და მრავლისმეტყველი ექსპერიმენტი ჩაატარა. 1983 წლის იანვარში მათ რეგიონების ჩინოვნიკობას მიმართეს თხოვნით, სამი სპეციფიკური (თუმცა გამოგონილი) პრობლემის შესახებ არსებული ინფორმაცია მიეწოდებინათ. მოთხოვნები ფოსტით დაიგზავნა. ყველაზე ქმედითი მთავრობების მქონე რეგიონებში (ემილია-რომანია და ვალე დ'აოსტა) პასუხთა ორი მესამედი წერილის გაგზავნიდან ერთი კვირის ვადაში მივიდა ადრესატამდე, დანარჩენი მესამედის მიღებას კი თითო სატელეფონო ზარი დასჭირდა. ყველაზე ნაკლებად ქმედითი მთავრობების მქონე რეგიონებში (კალაბრია, კამპანია და სარდინია), ჯგუფს წერილებზე არანაირი პასუხი არ მიუღია, ხოლო რაც მიიღო, იმათ ორ მესამედს დასჭირდა კვირები, ტელეფონზე რეკვა და ზოგჯერ ჩინოვნიკთან ვიზიტიც კი.

ამგვარმა კვლევამ აჩვენა, რომ ჩრდილოეთის რეგიონების მთავრობებმა გაცილებით უკეთ გაართვეს თავი დაკისრებულ მოვალეობას, ვიდრე მათმა სამხრეთელმა პარტნიორებმა. პატნემის წინაშე ამ მოვლენის ახსნის ამოცანა დადგა.

მმართველობის ეფექტურობის სოციოეკონომიკური მოდერნიზაციის ხარისხის მიხედვით ახსნა მსოფლიოში აპრობირებული მეთოდია. პატნემიც აღიარებს, რომ ეკონომიკური განვითარების მაჩვენებელს განუზომლად დიდი ზეგავლენა აქვს პოლიტიკურ დემოკრატიაზე. კეთილდღეობა ამსუბუქებს საზოგადოებრივ თუ პირადულ ტვირთს, ხელს უწყობს პიროვნების სოციალურ გარემოზე მორგებას. განათლების წყალობით მატულობს კვალიფიცირებულ პროფესიონალთა რიცხვი და იზრდება ადამიანთა სამოქალაქო შეგნება. ეკონომიკური განვითარება აფართოებს საშუალო კლასს, რომელიც, კარგა ხანია, სტაბილური, ეფექტური დემოკრატიის საყრდენად ითვლება.

ამის მიუხედავად, ინსტიტუციონალური ქმედითობის კვლევამ პატნემს დაანახა, რომ ჩამორჩენილ რეგიონთა უმეტესობას გაცილებით მეტი თანხა ჰქონდა ხელთ, ვიდრე დახარჯვა შეეძლო. ამასთან, კამპანია, ქალაქ ნეაპოლის გარშემო მდებარე რეგიონი, ეკონომიკურად გაცილებით უკეთეს მდგომარეობაში იყო, ვიდრე განვითარების მაჩვენებლებით ყველაზე დაბლა მდგომი მოლიზე და ბაზილიკატა, მაგრამ ამ ორი რეგიონის მთავრობა გაცილებით ეფექტური აღმოჩნდა, ვიდრე კამპანიასი. ლომბარდია, პიემონტე და ლიგურია - ჩრდილოეთის ცნობილი ინდუსტრიული სამეული - უფრო მდიდარია, ვიდრე ემილია-რომანია და უმბრია (ყოველ შემთხვევაში ასე იყო 70-იანების დასაწყისში), მაგრამ ეს უკანასკნელნი გაცილებით უფრო წარმატებულნი აღმოჩნდნენ.

პატნემისათვის აშკარა გახდა, რომ კეთილდღეობისა და ეკონომიკური განვითარების მაჩვენებლებით ვერ ახსნიდა იმ განსხვავებას, რაც იტალიის სხვადასხვა რეგიონული მთავრობების ეფექტურობაში გაჩნდა. ანტიკური დროისა თუ რენესანსის ეპოქის რესპუბლიკური ინსტიტუტების ცვალებადი ბუნების განსჯამ ნიკოლო მაკიაველი და რამდენიმე მისი თანამედროვე იმ დასკვნამდე მიიყვანა, რომ ინსტიტუტების წარმატება-წარუმატებლობა დამოკიდებულია მოქალაქეთა ხასიათზე, მათ "სამოქალაქოობაზე".

მოქალაქეობა სამოქალქო თემის წევრობას ნიშნავს, სამოქალაქო თემის წევრობა კი ყველას თანაბარ უფლებებსა და მოვალეობებს ანიჭებს. მოქალაქეები ურთიერთქმედებენ როგორც თანასწორნი და არა როგორც პატრონი კლიენტთან ანდა მმართველი ქვეშევრდომთან. იმავდროეულად ღირსეული მოქალაქეები ერთმანეთის მიმართ დახმარების სურვილით, პატივისცემითა და ნდობით არიან გამსჭვალულნი მაშინაც კი, როდესაც რაღაცაში არ ეთანხმებიან.

პატნემის ჯგუფის კვლევამ აჩვენა, რომ იტალიის ნაკლებ სამოქალაქო რეგიონებში პოლიტიკური აქტივობა შებოჭილია პერსონალური, პატრონ-კლიენტელური ბმებით. ასეთ რეგიონებში მოქალაქეებს გაცილებით უფრო ხშირად აქვთ პირადი კონტაქტი თავიანთ არჩეულ წარმომადგენელთან, ვიდრე სამოქალაქო ჩრდილოეთში. უფრო მეტიც, ნაკლებად სამოქალაქო რეგიონებში რეგიონული საბჭოს წევრებთან შეხვედრები მეტწილად ეხება სამუშაოსა შოვნასა და პატრონაჟს, სამოქალაქო რეგიონებში - საზოგადოებრივი მნიშვნელობის საკითხებს.

წიგნში ვკითხულობთ, რომ ნაკლებად სამოქალაქო რეგიონებში მოქალაქე საკუთარ თავს აღიქვამს, როგორც ექსპლუატირებულს, გაუცხოებულს და ძალაუფლების არმქონეს. ამ განცდას აძლიერებს განათლების დაბალი დონე და არასამოქალაქო გარემო. რაც უფრო განათლებულია ადამიანი, მით უფრო თავდაჯერებულად გრძნობს თავს, რადგან განათლება იმავდროულად საზოგადოებრივი სტატუსის, პიროვნული უნარებისა და სოციალური კავშირების ნიშანია. მაგრამ ნაკლებად სამოქალაქო რეგიონებში განათლებული მოქალაქეებიც კი იმგვარ უუნარობას და უიმედობას ავლენენ, რასაც ყველაზე გაუნათლებლები სამოქალაქო რეგიონებში.

სწორედ იმის გამო, რომ სამოქალაქო რეგიონების მცხოვრებნი თანაცხოვრებით და ურთიერთგატანით მეტ სარგებელს ნახულობენ, მეტადაც არიან თავისუფალნი. პატნემის აზრით, ბედის ირონია იმაში მდგომარეობს, რომ სწორედ ნაკლებად სამოქალაქო რეგიონების მოქალაქეებს აქვთ "რკინის ხელის" მოთხოვნილება. მანკიერი წრე კიდევ უფრო იკვრება, როცა ვხედავთ, რომ ამ რეგიონების მკაცრ მთავრობებს - კანონის აღსრულება რომ ევალებათ - თავად ექმნებათ პრობლემები არასამოქალაქო სოციალური გარემოს გამო. საზოგადოების სწორედ ის მახასიათებლები, რომლებიც უფრო მკაცრი ხელისუფლების მოთხოვნილებას აჩენს, აპირობებს მკაცრი ხელისუფლების შეუძლებლობასაც - იმ შემთხვევაში მაინც, თუ ხელისუფლებამ მოინდომა, თან დემოკრატიულიც იყოს. სამოქალაქო რეგიონებში, პირიქით, მთავრობის არსებობა არც იგრძნობა, მაგრამ იგი გაცილებით ძლიერია, რადგან შეუძლია დაეყრდნოს მოქალაქეთა მზაობას თანამშრომლობისათვის და მათსავე შინაგან წესიერებას.

წარმატებულ ჩრდილოეთსა და ჩამორჩენილ სამხრეთს შორის სხვაობის ასახსნელად პატნემი ისტორიის მიმართავს. 1100 წლისათვის, ნახევარკუნძულის სხვადასხვა ნაწილში ჩამოყალიბდა ორი მკვეთრად განსხვავებული პოლიტიკური რეჟიმი - ორივე სრულიად ახალი ტიპის და ორივე შორს მიმავალი სოციალური, ეკონომიკური და პოლიტიკური შედეგების მქონე: მე-11 საუკუნის განმავლობაში ბიზანტიამ ნახევარკუნძულის სამხრეთში გაუშვა ხელიდან მართვის სადავეები, გერმანიამ - ჩრდილოეთში. ამის შედეგად, აპენინის ნახევარკუნძულზე ინიციატივა ადგილობრივი ძალების ხელში გადავიდა. სამხრეთში ცენტრალური მმართველობის მოშლა შედარებით დროებითი აღმოჩნდა და ბიზანტიურ და არაბულ საძირკვლებზე ნორმანების სამეფო აშენდა. ჩრდილოეთში რომიდან ალპებამდე, შუასაუკუნეების იტალიური კომუნები ქალაქ-სახელმწიფოებად ჩამოყალიბდა.

პატნემის კვლევა ავლენს იმ გასაოცარ სიმყარეს, რაც რეგიონების ტრადიციებმა საუკუნის განმავლობაში მომხდარი უზარმაზარი სოციალური ცვლილებების პირობებში სამოქალაქო აქტივობის თვალსაზრისით გამოავლინა. იმ მიგრაციული ტალღების, ეკონომიკური ცვლილებებისა და სოციალური ძვრების მიუხედავად, რამაც ნახევარკუნძულს ლამის ყოველ ათწლეულში გადაუარა, თანამედროვე სამოქალაქო ნორმები და პრაქტიკა ინახავს დიდი ხნის წინათ ჩამოყალიბებულ რეგიონულ ტრადიციებს.

როგორც წიგნშია წარმოდგენილი, იტალიელები დღესაც სწორედ იქ, სადაც საუკუნეთა წინ იყვნენ აქტიურად ჩართულნი სოციალური სოლიდარობისა და სამოქალაქო მობილიზაციის სხვადასხვა ფორმებში, ამჟღავნებენ მაღალ მოქალაქეობას პოლიტიკურ და სოციალურ ცხოვრებაში. სამოქალაქო რეგიონები არ ყოფილან იმთავითვე და ყოველთვის ეკონომიკურად კარგ მდგომარეობაში, მაგრამ, როგორც პატნემი აღნიშნავს, მე-11 საუკუნიდან მოყოლებული ისინი მყარად სამოქალაქონი იყვნენ.

როცა 1970 წელს იტალიაში რეგიონული რეფორმა დაიწყო, ახალი ინსტიტუტები განსხვავებულ სოციალურ გარემოში აღმოჩნდა. სამოქალაქო რეგიონები სავსე იყო ადგილობრივი ასოციაციებით, მოქალაქეები აქტიურად მონაწილეობდნენ საზოგადოებრივ საქმეებში, ყველას ჰქონდა პოლიტიკაში მონაწილეობის საშუალება, ადამიანები კანონმორჩილებას ამჟღავნებდნენ და ერთმანეთს ნდობით ეკიდებოდნენ. ნაკლებ სამოქალაქო რეგიონებში, პოლიტიკური და სოციალური ბმები ვერტიკალური იყო და არა ჰორიზონტალური. ეჭვი ერთმანეთის მიმართ და კორუფცია ნორმად მიიჩეოდა. სამოქალაქო ასოციაციებში ცოტა ვინმე თუ იყო ჩაბმული. სუფევდა განუკითხაობა. მოქალაქეები თავს უუფლებოდ და ჩაგრულად განიცდიდნენ.

წიგნიდან ვხედავთ, რომ ამ საპირისპირო სოციალურმა გარემოებებმა სერიოზული გავლენა იქონია ახალი ინსტიტუტების საქმიანობაზე. რაც უფრო სამოქალქო იყო გარემო, მით უფრო უკეთესად მუშაობდა რეგიონული მთავრობაც. პატნემის კვლევიდან გამოტანილი გაკვეთილი ასეთია: **ინსტიტუტების ეფექტურობას ძირეულად განსაზღვრავს სოციალური გარემო და ისტორია**.

როგორც პატნემი აღნიშნავს, სამხრეთი იტალიის გამოცდილება ობიექტური გაკვეთილი უნდა იყოს მესამე სამყაროსა და ყოფილი კომუნისტური ქვეყნებისათვის, რომლებიც გაუბედავ ნაბიჯებს დგამენ თვითმმართველობისაკენ. მისი აზრით, პოლიტიკური სტაბილურობისათვის, მთავრობის ეფექტურობისათვის, თვით ეკონომიკური პროგრესისათვის სოციალური კაპიტალი შეიძლება უფრო მნიშვნელოვანი იყოს, ვიდრე ფიზიკური ან ადამიანური კაპიტალი. პრობლემაც სწორედ იმაშია, რომ ბევრ ყოფილ საბჭოთა საზოგადოებაში სუსტი იყო სამოქალაქო ტრადიცია კომუნისტური წყობის დამყარებამდე და ტოტალიტარულმა მმართველობამ მთლად მოსპო სოციალური კაპიტალის არსებული მწირი რესურსიც.

პატნემი თავადაც აღნიშნავს მისი დასკვნების პესიმისტურ შეფერილობას. მისი დასკვნა სამწუხაროა მათთვის, ვისაც მიაჩნია, რომ მხოლოდ ინსტიტუციური რეფორმებით შესაძლებელია პოლიტიკური გარდაქმნები. ამის მიუხედავად, წიგნი და მისი ავტორი შემგუებლობას არ ქადაგებენ. პირიქით, პატნემი სწორედ იმის ჩვენებას ცდილობს, რომ **ფორმალურ ინსტიტუტთა შეცვლამ შეიძლება შეცვალოს პოლიტიკური პრაქტიკა**. რეფორმას ჰქონდა მნიშვნელოვანი და უპირატესად სასარგებლო შედეგები რეგიონების პოლიტიკური ცხოვრებისათვის. ინსტიტუციური ცვლილებები (თანდათან) აისახა იდენტურობის, ღარებულებების, ძალაუფლების და სტრატეგიების ცვლილებაში. და ეს ტენდენციები იტალიის სამხრეთშიც არანაკლებია, ვიდრე ჩრდილოეთში.

იმავდროეულად პატნემი აღნიშნავს, რომ **ინსტიტუციური ისტორის მდინარე მეტწილად მდორედ მიედინება**. როცა საქმე ინსტიტუტების მშენებლობას ეხება (და არა უბრალოდ მის ქაღალდზე მოხაზვას), დრო ათწლეულებსაც მიითვლის. ეს ჭეშმარიტებაა გერმანული მიწებისათვის, ჭეშმარიტი აღმოჩნდა იტალიის რეგიონებისათვის და მანამდელი რესპუბლიკური ქალაქებისათვის და ჭეშმარიტებად დარჩება ყოფილი კომუნისტური ქვეყნებისათვის თვით ყველაზე ოპტიმისტური სცენარის განხორციელების შემთხვევაშიც კი.

რობერტ პატნემის წიგნის "როგორ ვამუშაოთ დემოკრატია" (სამოქალაქო ტრადიციები თანამედროვე იტალიაში) ქართულ ენაზე გამოსვლის შემდეგაც, ვერ განელდება ქართული საზოგადოების აშკარა სურვილი, სწრაფი ნაბიჯები გადაიდგას ამ ქვეყანაში მმართველობის გაუმჯობესების გზაზე. წიგნის წაკითხვა ნამდვილად ვერ გაანელებს ამ სურვილს, სულსწრაფობა კი შეიძლება გაგვინელოს და დაგვარწმუნოს: კარგ მთავრობას კარგი მოქალაქეები ქმნიან.

განცხადება
საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს მიერ ტენდერის ჩატარების შესახებ

საქართველოს ფინანსთა სამინისტრო აცხადებს ღია ტენდერს საქონლის შესყიდვაზე და იწვევს ტენდერში მონაწილეობის მისაღებად ყველა დაინტერესებულ პირს.

შესყიდვის ობიექტი - მძიმეწონიანი სატრანსპორტო საშუალების ასაწონი ელექტროღერძული სასწორი 10 ცალი, დაფინანსების წყარო - სახელმწიფო ბიუჯეტი.

დაინტერესებულმა პირებმა უნდა წარმოადგინონ განაცხადი და საკვალიფიკაციო მონაცემები, რომლებიც უნდა აკმაყოფილებდეს შემდეგ მოთხოვნებს:

იურიდიული პირისათვის:

მსურველის იურიდიული პირის ქონებაზე არ უნდა იყოს დადებული ყადაღა (ცნობა საქართველოს საჯარო რეესტრის ეროვნული სააგენტოდან);

- მის მიმართ არ უნდა მიმდინარეობდეს გაკოტრების ან სანაციის საქმის წარმოება, არ უნდა ხორციელდებოდეს მისი რეორგანიზაცია ან ლიკვიდაცია (ცნობა სასამართლოდან და/ან საგადასახადო ინსპექციიდან);

მსურველის იურიდიული პირის ხელმძღვანელები ბოლო 5 წლის განმავლობაში არ უნდა იყვნენ მსჯავრდადებულნი, და შესყიდვის დაწყების მომენტისათვის მათ მიმართ არ უნდა იყოს აღძრული სისხლის სამართლის საქმე მათ სამსახურებრივ საქმიანობასთან დაკავშირებული დანაშაულისათვის (ცნობა საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტროდან);

- სატენდერო განაცხადი უნდა შეიცავდეს ტენდერში მონაწილეობის მსურველის დასახელებას, იურიდიულ მისამართს, ტელეფონი/ფაქსი, საბანკო რეკვიზიტებს, ხელმძღვანელის სახელს, გვარს.

ფიზიკური პირისათვის:

უნდა იყოს ქმედუნარიანი (ცნობა შესაბამისად უფლებამოსილი დაწესებულებიდან);

- მის მიმართ არ უნდა მიმდინარეობდეს გაკოტრების საქმის წარმოება (ცნობა სასამართლოდან);

უკანასკნელი 5 წლის განმავლობაში არ უნდა იყოს მსჯავრდებული და შესყიდვის დაწყების მომენტისათვის მის მიმართ არ უნდა იყოს აღძრული სისხლის სამართლის საქმე მის ეკონომიკურ და სამსახურეობრივ საქმიანობასთან დაკავშირებული დანაშაულისათვის (ცნობა საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტროდან);

- სატენდერო განაცხადი უნდა შეიცავდეს ტენდერში მონაწილეობის მსურველის ვინაობას, სახელს, გვარს, მისამართს, ტელეფონი/ფაქსი, ანგარიშსწორების რეკვიზიტებს;

დამატებითი მოთხოვნები:

- ცნობა შესყიდვაში მონაწილეობის მსურველის ფინანსური მდგომარეობის შესახებ (უნდა იყოს წარმოდგენილი აუდიტის დასკვნა);

ცნობა მასზედ, რომ ბიუჯეტის წინაშე არ გააჩნია დავალიანება (საგადასახადო ინსპექციიდან);

- ინფორმაცია უკანასკნელი 5 (ხუთი) წლის განმავლობაში განხორციელებული ანალოგიური მიწოდების შესახებ;

თუ შესყიდვაში მონაწილეობის მსურველის მიერ წარმოდგენილი საკვალიფიკაციო მონაცემები ყალბი აღმოჩნდება, ან ვერ დააკმაყოფილებს საკვალიფიკაციო მოთხოვნებს, სატენდერო კომისიას უფლება აქვს მოახდინოს ამ პირის დისკვალიფიკაცია შესყიდვის ნებისმიერ ეტაპზე, სახელმწიფო შესყიდვების შესახებ ხელშეკრულების დადებამდე.

განაცხადი და საკვალიფიკაციო მონაცემები უნდა იყოს შედგენილი ქართულ ენაზე და წარმოდგენილი სატენდერო აპარატში ხელმძღვანელის ან მის მიერ წერილობით უფლებამოსილი პირის მიერ 2005 წლის **18 ნოემბრიდან** 2005 წლის 22 **ნოემბრის 17 საათამდე** შემდეგ მისამართზე:

0162, საქართველო, თბილისი, ირაკლი აბაშიძის N70

საქართველოს ფინანსთა სამინისტრო

სახელმწიფო შესყიდვების სამსახური

დაგვიანებით შემოსულ განაცხადებს და საკვალიფიკაციო მონაცემებს სატენდერო კომისია არ განიხილავს და უბრუნებს წარმომდგენ პირებს.

საკვალიფიკაციო შერჩევა შედგება 2005 წლის **23 ნოემბერს** წარმოდგენილი დოკუმენტაციის ზემოთაღნიშნულ მოთხოვნებთან შესაბამისობის დადგენის საფუძველზე.

საკვალიფიკაციო პროცედურის დასრულების შემდეგ შერჩეულმა პრეტენდენტებმა უნდა გადაიხადონ სატენდერო მოსაკრებელი **500** ლარის ოდენობით მათ სახელზე გამოგზავნილ შეტყობინებაში მითითებულ ანგარიშზე. სატენდერო დოკუმენტაცია (ქართულ ენაზე) გაეცემა პრეტენდენტებს **2005 წლის 24 ნოემბრიდან 2005 წლის 25 ნოემბრის 17 საათამდე** მოსაკრებლის გადახდის შემდეგ.

სატენდერო დოკუმენტაცია გაიცემა შემდეგ მისამართზე: 0162, საქართველო, თბილისი, ირაკლი აბაშიძის N70 საქართველოს ფინანსთა სამინისტრო.

ტენდერის დროს გამოვლენილი იქნება ერთი გამარჯვებული. რომელმაც უნდა უზრუნველყოს შესაბამისი სამუშაოების შესარულება 2005 წლის ბოლომდე.

ტენდერი ტარდება საქართველოს კანონის "სახელმწიფო შესყიდვების შესახებ" საფუძველზე.

შესყიდვაში მონაწილეობის მსურველებს შეუძლიათ მიიღონ დამატებითი ინფორმაცია სატენდერო აპარატში, აგრეთვე გაეცნონ სატენდერო დოკუმენტაციას მოსაკრებლის გადახდამდეც.

დამატებითი ცნობებისათვის მიმართეთ სატენდერო აპარატს ზემოთაღნიშნულ მისამართზე და ტელეფონზე 22-69-07.

სატენდერო კომისია

განცხადება ტენდერის ჩატარების შესახებ

1. თბილისის მერიის კეთილმოწყობის საქალაქო სამსახური ატარებს ღია ტენდერს თბილისში, გელოვანის გამზირსა და დავით აღმაშენებლის ხეივანს შორის არსებული მოედნის კაპიტალური შეკეთებითი სამუშაოების სახელმწიფო შესყიდვაზე და იწვევს ტენდერში მონაწილეობის მისაღებად ყველა დაინტერესებულ პირს.

შესყიდვის ობიექტის მოკლე დახასიათება: დაზიანებული ასფალტო - ბეტონის საფარის ფრეზირება, ასფალტო - ბეტონის საფარის ქვედა და ზედა ფენების (8000 მ2) მოწყობა.

2. მიწოდების სავალდებულო ვადაა ხელშეკრულების გაფორმებიდან არაუგვიანეს 2005 წლის 10 დეკემბერი.

3. დაინტერესებულმა პირებმა საკვალიფიკაციო მონაცემები ქართულ ენაზე უნდა წარმოადგინონ 2005 წლის 24 ნოემბრის 12 საათიდან 25 ნოემბრის 17საათამდე, შემდეგ მისამართზე: თბილისი, კოსტავას I შესახვევი, N33, V სართული, ქ. თბილისის მერიის კეთილმოწყობის საქალაქო სამსახური.

4. საკვალიფიკაციო მონაცემები უნდა შეიცავდეს შემდეგ ცნობებსა და ინფორმაციას:

4.1 იურიდიული პირისათვის:

- ცნობებს, რომ არ ხორციელდება მისი რეორგანიზაცია ან ლიკვიდაცია და მის მიმართ არ მიმდინარეობს გაკოტრების ან სანაციის საქმის წარმოება (ცნობა წარმოდგენილ უნდა იქნეს სასამართლოდან მისი რეგისტრაციის ადგილის მიხედვით);

- ცნობა შესყიდვაში მონაწილეობის მსურველი პირის ქონებაზე ყადაღის არარსებობის შესახებ (ცნობა წარმოდგენილი უნდა იქნას საჯარო რეესტრის სააგენტოს ადგილობრივი ორგანოს მიერ);

- ცნობას, რომ მისი ხელმძღვანელი უკანასკნელი 5 (ხუთი) წლის განმავლობაში არ იყო მსჯავრდებული და მოცემულ მომენტში მის მიმართ არ მიმდინარეობს სისხლის სამართლის საქმე ეკონომიკურ ან სამსახურებრივ საქმიანობასთან დაკავშირებული დანაშაულისათვის (ცნობა წარმოდგენილი უნდა იქნეს საქართველოს პოლიციისა და საზოგადოებრივი უსაფრთხოების სამინისტროს შესაბამისი ორგანოს მიერ).

4.2. ფიზიკური პირისათვის:

- ცნობა შესაბამისად უფლებამოსილი სამედიცინო დაწესებულებიდან, რომ ფიზიკური პირი ქმედუნარიანია;

- ცნობას, რომ მისი ხელმძღვანელი უკანასკნელი 5 (ხუთი) წლის განმავლობაში არ იყო მსჯავრდებული და მოცემულ მომენტში მის მიმართ არ მიმდინარეობს სისხლის სამართლის საქმე ეკონომიკურ ან სამსახურებრივ საქმიანობასთან დაკავშირებული დანაშაულისათვის (ცნობა წარმოდგენილი უნდა იქნეს საქართველოს პოლიციისა და საზოგადოებრივი უსაფრთხოების სამინისტროს შესაბამისი ორგანოს მიერ).

- ცნობა სასამართლოდან, რომ მის მიმართ არ მიმდინარეობს გაკოტრების საქმისწარმოება;

4.3. როგორც ფიზიკური, ასევე იურიდიული პირისათვის:

- ინფორმაციას უკანასკნელი პერიოდის განმავლობაში განხორციელებული ან მოცემულ პერიოდში მიმდინარე ანალოგიური მიწოდების შესახებ;

- ინფორმაციას სამუშაოს შესრულებისათვის საჭირო ძირითადი მანქანა-მექანიზმების, სატრანსპორტო საშუალებებისა და მოწყობილობა-დანადგარების შესახებ;

- ინფორმაციას ტენდერში მონაწილის კვალიფიკაციისა და გამოცდილების შესახებ;

- ლიცენზიას (ლიცენზიის არსებობის შემთხვევაში) სამშენებლო სამუშაოების განხორციელების შესახებ.

5. იურიდიული და ფიზიკური პირი ვერ გაივლის საკვალიფიკაციო შერჩევას, თუ იგი ზემოთ დადგენილ ვადებში არ წარმოადგენს მე-4 მუხლში მოცემულ ყველა ცნობას და ინფორმაციას, ან რომელიმე მათგანი ყალბი აღმოჩნდება.

6. სატენდერო დოკუმენტაციის მიღება ტენდერში მონაწილე პრეტენდენტებს, 500 (ხუთასი) ლარის ოდენობის სატენდერო მოსაკრებლის გადახდის შემდეგ, შეეძლებათ 2005 წლის 28 ნოემბრის 12 საათიდან 28 ნოემბრის 17 საათამდე შემდეგ მისამართზე: თბილისი, კოსტავას I შესახვევი, N33, V სართული, თბილისის მერიის კეთილმოწყობის საქალაქო სამსახური.

7. ტენდერის შედეგად გამოვლენილ გამარჯვებულთან ხელშეკრულების გაფორმებისას გამოყენებული იქნება ხელშეკრულების შესრულების უზრუნველყოფის მექანიზმი ხელშეკრულების ღირებულების 5%-ის ოდენობით.

8. დამატებითი ინფორმაცია დაინტერესებულ პირებს შეუძლიათ მიიღონ შემდეგი პირებისაგან: ნუგზარ კალაძე-საკონტაქტო ტელეფონი 99-64-13, მისამართზე: თბილისი, კოსტავას I შესახვევი N33, V სართული, თბილისის მერიის კეთილმოწყობის საქალაქო სამსახური.

სატენდერო კომისია

განცხადება ტენდერის ჩატარების შესახებ

1. ქ. თბილისის მერიის კეთილმოწყობის საქალაქო სამსახური ატარებს ღია ტენდერს მარცხენა სანაპიროს (ბარათაშვილის ხიდიდან თამარ მეფის მეფის ხიდამდე), დავით აღმაშენებლის ხეივნისა და შეშელიძის ქუჩის შემაერთებელი გზის (მინდელის ხიდის ჩათვლით) გარე განათების ქსელის რეკონსტრუქციის სახელმწიფო შესყიდვაზე და იწვევს ტენდერში მონაწილეობის მისაღებად ყველა დაინტერესებულ პირს.

შესყიდვის ობიექტის მოკლე დახასიათება:სანათების და კაბელების შეცვლა, გარე განათების კარადების შეცვლა, ბოძების აღდგენა.

შესყიდვის ობიექტი დაყოფილია 2 პოზიციად (ლოტად): 1. მარცხენა სანაპიროს (ბარათაშვილის ხიდიდან თამარ მეფის ხიდამდე) გარე განათების ქსელის რეკონსტრუქცია 2. დავით აღმაშენებლის ხეივნისა და შეშელიძის ქუჩის შემაერთებელი გზის (მინდელის ხიდის ჩათვლით) გარე განათების ქსელის რეკონსტრუქცია.

2. მიწოდების სავალდებულო ვადაა ხელშეკრულების გაფორმებიდან არაუგვიანეს 2005 წლის

31 დეკემბერი.

3. დაინტერესებულმა პირებმა საკვალიფიკაციო მონაცემები ქართულ ენაზე უნდა წარმოადგინონ 2005 წლის 24 ნოემბრის 12 საათიდან 25 ნოემბრის 17 საათამდე, შემდეგ მისამართზე: ქ. თბილისი, კოსტავას I შესახვევი N33, III-ე სართული, ქ. თბილისის მერიის კეთილმოწყობის საქალაქო სამსახური.

4. საკვალიფიკაციო მონაცემები უნდა შეიცავდეს შემდეგ ცნობებსა და ინფორმაციას:

4.1 იურიდიული პირისათვის:

- შესყიდვაში მონაწილეობის მსურველი პირის რეკვიზიტები (მისამართი, ტელეფონი, საბანკო რეკვიზიტები)

- ამონაწერი სამეწარმეო რეესტრიდან შესყიდვაში მონაწილეობის მსურველი პირის რეგისტრაციის შესახებ;

- ცნობებს, რომ არ ხორციელდება მისი რეორგანიზაცია ან ლიკვიდაცია და მის მიმართ არ მიმდინარეობს გაკოტრების ან სანაციის საქმის წარმოება (ცნობა წარმოდგენილ უნდა იქნეს სასამართლოდან მისი რეგისტრაციის ადგილის მიხედვით);

- ცნობა შესყიდვაში მონაწილეობის მსურველი პირის ქონებაზე ყადაღის არარსებობის შესახებ (ცნობა წარმოდგენილი უნდა იქნას საჯარო რეესტრის სააგენტოს ადგილობრივი ორგანოს მიერ);

- ცნობას, რომ მისი ხელმძღვანელი (ხელმძღვანელები) უკანასკნელი 5 (ხუთი) წლის განმავლობაში არ იყო მსჯავრდებული და მოცემულ მომენტში მის მიმართ არ მიმდინარეობს სისხლის სამართლის საქმე ეკონომიკურ ან სამსახურებრივ საქმიანობასთან დაკავშირებული დანაშაულისათვის (ცნობა წარმოდგენილი უნდა იქნას საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტროს შესაბამისი ორგანოს მიერ).

4.2 ფიზიკური პირისათვის:

- ცნობა შესაბამისად უფლებამოსილი სამედიცინო დაწესებულებიდან, რომ ფიზიკური პირი ქმედუნარიანია;

- ცნობას, რომ მისი ხელმძღვანელი (ხელმძღვანელები) უკანასკნელი 5 (ხუთი) წლის განმავლობაში არ იყო მსჯავრდებული და მოცემულ მომენტში მის მიმართ არ მიმდინარეობს სისხლის სამართლის საქმე ეკონომიკურ ან სამსახურებრივ საქმიანობასთან დაკავშირებული დანაშაულისათვის (ცნობა წარმოდგენილი უნდა იქნას საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტროს შესაბამისი ორგანოს მიერ).

- ცნობა სასამართლოდან, რომ მის მიმართ არ მიმდინარეობს გაკოტრების საქმისწარმოება;

4.3. როგორც ფიზიკური, ასევე იურიდიული პირისათვის:

- ინფორმაციას უკანასკნელი პერიოდის განმავლობაში განხორციელებული ან მოცემულ პერიოდში მიმდინარე ანალოგიური მიწოდების შესახებ;

- ინფორმაციას ტენდერში მონაწილის ძირითად ხელმძღვანელ თანამდებობაზე მომუშავეთა კვალიფიკაციისა და გამოცდილების შესახებ;

- ინფორმაციას მატერიალურ-ტექნიკური ბაზის შესახებ.

5. ყველა საკვალიფიკაციო მონაცემი წარმოდგენილი უნდა იქნას ორიგინალის ან ნოტარიულად დამოწმებული ასლის სახით.

6. იურიდიული და ფიზიკური პირი ვერ გაივლის საკვალიფიკაციო შერჩევას, თუ იგი ზემოთ დადგენილ ვადებში არ წარმოადგენს მე-4 მუხლში მოცემულ ყველა ცნობას და ინფორმაციას, ან რომელიმე მათგანი ყალბი აღმოჩნდება.

7. სატენდერო დოკუმენტაციის მიღება ტენდერში მონაწილე პრეტენდენტებს, 500 (ხუთასი) ლარის ოდენობის სატენდერო მოსაკრებლის გადახდის შემდეგ, შეეძლებათ 2005 წლის 28 ნოემბრის 12 საათიდან 29 ნოემბრის 17 საათამდე შემდეგ მისამართზე: ქ.თბილისი, კოსტავას I შესახვევი, N33, V სართული, ქ.თბილისის მერიის კეთილმოწყობის საქალაქო სამსახური.

8. ტენდერის შედეგად გამოვლენილ გამარჯვებულთან ხელშეკრულების გაფორმებისას გამოყენებული იქნება ხელშეკრულების შესრულების უზრუნველყოფის მექანიზმი ხელშეკრულების ღირებულების 5%-ის ოდენობით.

9. ტენდერში პოზიციების მიხედვით შესაძლებელია გამოვლინდეს რამდენიმე გამარჯვებული.

10. დამატებითი ინფორმაცია დაინტერესებულ პირებს შეუძლიათ მიიღონ შემდეგი პირებისაგან: ტარიელ ხიზანეიშვილი - საკონტაქტო ტელეფონი 92-07-80, ნუგზარ კალაძე-საკონტაქტო ტელეფონი 99-64-13, მისამართზე: ქ.თბილისი, კოსტავას I შესახვევი N33, III სართული, ქ.თბილისის მერიის კეთილმოწყობის საქალაქო სამსახური.

სატენდერო კომისია

განცხადება ტენდერის ჩატარების შესახებ

1. ქ. თბილისის მერიის კეთილმოწყობის საქალაქო სამსახური ატარებს ღია ტენდერს ზამთრის სეზონის მზადებასთან დაკავშირებით ტექნიკური მარილის სახელმწიფო შესყიდვაზე და იწვევს ტენდერში მონაწილეობის მისაღებად ყველა დაინტერესებულ პირს.

შესყიდვის ობიექტის მოცულობა: 300 ტონა ტექნიკური მარილი.

2. მიწოდების სავალდებულო ვადაა ხელშეკრულების გაფორმებიდან არაუგვიანეს 2005 წლის 15 დეკემბერი.

3. დაინტერესებულმა პირებმა საკვალიფიკაციო მონაცემები ქართულ ენაზე უნდა წარმოადგინონ 2005 წლის 24 ნოემბრის 12 საათიდან 25 ნოემბრის 17 საათამდე, შემდეგ მისამართზე: ქ. თბილისი, კოსტავას I შესახვევი, N33, V სართული, ქ. თბილისის მერიის კეთილმოწყობის საქალაქო სამსახური.

4. საკვალიფიკაციო მონაცემები უნდა შეიცავდეს შემდეგ ცნობებსა და ინფორმაციას:

4.1 **იურიდიული პირისათვის:**

- ცნობებს, რომ არ ხორციელდება მისი რეორგანიზაცია ან ლიკვიდაცია და მის მიმართ არ მიმდინარეობს გაკოტრების ან სანაციის საქმის წარმოება (ცნობა წარმოდგენილ უნდა იქნას სასამართლოდან, საგადასახადო ორგანოდან მისი რეგისტრაციის ადგილის მიხედვით);

- ცნობა შესყიდვაში მონაწილეობის მსურველი პირის ქონებაზე ყადაღის არარსებობის შესახებ (ცნობა წარმოდგენილი უნდა იქნას საჯარო რეესტრის სააგენტოს ადგილობრივი ორგანოს მიერ);

- ცნობას, რომ მისი ხელმძღვანელი (ხელმძღვანელები) უკანასკნელი 5 (ხუთი) წლის განმავლობაში არ იყო მსჯავრდებული და მოცემულ მომენტში მის მიმართ არ მიმდინარეობს სისხლის სამართლის საქმე ეკონომიკურ ან სამსახურებრივ საქმიანობასთან დაკავშირებული დანაშაულისათვის (ცნობა წარმოდგენილი უნდა იქნეს საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტროს შესაბამისი ორგანოს მიერ).

4.2ფიზიკური პირისათვის:

- ცნობა შესაბამისად უფლებამოსილი სამედიცინო დაწესებულებიდან, რომ ფიზიკური პირი ქმედუნარიანია;

- ცნობას, რომ მისი ხელმძღვანელი (ხელმძღვანელები) უკანასკნელი 5 (ხუთი) წლის განმავლობაში არ იყო მსჯავრდებული და მოცემულ მომენტში მის მიმართ არ მიმდინარეობს სისხლის სამართლის საქმე ეკონომიკურ ან სამსახურებრივ საქმიანობასთან დაკავშირებული დანაშაულისათვის (ცნობა წარმოდგენილი უნდა იქნეს საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტროს შესაბამისი ორგანოს მიერ).

- ცნობა სასამართლოდან, რომ მის მიმართ არ მიმდინარეობს გაკოტრების საქმისწარმოება;

5. იურიდიული და ფიზიკური პირი ვერ გაივლის საკვალიფიკაციო შერჩევას, თუ იგი ზემოთ დადგენილ ვადებში არ წარმოადგენს მე-4 მუხლში მოცემულ ყველა ცნობას და ინფორმაციას, ან რომელიმე მათგანი ყალბი აღმოჩნდება.

6. სატენდერო დოკუმენტაციის მიღება ტენდერში მონაწილე პრეტენდენტებს, 500 (ხუთასი) ლარის ოდენობის სატენდერო მოსაკრებლის გადახდის შემდეგ, შეეძლებათ 2005 წლის 28 ნოემბრის 12 საათიდან 29 ნოემბრის 17 საათამდე, შემდეგ მისამართზე: ქ. თბილისი, კოსტავას I შესახვევი, N33, V სართული, ქ.თბილისის მერიის კეთილმოწყობის საქალაქო სამსახური.

7. დამატებითი ინფორმაცია დაინტერესებულ პირებს შეუძლიათ მიიღონ შემდეგი პირისაგან: კარლო ჩოთირიძე- საკონტაქტო ტელეფონი 99-54-20, მისამართზე: ქ.თბილისი, კოსტავას I შესახვევი N33, V სართული, ქ.თბილისის მერიის კეთილმოწყობის საქალაქო სამსახური.

სატენდერო კომისია

საქართველოს საგარეო საქმეთა სამინისტროს განცხადება

2005 წლის 2-5 ნოემბერს ქ. თბილისში ეუთოს ადამიანური განზომილების დამატებითი შეხვედრის საკონფერენციო დარბაზებით მომსახურების სახელმწიფო შესყიდვის შესახებ ხელშეკრულება გაფორმდა საქართველოს საგარეო საქმეთა სამინისტროსა და შპს ე.ს. მეტეხს შორის.

განცხადება ტენდერის ჩატარების შესახებ

1. თბილისის ვ. თაყაიშვილის სახელობის კულტურისა და ხელოვნების სახელმწიფო უნივერსიტეტი აცხადებს დახურულ ტენდერს გათბობის სისტემის სამშენებლო-სამონტაჟო სამუშაოებთან დაკავშირებით.

ტენდერში მონაწილეობის მისაღებად იწვევს ყველა დაინტერესებულ პირს.

2. მიწოდების ვადაა 2005 წლის 20 დეკემბრიდან.

3. დაინტერესებულმა პირებმა საკვალიფიკაციო მონაცემები, ქართულ ენაზე უნდა წარმოადგინონ 2005 წლის 21 ნოემბრიდან 2005 წლის 1 დეკემბრამდე შემდეგ მისამართზე: ქ. თბილისი, დ. აღმაშენებლის გამზ. №40.

4. საკვალიფიკაციო მონაცემები უნდა შეიცავდეს შემდეგ ცნობებსა და ინფორმაციას:

4.1. იურიდიული პირისათვის:*

ა) ცნობებს, რომ არ ხორციელდება მისი რეორგანიზაცია ან ლიკვიდაცია და მის ქონებაზე არ არის დადებული ყადაღა;

ბ) ცნობას, რომ მისი ხელმძღვანელი უკანასკნელი 5 (ხუთი) წლის განმავლობაში არ იყო მსჯავრდებული და მოცემულ მომენტში მის მიმართ არ მიმდინარეობს სისხლის სამართლის საქმე ეკონომიკურ ან სამსახურებრივ საქმიანობასთან დაკავშირებული დანაშაულისათვის;

გ) ლიცენზიას სამშენებლო-სარემონტო სამუშაოების შესახებ.

4.2. ფიზიკური პირისათვის:*

ა) ცნობას, რომ სასამართლოს მიერ მას მთლიანად ან ნაწილობრივ არ აქვს შეზღუდული ქმედითუნარიანობა;

ბ) ცნობას, რომ იგი უკანასკნელი 5 (ხუთი) წლის განმავლობაში არ იყო მსჯავრდებული და მოცემულ მომენტში მის მიმართ არ მიმდინარეობს სისხლის სამართლის საქმე ეკონომიკურ ან სამსახურებრივ საქმიანობასთან დაკავშირებული დანაშაულისათვის.

4.3. როგორც ფიზიკური ასევე იურიდიული პირისათვის:*

ა) ცნობას, რომ მის მიმართ არ მიმდინარეობს გაკოტრების ან სანაციის საქმე;

ბ) ცნობა საგადასახადო ორგანოდან ბიუჯეტის წინაშე დავალიანების არარსებობის შესახებ.

5. იურიდიული და ფიზიკური პირი ვერ გაივლის საკვალიფიკაციო შერჩევას, თუ იგი ზემოთ დადგენილ ვადებში არ წარმოადგენს მე-4 მუხლში მოცემულ ყველა ცნობას და ინფორმაციას, ან რომელიმე მათგანი ყალბი აღმოჩნდება.

6. სატენდერო დოკუმენტაციის მიღება ტენდერში მონაწილე პრეტენდენტებს, 500 ლარის ოდენობის სატენდერო მოსაკრებლის გადახდის შემდეგ, შეეძლებათ მისამართზე: ქ. თბილისი, დ. აღმაშენებლის გამზ. №40.

7**. პრეტენდენტებს უფლება აქვთ წარმოადგინონ მხოლოდ ერთი სატენდერო წინადადება.

8. დამატებითი ინფორმაცია დაინტერესებულ პირებს შეუძლიათ მიიღონ შემდეგი პირებისაგან: გელა ხუციშვილი და იზოლდა სუთიძე, მისამართზე: ქ. თბილისი, დ. აღმაშენებლის გამზ. №40.

სატენდერო კომისიის თავმჯდომარე: ომარ ლეკვეიშვილი

ახალი S-კლასის "მერსედეს-ბენცი" - აქცენტი უსაფრთხოებაზე

შტუტგარტელთა პასუხი ბავარიელებს

"მერსედეს-ბენცი" თავისი ფლაგმანის, ლუქსის კლასის სედან S-კლასის ბოლო ვერსიას 1998 წლიდან უშვებს. ამ წლების განმავლობაში სულ 485 000 ცალი S-კლასის ავტომობილი იქნა გამოშვებული, რითაც აღნიშნული სედანი თავის კლასის ლიდერია. უფრო მეტიც, ავტომობილს, რომლის კოდური სახელწოდებაა W220, ბევრ ასპექტში დღესაც ბადალი არ მოეპოვება "თანასწორთა" შორის, თუმცა ამის მიუხედავად, შტუტგარტელებმა მისი შეცვლა მაინც გადაწყვიტეს.

ნურავინ იფიქრებს, რომ ახალი ავტომობილის ბაზარზე გამოჩენას შექმნილი სიტუაცია მოითხოვს. გასაგებია, რომ "სამქიმიანები" დღეს კრიზისში იმყოფებიან, თუმცა ეს სულაც არ არის S-კლასის სედანის დაძველების შედეგი. უბრალოდ, კომპანიის საწარმოო ციკლი ახალი მოდელის დროულ მომზადებას ითვალისწინებს და იმის გამო, რომ ძველი ავტომობილი ჯერაც პოპულარულია, ახალს, რომლის შექმნაზეც ასეულობით მილიონი ევროა დახარჯული, არავინ შეაყოვნებს.

დღეს, როდესაც პრემიუმ-სექტორის ავტომწარმოებლებს შორის "მერსედესს" პირველობა ბავარიულმა "ბეემვემ" ჩამოართვა, ახალი ავტომობილის ბაზარზე გამოშვება მისწრება უნდა იყოს. ჰოდა, შტუტგარტელებიც ფრანკფურტის ავტოსალონზე თავიანთი ახალი ფლაგმანის, ახალი S-კლასის (ძარის ინდექსია W221) სედანის დებიუტს გეგმავენ.

დებიუტამდე კი კომპანიამ მასმედიას წარუდგინა ახალი ავტომობილის ფოტოები და ზოგიერთი ტექნიკური მონაცემი. ეს არცაა გასაკვირი - შტუტგარტელები ფრანკფურტშივე აპირებენ ამ სედანზე შეკვეთების მიღების დაწყებას და სურთ, რომ წლის ბოლომდე შეკვეთების სოლიდურ პაკეტს მოუყარონ თავი.

ახალი ავტომობილი გაბარიტებით წინამორბედზე დიდია. ამასთან, ის კვლავაც ორ ვერსიად მიეწოდება მყიდველს. ერთი ვერსია სტანდარტულია, მეორე კი - გრძელი ბაზით. ამასთან, გრძელბაზიანი ვერსიაც თავის შესაბამის წინამორბედზე დიდი იქნება. მაშ ასე, ახალი ავტომობილის სიგრძეა 5076 მილიმეტრი (+33 მმ), გრძელბაზიანის სიგრძეა 5206 მმ (+43 მმ), სიგანე 1871 მმ (+16 მმ), სიმაღლე 1473 მმ(+29 მმ), ბაზის სიგრძე კი - 3035 მმ (+70 მმ), გრძელბაზიანისა 3165 მმ (+80 მმ). გაბარიტების ზრდით, ყველაზე მეტად ავტომობილის უკანა მგზავრები იხეირებენ. გაიზრდება ასევე საბარგულის მოცულობაც, რომელიც 560 ლიტრს მიაღწევს (+60 ლიტრი).

სხვათა შორის, კომპანიის მესვეურებმა დაუფარავად განაცხადეს, რომ "სამქიმიანებისთვის" სასიცოცხლო მნიშვნელობა აქვს ამ ახალი ავტომობილის წარმატებას ბაზარზე, რადგან მან კომპანიას შელახული რეპუტაცია უნდა აღუდგინოს. ამიტომ, გადაწყდა, რომ ექსტერიერი არ უნდა ყოფილიყო გამორჩეული რევოლუციური ფორმებით. იქნებ, შტუტგარტელებმა გაითვალისწინეს თავიანთი მთავარი კონკურენტის მწარე გამოცდილება - "ბეემვეს" ლამის ორი წელი დასჭირდა, სანამ მყიდველს მიაჩვევდა თავისი ახალი, მე-7 სერიის სედანის ავანგარდულ დიზაინს. ამავე მიზეზის გამო, ბავარიელებმა ნაადრევად ჩაუტარეს ამ ავტომობილს მოდერნიზება.

ამ მხრივ, "სამქიმიანებს" ძალიან გამოადგათ თავიანთი შტოს, "მაიბახის" ლიმუზინების დიზაინი - ახალი S-კლასის სედანი პირველ რიგში სწორედ "მაიბახებს" მოგვაგონებს. ამასთან, თუ მისი წინამორბედი ელეგანტურობით გამოირჩეოდა, ახალი ავტომობილი უფრო მონუმენტური გარეგნობისაა და ხაზგასმით მიგვანიშნებს თავის წარმომავლობაზე. მის დიზაინში განსაკუთრებულ ყურადღებას კი ბორბლის უჩვეულოდ გამობურცული თაღები იქცევს, როგორებიც აქვს განახლებულ M-კლასის უგზოობის მოდელს.

"მაიბახთან" მსგავსება უფრო უკანა ნაწილში იგრძნობა. უფრო ტრადიციულად მოჩანს სედანის წინა ნაწილი, სადაც ყურადღებას იქცევს დიდი ზომის, საბორბლე თაღებში გარდამავალი სათავო მაშუქები, რომლებსაც ერთგვარი მომრგვალებული სამკუთხედის ფორმა აქვს. ავტომობილი იცნობა ასევე ტრადიციული, დიდი რადიატორით, რომელსაც ოთხი განივი ტიხარი და კომპანიის სამქიმიანი ემბლემა ამშვენებს. ახალი ავტომობილის კიდევ ერთი დამახასიათებელი ნიშანია სახურავის კუპეს სტილის მოყვანილობა. მთლიანობაში კი ავტომობილის გარეგნობა ისეთ შთაბეჭდილებას ტოვებს, თითქოს მისი წინა და უკან ნაწილების შექმნაზე დიზაინერთა ორი სხვადასხვა ჯგუფი მუშაობდა, რომლებიც მოგვიანებით გაერთიანდნენ და თავიანთი ნამუშევრების შერწყმა მოუხდათ.

გარეგნობაზე მეტად, ავტომობილის ინტერიერი შეიცვალა. აქ ყველაზე თვალში საცემი ის ფაქტია, რომ მაქსიმალურად გამარტივებულია მაჩვენებელთა დაფა, რომელზეც ტრადიციული სპიდომეტრისა და ტახომეტრის გარდა, ერთი უნივერსალური მონიტორიც არის დატანილი. მონიტორზე ხდება მძღოლისთვის საჭირო ყველა ინფორმაციის გამოტანა.

ბავარიული კომპანიის გავლენით, "სამქიმიანებმაც" უარი თქვეს გადაცემათა კოლოფის საფეხურების შესაცვლელ ტრადიციულ ბერკეტზე, რომლის ნაცვლადაც საჭის რგოლის უკან დაიტანეს პატარა ბერკეტი. მსგავსი გადამრთველები ერთ დროს აშშ-ში იყო პოპულარული, ახლა კი ორი გერმანული კონკურენტი კონცერნის წყალობით, ევროპაშიც მკვიდრდება.

მოკლე S-კლასის წინა სავარძლებს რეგულირების 18 პოზიცია გააჩნია. გარდა ამისა, დამატებითი საფასურის გადახდის შემთხვევაში, მყიდველი მიიღებს გამათბობლებითა და სავენტილაციო მოწყობილობით აღჭურვილ სავარძლებს. ამ სავარძლებს ექნებათ მულტიკონტურული მოწყობილობაც, რომლის მეშვეობითაც, სავარძლის ბალიში და საზურგე ავტომატურად რეგულირდება საგზაო სიტუაციის შესაბამისად. უფრო მეტიც, აქტიურ სავარძლებს შეუძლიათ მძღოლისთვის მასაჟის ჩატარება. ამისათვის გამოიყენება საჰაერო კამერები, რომლებიც წელის არეშია განლაგებული.

კონსტრუქტორებმა განსაკუთრებული ყურადღება დაუთმეს ავტომობილის აღჭურვას უსაფრთხოების ულტრათანამედროვე სისტემებით. ამ სისტემების "მომსახურე" გადამწოდები ძარის თითქმის ყველა ნაწილშია განთავსებული და ისინი ენტრალურ ჩიპს, ანუ ამ სისტემების ტვინს საჭირო ინფორმაციით ამარაგებენ.

უსაფრთხოების ტრადიციული სისტემების გარდა, ახალ S-კლასში ბევრი ისეთი სისტემაცაა, რომლებიც სხვა ავტომობილებში არ გვხვდება. ერთ-ერთი ასეთი სისტემათაგანია ექსტრემალური დამუხრუჭების სისტემა სახელწოდებით "ბრემს-ასისტანტ პლუს". ამ სისტემით ხდება ავტომობილის წინ მოძრავი ტრანსპორტისთვის თვალყურის დევნება, რისთვისაც გამოიყენება წინა ბამპერში ჩამონტაჟებული მინი-რადარი. იმ შემთხვევაში, თუ ორ ავტომობილს შორის მანძილი მეტისმეტად, ან სწრაფად მცირდება, რადარი ამ ინფორმაციას სისტემას მიაწვდის. შედეგად, ავტომობილის სამუხრუჭე სისტემა თავისათავად ამოქმედდება და იმ შემთხვევაშიც, თუ მძღოლი ვერ ასწრებს რეაგირებას, თავად დაამუხრუჭებს ავტომობილს. გარდა ამისა, ავტომობილს აქვს სტოპ-სიგნალის მანიშნებელი ადაპტური მაშუქები, რომლებიც უკან მიმავალი ავტომობილის მძღოლს ანიშნებს, რომ მანქანა ექსტრემალურად ამუხრუჭებს.

ზარმაცებისთვის S-კლასს გააჩნია კრუიზ-კონტროლის ადაპტური სისტემა "დისტრონიკ პლუს", რომელიც 200 კმ/სთ სიჩქარეზეც კი მუშაობს. მისი მეშვეობით, ავტომობილი ავტომატურად ინარჩუნებს დისტანციას წინ მიმავალ მანქანასთან, ავტომატურადვე აჩერებს სედანს და აჩქარებს წინასწარ მითითებულ სიჩქარემდე. გარდა ამისა, დამატებით ოპციაში შედის ღამის ხედვის სისტემა, რომელიც ინფრაწითელ გამოსხივებას (კადილაკი ვერმულ გამოსხივებას იყენებდა) იყენებს. მისი მეშვეობით, მძღოლს 150 მეტრის სიშორეზე შეუძლია სიბნელეში საგნების გარჩევა.

სალონი აღჭურვილია უნივერსალური ელექტრონული ცენტრით, სახელად "კომანდ" (აუდის MMI და ბეემვეს iDrive სისტემების ანალოგია), რომელიც უნივერსალურ ფუნქციას ასრულებს. ამასთან, "მერსედეს-ბენცი" ერთ-ერთი პირველია, რომელიც მძღოლისა და წინა მგზავრისთვის გამოიყენებს მუხლის უსაფრთხოების ბალიშებს.

ახალი S-კლასისთვის ჯერ მხოლოდ 4 ძრავია გათვალისწინებული. მათგან სამი სრულიად ახალი კონსტრუქციისაა. მათგან სამი საწვავად ბენზინს მოიხმარს, ერთი კი - დიზელს. ყველაზე მცირე და სუსტია V6, რომლის მუშა მოცულობა 3.5 ლიტრი, სიმძლავრე კი 272 ცხენის ძალაა. შემდეგ მოდის ახალი V8, რომლის მოცულობა 5.0 ლიტრია, სიმძლავრე კი 388 ცხენის ძალა. ეს აგრეგატი 530 ნმ მაბრუნ მომენტს ავითარებს და მისი მეშვეობით S500 ადგილიდან 100 კმ/სთ-მდე აჩქარებას 5.4 წამში ასწრებს.

CDI სერიის დიზელის V6 აგრეგატის მოცულობა 3.2 ლიტრია. ის აღიჭურვება ნაცრის ფილტრით და საწვავის უშუალოდ წვის კამერაში შეფრქვევის სისტემით. მისი მაქსიმალური სიჩქარე 231 ცხენის ძალაა, მაქსიმალურ მაბრუნ მომენტს (540 ნმ) კი 1600 ბრ/წთ-დან ავითარებს.

S-კლასის ყველაზე პრესტიჟული ვერსია კი აღიჭურვება 6-ლიტრიანი V12 ბენზინის ძრავით, რომლის სიმძლავრეც 517 ცხენის ძალას აღწევს. S-კლასის სედანის საბაზო ვერსიაზე ყველა ძრავთან შეწყვილდება 7-საფეხურიანი გადაცემათა ავტომატური კოლოფი 7G-ტრონიკ. გარდა ამისა, შტუტგარტელები ყველა წამყვანბორბლიანი S-კლასის შექმნაზეც ზრუნავენ. თუმცა, ასეთი ავტომობილები შედარებით გვიან გამოჩნდება ბაზარზე.

სხვათა შორის, შტუტგარტელები არ მალავენ, რომ უკვე მუშაობენ S-კლასის სედანის ჰიბრიდულაგრეგატიან ვერსიაზე. თუმცა, კომპანიის განვითარების განყოფილების ხელმძღვანელ თომას ვებერის თქმით, ასეთი ავტომობილი დაახლოებით 4 წლის შემდეგ გამოჩნდება ბაზარზე და ეს ტიპური უმაღლესი კლასის "მერსედესი" იქნება თავისი შესანიშნავი ტექნიკურ-დინამიკური და ეკონომიკურ-ეკოლოგიური მაჩვენებლებით. ამასთან, სხვადასხვა ბაზრისთვის სხვადასხვა ჰიბრიდული სისტემა მზადდება. მაგალითად, ამერიკელ და იაპონელ მყიდველს შესთავაზებენ ბენზინის ძრავისა და ელექტრომოტორის ჰიბრიდს, როცა ევროპელებისთვის დიზელისა და ელექტროძრავების ჰიბრიდია გათვალისწინებული.

ახალი S-კლასის სედანის მსოფლიო დებიუტი სექტემბერში, ფრანკფურტის ავტოსალონზე შედგება და მაშინვე დაიწყება მასზე შეკვეთების მიღება. ჯერჯერობით უცნობია ახალი ავტომობილის ფასი.

პორშე" ლე მანზე ბრუნდება

უკვე ათი წელია, რაც გერმანულ კომპანია "პორშეს" სარბოლი პროტოტიპი არ გამოუყვანია ლე მანის ლეგენდარულ 24-საათიან რბოლებში, სადაც განსაკუთრებით გასული საუკუნის 80-იან წლებში დომინირებდა. პარალელურად, კომპანიამ ლე მანის რბოლა 1998 დიდი ტურიზმის პირველ კლასში (GT1) მოიგო, მაგრამ აბსოლუტურ კლასში გამარჯვებას უკვე დიდი ხანია, არ ღირსებია.

ბოლო წლებში კი, მას შემდეგ, რაც აშშ-ში ჩამოყალიბდა სარბოლო სერია სახელად "ამერიკენ ლე მანს სერის", სარბოლმა პროტოტიპებმა კვლავ დაიბრუნეს პოპულარობა. ასე განსაჯეთ, სერიის ყველაზე პოპულარულ ეტაპებზე - დაიტონას 24-საათიან რბოლასა და სებრინგის 12-საათიან რბოლებში, სტარტზე გამოსული მანქანების თითქმის ნახევარი სწორედ პროტოტიპებია.

მზარდმა პოპულარობამ ამ კლასზე გული ბევრ ავტომწარმოებელს მოუბრუნა და გასაკვირი იქნებოდა, რომ "პორშე" დიდხანს დარჩენილიყო განზე. მით უმეტეს მაშინ, როცა კულუარებში სულ უფრო ხშირად ლაპარაკობენ იმაზე, რომ მალე ლე მანის რბოლა სწორედ პროტოტიპებს დაეთმობა, როგორც ეს 50-80-იან წლებში იყო.

ჰოდა, სწორედ თავისი ამერიკული შტოს, "პორშე ქარზ ნორთ ამერიკასა" და მისივე სპორტული დივიზიონის, "პორშე მოტორსპორტ ნორთ ამერიკას" თაოსნობით, გერმანულმა კომპანიამ მოამზადა კლას "ლე მანს პროტოტიპ 2-ის" (LMP2) ტექნიკური რეგლამენტის შესაფერისი სარბოლო პროტოტიპი, რომელმაც უკვე გაიარა წინასწარი ტესტები და ამ სეზონის ბოლოს, "ამერიკელ ლე მანს სერის" ბოლო ორ ეტაპზეც მიიღებს მონაწილეობას.

კომპანიის განცხადებით, ავტომობილის შასი, ძრავი, ტრანსმისია და თითქმის ყველა სისტემა სრულიად ახალი და თანაც, უშუალოდ "პორშეს" კონსტრუქტორთა მიერა დამზადებული. ამით გერმანული კომპანია თითქმის იმეორებს უშუალო კონკურენტის, იტალიური "ფერარის" "ოქროს წესს", რომელიც ავტომობილის მთლიანად საკუთარი ძალებით დამზადებას ითვალისწინებს. ოღონდ, აქ ისიც უნდა აღინიშნოს, რომ მრანელოელები მცირე სისტემების შექმნას (მუხრუჭები, გადაბმულობა, ელექტრონიკა და სხვა) "ფიატის" ჯგუფში შემავალ (თავადაც ამ ჯგუფის კუთვნილებაში არიან) მონათესავე კომპანიებს ანდობენ.

ახალი სარბოლო ავტომობილის გულია V8 კონფიგურაციის ძრავი, რომლის ცილინდრების რიგებს შორისაც გაყრის კუთხე 90 გრადუსია (ოპტიმალური კუთხე სარბოლო ავტომობილების ძრავებისათვის, რომელიც განაპირობებს მის კომპაქტურობას), მუშა მოცულობა კი 3.4 ლიტრი. იმის გათვალისწინებით, რომ ამ კლასში ძრავის ჰაერის ამღების განივკვეთის ფართობი ხელოვნურადაა შეზღუდული, ძრავის მიერ გამომუშავებული 480 ცხენის ძალა სოლიდურ სიმძლავრედ უნდა ჩაითვალოს. ამ სიმძლავრეს ძრავი მუხლა ლილვის 10 100 ბრ/წთ-ზე ავითარებს.

აქ ისიც უნდა ითქვას, რომ ლე მანის რბოლის თავისებურებების გათვალისწინებით, ძრავისთვის წაყენებული მთავარი მოთხოვნა სიმძლავრესთან ერთად, გამძლეობაცაა. აქედან გამომდინარე, კონსტრუქტორებმა საწყის პარამეტრებად სწორედ აღნიშნული სიმძლავრე და ბრუნთა რიცხვი აირჩიეს, რაც სრულად შეესაბამება ამ კლასის პროტოტიპების შესაბამის პარამეტრებს.

ძრავთან შეწყვილებულია 6-საფეხურიანი სეკვენტალური, ნახევრად ავტომატური, მუდმივი მოდების მქონე გადაცემათა კოლოფი. ის ძრავს სამდისკოიანი გადაბმის ქუროს მეშვეობით უკავშირდება. ამგვარი ქურო მაქსიმალურად მოკლე დროში მაბრუნი მომენტის ეფექტურ გადაცემას უზრუნველყოფს. კოლოფის საფეხურების ცვლა საჭის რგოლის უკან განლაგებული მცირე ნიჩბების მეშვეობით ხორციელდება. ძრავი და კოლოფი შასისთან ხისტადაა შეერთებული და მასთან ერთად, მზიდ სისტემას ქმნის, რაც ორივესგან დიდ სიხისტეს მოითხოვს.

თანამედროვე სარბოლო ავტომობილების მსგავსად, "პორშე LMP2"-ის მონოკოკური შასიც კარბონისა და კევლარის ბოჭკოების კომპოზიტური მასალისგანაა დამზადებული. ამ მასალების წყალობით, შასის კონსტრუქცია მეტად მსუბუქი, მტკიცე და ხისტია. ავტომობილის სრული მასა მხოლოდ 750 კილოგრამია, რაც შეესაბამება LMP2 კლასს. "პორშე" ამაყობს იმით, რომ წონის ლიმიტს კონსტრუქტორებმა ეგზოტიკური მასალების გამოუყენებლად, კომპიუტერული პროექტირების უახლესი პროგრამების გამოყენებით მიაღწიეს.

წასის და ბორბლებს ერთმანეთთან აკავშირებს ორკაპა ჩანგლის ტიპის წევები, რომლებიც შასისთან ბურთულა სახსრებითაა დაკავშირებული. ავტომობილის განივი და ვერტიკალური რხევების ჩაქრობას კი უზრუნველყოფს ელექტრონიკით კონტროლირებადი დრეკადი ელემენტები, რომლებშიც მთავარ როლს პნევმოამორტიზატორები თამაშობს.

მუხრუჭების სისტემაში გამოყენებულია ორცილინდრიანი დამჭერები, რომლებშიც განლაგებული, კერამიკული და პოზიციური მასალებისგან დამზადებული ხუნდებიც "იჭერენ" 380 მილიმეტრიან წინა და 355 მილიმეტრიან უკანა დისკოებს, რომლებიც ასევე კარბონისა და კერამიკული მასალების კომპოზიტისგანაა დამზადებული. ერთადერთი გარე მომწოდებელი, ურომლისოდაც ეს პროექტი ვერ განხორციელდებოდა, არის საბურავების მწარმოებელი ფრანგული კომპანია "მიშლენი", რომელმაც მონაწილეობა მიიღო ავტომობილის შექმნისა და სრულყოფის პროცესში.

ავტომობლი აშშ-ის ლე მანის სერიის რბოლებში მონაწილეობისთვისაა განკუთვნილი. მერმის ამ ბოლიდებით "პენსკე რეისინგის" გუნდი იასპარეზებს, შემდეგ კი მომხმარებელთა რაოდენობა გაიზრდება. რაც შეეხება მიმდინარე სეზონს, "პენსკე" ორ-ორ "პორშე LMP2"-ს გამოიყვანს "როუდ ატლანტასა" (ჯორჯია) და ლაგუნა სეკას (კალიფორნია) რბოლებში.

გვერდი მოამზადა
მერაბ ლორთქიფანიძემ

8 ნოემბერი

NEWAFISHA.GE

ზაქარია ფალიაშვილის სახელობის ოპერისა და ბალეტის სახელმწიფო თეატრი
"აიდა"
დასაწყისი 15`00 და 19`00 სთ-ზე.
მის: რუსთაველის გამზირი 25

"თეატრალური სარდაფი" რუსთაველზე
ნინო ბასილია
"თაგვი"
რეჟისორი ლევან წულაძე
დასაწყისი 20`00სთ-ზე
მის: რუსთაველის გამზირი N 42

პანტომიმის თეატრი
"კრიმანჭული" — ამირან შალიკაშვილი
დასწყისი 18`00 სთ-ზე.
მის: რუსთაველის გამზირი N 37

9 ნოემბერი

გიორგი შავგულიძის სახელობის თეატრი "სახიობა"
იაკობ ცურტაველი
"შუშანიკის წამება"
დასაწყისი 15`00 სთ-ზე
მის: გურამიშვილის გამზირი N64

ვერიკო ანჯაფარიძის სახელობის ერთი მსახიობის თეატრი "ვერიკო"
"ზღვა ძალიან ღელავს"- მურმან ჯინორია
დასაწყისი 19 00 სთ-ზე
მის: ვ. ანჯაფარიძის ქ. N 16

ყურადღება!

რესტორანი **"დაკარგული სამოთხე"**

რუსთაველზე (კინოს სახლში) 12-დან 18 საათამდე გთავაზობთ სადილის მენიუს, სადაც ყოველი კერძის ფასი 3 ლარია. სამზარეულოში ყოველი 15 ლარის შეკვეთაზე მოგართმევენ 0,5 ლ ღვინოს (რქაწითელი) უფასოდ. გპირდებით კერძების ფართო არჩევანს და შესანიშნავ გარემოს.

ტელ. 999-207

გზავნილი ხელისუფლებასა და მედიას

24 საათი პროფესიონალებთან საუბრობს

დღეს, 17 საათზე გაზეთი "24 საათი" არტგალერეა "კოპალაში" შეხვედრას აწყობს. მოწვეული სტუმრები: ხელოვნებათმცოდნეები და არტკრიტიკოსები არიან, ადამიანები, რომლებსაც აზრს ყველაზე ნაკლებად ეკითხებიან, თუმცა ჩვენთვის არაერთ პრობლემატურ საკითხებში ყველაზე უკეთ ერკვევიან.

სოფო კილასონია

უკვე ორი კვირაა, რაც ჩვენი ქალაქის იერსახეზე ზრუნვა და "ფუსფუსი" დაიწყო. ორი ქანდაკების, ნაცნობი და ჯერ უცნობი სკულპტურის დუელმა საზოგადოების გარკვეული ნაწილი თბილისის განაშენიანების ესთეტიკაზე აალაპარა. მწარე დებატები რამდენიმე ტელეარხის მთავარ გადაცემებშიც გაიმართა, პოპულარულმა, ახალგაზრდა ხელოვანებმა და უბრალოდ, ცნობადმა სახეებმა პატარა და ინტიმური პრესკონფერენციაც გამართეს და მერიის წინ ქოლგებსაც შეაფარეს თავი. თუმცა, ურთიერგამალიაზიანებელმა ფრაზებმა და ეფექტურმა გამოსვლებმა ბულდოზერები თავისუფლების მოედანზე ვერ შეაჩერა. ამის იმედი არც არავის ჰქონდა, მაგრამ მიზეზი ამისა მხოლოდ ის არ არის, რომ მერიის გადაწყვეტილება მყარია და გასაჩივრებას არ ექვემდებარება. კონკრეტული საკითხის შესახებ აზრს მრავალი გამოთქვამს გარდა პროფესიონალებისა. ხელოვნებათმცოდნეებისა და არტკრიტიკოსებისთვის აზრი არავის უკითხავს. მათ მიერ გამოთქმული პროფესიული აზრისა და მყარად დაფიქსირებული პოზიციისთვის, ალბათ, მეტად უნდა დაეგდოთ ყური.

მერაბ ბერძენიშვილის ქანდაკების გადაადგილებამ და ზურაბ წერეთლის მონუმენტის ამობრძანებისთვის მზადებამ, ბევრად უფრო ფართო პრობლემები, ბურუსში გახვეული საკითხები წამოჭრა. უამრავი კითხვა დაიბადა: მაინც ვინ წყვეტს ქალაქის სახის შექმნასა და ზოგადად მიმდინარე კულტურული პოცესების მიმართულებებს? ვინ უნდა განსაზღვროს ამა თუ იმ ნიმუშის მხატვრული ღირებულება? მაინც რატომ ჰგონიათ, რომ რიგით მოქალაქესა და ფართო საზოგადოებას აზრი არ მოეკითხება? და კიდევ ერთი, მთავარი, **საერთოდაც რომელ კულტურაზე ვსაუბრობთ?** ნებისმიერ შეკითხვაზე პასუხის ძიებას ე.წ. კულტურის პოლიტიკის არსებობისა და არარსებობის თემამდე მივყავართ. ის, რომ ამ ბოლო დროს თოქშოუების მონაწილეენი და, უბრალოდ, მოქალაქეობრივი აქტიურობით გამორჩეული ადამიანები ნებისმიერი არტ-მოვლენის პოლიტიზირებას ახდენენ, მხოლოდ იმის ბრალია, რომ "ჭეშმარიტი შემფასებლები" სდუმან, ანდა უფრო სწორად, როგორც თავად ამბობენ: "მათ აზრს არავინ ეკითხებათ".

გაზეთ "24 საათში" ზემოაღნიშნულ მოვლენებთან დაკავშირებით არაერთი კრიტიკული სტატია დაიბეჭდა. სტატიები ძირითადად პროფესიონალური შეფასების საფუძველზე დაიწერა, თუმცა ფაქტია, რომ ის პოლიტიკას, რასაც ქალაქის ხელმძღვანელობა და ჩვენი მედია ატარებს, ბევრად მასშტაბურ და პრინციპული დამოკიდებულებას იმსახურებს. სწორედ ამიტომ, ჩვენი გაზეთი დღეს საღამოს, არტგალერეა "კოპალაში" ხელოვნებათმცოდნეებსა და კრიტიკოსებს უმასპინძლებს. ქალაქის განაშენიანებასა და მის არქიტექტურა-ქანდაკების შესახებ საუბარი, სხვა ბევრად ფართო თემებსაც შეეხება. მაგალითისთვის, თანამედროვე ქართული კულტურის რაობასა და მის პოლიტიკას. მოწვეულნი არიან მერიის კულტურის სამსახურისა და კულტურის სამინისტროს წარმომადგენლები. მათი ინტერესის მიუხედავად, ერთია მთავარი, საზოგადოებამ დაინახოს და გაიგონოს, რომ არაპროფესიონალიზმითა და უცოდინრობით სოფელი არ აშენდება.

გამარჯვების სურნელი: მარია შარაპოვას სუნამო და თამაში

მელორ სტურუა
საქ. კორ. აშშ-ში

ნიუ იორკში, ისტ-საიდზე ანჯელ ორენზანცის ფონდის ცენტრის სტუმრებს ბლოკისეული განწყობა შეექმნათ. ამას კი ხელი შეუწყო მაგნოლიებისა და გარდენიების სიმრავლემ, ვარდის ფურცლით დაფარულმა ხალიჩებმა და ახალი სუნამოს იდუმალმა არომატმა. ელეგანტურ ფლაკონზე ეწერა: "მარია შარაპოვა". უიმბლდონის გამარჯვებულმა მარიამ, რომელმაც შემდგომში კიდევ ექვსი გამარჯვება მოიპოვა, წარმოთქვა: "ეს სუნამო იმ ქალბატონებისთვისაა, ვისაც სურს სიძლიერის, სიყვარულისა და დელიკატურობის სურნელი ჰქონდეს" (როგორც ჩანს, მოერიდა, ეთქვა "ჩემნაირებისთვისო").

სუნამოს პრეზენტაცია იმ შენობაში გაიმართა, სადაც უწინ სინაგოგა იყო.

მიუხედავად იმისა, რომ მარია ყოველთვის ირწმუნებოდა, პირად ცხოვრებაზე საუბარი არ მიყვარსო, ახლა მომენტით ისარგებლა და ხაზგასმით უარყო რომანტიკული კავშირი ენდი როდიკთან. სხვათა შორის, დაუნდობელი მარიას სიტყვები პრეზენტაციაზე დაგვიანებით მობრძანებულმა ენდიმაც დაადასტურა, თუმცა მის ხმაში დაუფარავი სინანული იგრძნობოდა. მართლაც დასანანია. ხომ შეიძლებოდა ყველაფერი შექსპირის სცენარით განვითარებულიყო: რომეო ამერიკის, ჯულიეტა კი - რუსეთის საუკეთესო ჩოგბურთელი...

ცნობისმოყვარე ჟურნალისტების "შესახურებლად" თუ როდიკის დასამშვიდებლად, მარიამ არც იდეალური მამაკაცის დახასიათება დაიზარა: "აუცილებელი არ არის ჩემი მოსაწონი მამაკაცი ჩოგბურთს კარგად თამაშობდეს ან სუნამო მოსწონდეს, მაგრამ ის აუცილებლად უნდა ითვალისწინებდეს ჩემს ბიზნესსა და ცხოვრების განრიგს (ანუ უნდა შეეგუოს ხშირ და ხანგრძლივ განშორებებს - მ.ს.). მნიშვნელობა არც მის ასაკს აქვს (რა თქმა უნდა, მარია ხომ მხოლოდ 18 წლისაა - მ.ს.). მთავარია, იუმორის გრძნობა ჰქონდეს," - და დაუმატა, რომ თავად უყვარს პლაჟზე ვარჯიში, ჯანსაღი კვება, შოპინგი, კინო, ცეკვა და სიმღერა.

ასეთი განმარტებების შემდეგ ზოგ-ზოგიერთმა ივარაუდა, რომ მარიას ოცნების მამაკაცი არამექსიკური გვარის მქონე ცნობილი მექსიკელი მომღერალი არი ბოროვოია. ის ცუდად თამაშობს ჩოგბურთს და სუნამოსაც არ ეტანება. 26 წლის არი პრეზენტაციაზე თმაგაჩეჩილი, გაუპარსავი და გაღეღილი პერანგით გამოცხადდა: "აქ მარიამ მომიწვია. მგონი, ის ჩემს მექსიკურ კონცერტებსაც ესწრებოდა." კითხვაზე, სურს თუ არა მშვენიერი მარიასთვის პაემნის დანიშვნა, უპასუხა: "რატომაც არა (ალბათ, ასეთივე პასუხს მიიღებდით ნებისმიერი მამაკაცისგან! - მ.ს.)?! შეხვედრაზე უარს ამ საღამოსაც არ ვიტყოდი. მომწონს მისი სუნამოს სურნელი. ვიმედოვნებ, რომ დღეს სწორედ ის გამოიყენა". როცა ამის შესახებ მარიამ შეიტყო, ჯერ გაიკვირვა, მერე დაირცხვინა, ჩაიცინა და განაცხადა: "ჯერჯერობით შეხვედრაზე ვერც დავთანხმდები და ვერც უარს ვეტყვი".

ბოლო ხანებში მარია პირდაპირი და გადატანითი მნიშვნელობით გაიზარდა. უიმბლდონის ტურნირის პერიოდში მისი სიმაღლე 180 სანტიმეტრი იყო, ახლა კი ხუთით მეტია. ეს მას აშინებს: "გრძელი ფეხებით თავს ვერ მოვიწონებ. როცა ქუსლიან ფეხსაცმელს ვიცვამ, ძალიან მაღალი ვჩანვარ. 190 სანტიმეტრი ნამეტანია." გამოდის, რომ არი ბოროვოი შარაპოვაზე 12 სანტიმეტრით დაბალია. იდეალური მამაკაცი კი ქალზე მაღალი უნდა იყოს... მარიას სიმაღლე მის მეტოქეებს ადარდებს. გრძელი ფეხების წყალობით ჩოგბურთელი მოედანზე ელვის სისწრაფით მოძრაობს, ჩაწოდებული ბურთის სიჩქარე კი ზოგჯერ საათში 115 მილს აღწევს. ამ ყველაფერს შეუდრეკელი სული, ნამდვილი სპორტული ჟინი და ამერიკელების მიერ აღმოჩენილი ე.წ. "მკვლელის ინსტინქტი" ემატება.

ამბობენ, დრო ფულიაო. 18 წლის მარიამ ეს კარგად იცის. ისიც იცის, რომ მისი სუნამოს პრეზენტაციისთვის დრო სტრატეგიული სიზუსტით შეარჩიეს - მარიას მსოფლიო პირველობის საჯარო აღიარებამდე. ის არა მხოლოდ ქალთა ჩოგბურთშია ლიდერი, მისი ყოვლწლიური შემოსავალი 20 მილიონ დოლარს აღემატება! მის აგენტებს სხვადასხვა კორპორაციების ატალახება არ უწევთ, პირიქით, ისინი ქედს იხრიან მარიას წინაშე და ახალგაზრდა ჩოგბურთელი ამასაც ხვდება. რამდენიმე ხნის წინ, უიმბლდონის გამარჯვების შემდეგ მან ამაყად უარყო რამდენიმე მიმზიდველი შემოთავაზება, მათ შორის, უარით გაისტუმრა ქალთა ჟურნალებისა და ცნობილი შოუების მენეჯერები. მარიამ მხოლოდ დიდი კომპანიები - "მოტოროლა", "ნაიკი", "ქოლგეით-პალმოლივი" და "ქენონი" "შეიწყალა". სწორედ რომ, "შეიწყალა". მარიას აგენტმა მაქს ეიზენბარდმა და შარაპოვას 25-კაციანმა რაზმმა ზემოთ ჩამოთვლილი კომპანიები სარეკლამო გადაღებებისთვის და სხვა პრომოუშენისთვის მხოლოდ სამი კვირით დაითანხმეს, არც მეტი და არც ნაკლები.

დანარჩენი დრო ჩოგბურთს დაეთმობა. სწორედ ამიტომაც სამი წლის განმავლობაში მარიამ № 324-დან № 1-კენ გადაინაცვლა. სწორედ ამიტომაც არ გაიზიარა ანა კურნიკოვას ბედი. სწორედ ამიტომაც არ გაამართლა იმ ექსპერტების ვარაუდი, რომლებიც ერთჯერად გამარჯვებებს უწინასწარმეტყველებდნენ. სპორტული მიმომლხილველი შონ გრეგორი წერს: "მარია შრაპოვასთვის ჩოგბურთი ჯადოსნური პრინცია". დიახ, ეს ოქროსმატარებელი ციმბირელი კონკია, სოჭის გავლით ფლორიდაში, ნიკ ბოლეტიერის ცნობილ აკადემიაში მოხვდა. "ისეთი გამხდარი იყო, რომ პროფილში არ ჩანდა," - იგონებს ნიკი. აკადემიის მოსწავლეები დასცინოდნენ ცხრა წლის უსახურ რუს გოგონას, რომელსაც ინგლისურის არაფერი გაეგებოდა.

მარიას მამა, იური შარაპოვი ამერიკაში 700 დოლარის ამარა ჩამოვიდა და იმდენად წარმატებულად დააბანდა ეს თანხა, რომ როკფელერსაც კი შეშურდებოდა. ბევრს შურს კიდეც, მაგრამ როგორც მარტინა ნავრატილოვა ამბობს: "მარია ფულს სხვისი ჯიბიდან არ იპარავს. ის მხოლოდ იმას გვაჩვენებს, რაც აქვს და ამისათვის უხდიან".

შურით უყურებენ მარიას ფულს და მარიას თამაშს. მაგალითად, სერენა ვილიამსი ამბობს: "უამრავი ჩოგბურთელი უკეთესად თამაშობს". უამრავი და უკეთესად?.. მის სიტყვების გამართლება შეიძლება?... ალბათ, არსებობენ ბელგიელი კლისტერე და ჰენინ-არდენი, ამერიკელი დევენპორტი, ფრანგი მურესმო და რამდენიმე რუსი მოთამაშე - ყველას შეუძლია რომელიმე ტურნირში გამარჯვების იმედი იქონიოს. თუმცა, მეორე მხრივ, გამარჯვებაც იმიტომ ფასობს, რომ მისი მოპოვება რთულია. გამოცდილი პემ შრაივერი მარიაზე ამბობს: "სხვა ჩოგბურთელებისგან მარიას გამარჯვების სურვილი გამოარჩევს. მას აქვს გამარჯვების აურა, რომელიც მეტოქეებს ასე აშინებს". თავად მარია სერენის ნათქვამს პასუხობს: "ყოველთვის მოიძებნებიან ჭორაობის მოყვარულები, მაგრამ სიტყვები მხოლოდ სიტყვებია, საქმე კი სულ სხვაა. კორტებზე გამოსულმა საქმე უნდა აკეთო".

და როდემდე? ამერიკულ ჟურნალ "ტაიმისათვის" მიცემულ ინტერვიუში მარია აცხადებს, რომ 30 წლის შემდეგ მარტინა ნავრატილოვასასა და კრის ევერტის მსგავსად ჩოგბურთს აღარ ითამაშებს, თუმცა წინ ჯერ კიდევ თორმეტი წელია, რომელსაც კურნიკოვასავით არ გაფლანგავს. ბოლეტიერი თავის ნამოწაფარზე ამბობს: "მას უნდა თამაში 6-0, 6-0 მოიგოს. ის არ ინდობს არც ერთ მეტოქეს".

დაბოლოს, სუნამო "მარია შარაპოვაზე" - ის უკვე იყიდება 3,4 უნციან ფლაკონებში და მისი ფასი 59 დოლარია.